

Vlaemsche dichtoefeningen

Guido Gezelle

bron

Guido Gezelle, *Vlaemsche dichtoefeningen*. H. Goemaere/Stock-Werbrouck en Zoon,
Brussel/Roeselare, 1858

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/geze002vlae01_01/colofon.htm

© 2003 dbnl

Aen de Studenten van 't Kleen Seminarie te Rousselaere.

Is er, naer oud gebruik, eene opdragt noodig en een voorreden aen deze myne Vlaemsche Dichtoefeningen, zoo is 't by regte naer u dat ik my wenden moet, beminde en dierbare Leerlingen; voor u, naest God, zyn ze gemaekt en uitgegeven, aen u ook, naest Hem, ben ik ze by dezen opdragende.

Oefeningen zyn het en pogingen, onvoldoende genoeg,

't is waer, maer toch goed van meeninge en opregt van inzicht, om het aenschouwen van natuerlyke, zedelyke en christelyke schoonheid, dat uwe en myne ziele voorenzweeft, zoo getrouw als 't zyn kan, in onze tale en mondsprake, af te schetsen en te verbeelden.

Pogingen zyn het, om ons vlaemsch vooren te staen en te doen gelden, als meêgeregtigd om deel te maken van de taledes grooten Dietschsprekenden Vanderlands; tale, waervan de woordenschat nog niet verzameld is, waervan de spraekwetten alle dage nauwkeuriger uitgezocht en geboekt worden.

Pogingen om u, studerende Jongheid, dichterlyke en altyd beminnellyke jeugd en jongelingschap van Vlaenderen, tot gelykdanige, ja treffender krachtinspanning aen te sperken en te bewegen; immers rondom ons wordt het van langst om wyder en grooter; gedachten, menschen en zaken vlieden met de snelheid van den bliksem over end weder, 't roert alles en 't waegt dat er is: zoo behooren wy dan ook sterker hand te slaen en gesloten te houden aen al wat er nog vlaemsch is: aen vlaemsche tael, aen vlaemsche zeden, aen vlaemschen, dat is katholieken Godsdienst en Christene Godvruchtigheid.

Wy weten 't wel, anderen verstaen het zoo niet, en, terwyl zy de Moedertale voorenstaen, zoeken zy de Religie der Vaderen leed te doen, zoo dit niet eerder hun eigen zelve leed en schande bereiden is; ja zy hangen er een vlaemsch tapyt voor waer zy zitten werken in 't donker, de valsche muntenaers! Vlaemsch is het aenzigte wel dat gy op uw munte slaet, vlaemsch luidt het opschrift, maer vlaemsch is het herte niet, noch vlaemsch is het binnenste: 't is valsche

munte, die, volgens oud gebruik, met 'nen nagel aen den toog moet:

*Slaet al wat Kwaepenninck is,
Slaet Kwaepenninck aen den disch;
Dat van Brugge tot in Ghent,
Heer Kwaepenninck stae bekent
Als dat hy Kwaepenninck is:
Slaet Kwaepenninck aen den disch!*

Alzoo luidt het lied, en vlaemsche munte, wil zy deugen, moet gangbaer zyn tot Roome toe.

Eindelyk, pogingen zyn het, om, al waer 't een yzeren, toch één schakel te meer aen de keten te doen, van zoo veel treffelyke en christelyke taeloefenaers, die eertyds hier in Westvlaenderen, zoowel als in andere streken, waer men Dietsch hoort, een vrye, ongeborgde en onverwongene tael spraken en schreeven.

Hope in tusschen tyd, beminde en dierbare Leerlingen, dat gy lieden ook wel uw deel zult doen en uwen kant keeren: want 't is er onder u, zoo God hun het leven geeft en zyn heilige gratie, die gouden schakels misschien aen de keten zullen toevoegen, als zy komen te verstaen hoe katholiek, hoe regt, hoe zeedbaer en hoe dichterlyk ons Vlaenderen nog is en hoe schoon, hoe schoon zyn tale, ja,

*In Vlaendren blinkt de Hemel blauw,
Gelyk op alle stranden;
In Vlaendren straelt de morgendauw,
Gelyk in ander' landen.*

*In Vlaendren slaet de beek heur lied,
Al zwemt er geen Naiaden;
En zoetjes ruischt de wind in 't riet,
Of schoon we Eool versmaden.*

VIII

*De Maen by ons is geen Godin,
Maer 't Beeld der zuivre Maged,
De Moeder van de zoete Min,
Wien 't vlaemsche hert behaget.*

*Lyk elders riekt de roos hier goed
Hier klinkt der vooglen tale,
En Philomele zingt er zoet,
Al heet zy Nachtegale.*

*De jonge wiedster galmt heur lied,
Van 's morgens vroeg aen 't polken,
En ze antwoordt dien ze niet en ziet:
Den leeuwwerke in de wolken.*

*Den Vlaming, onder 't dak van strooi,
En valt geen wyn te drinken,
Toch ziet hy, rond zyn veugelkooi,
Zyn rype druive blinken.*

*En haelt men uit de druive alhier
Geen wyn, voor valsche Goden,
In Vlaendren pinkelt 't vlaemsche bier,
Uit edel graen gezoden.*

*Het bietje brengt uit veld en wee
Den honing in de buiken,
En de olie, 't zeem, het was, de mee:
't Groeit in onz' koolzaestruiken.*

*O landeken! o zyt maer kleen;
Niet meerder zou 'k u geren;
En 'k zien u - zulk en is er géén -
En 'k zien u toch zoo geren!*

*Myn Vlaendren! dat en moogt gy, noch
 En zult gy nooit veranderen,
 Onleugenachtig heet gy nog:
 'Het Katholieke Vlaendren!'*

*En nievers, in géén ander land,
 Hoe vruchtbaer 't moge wezen,
 Kan Jesus, in zyn blinkend hand,
 Meer Hemelbloemkes lezen.*

*O landeke! ja zyt maer klein;
 Niet grooter zou 'k u geren;
 En 'k zien u, - en 't en is maer één -
 En 'k zien u toch zoo geren.*

*Myn Vlaendren spreekt een eigen tael;
 God gaf elk land de zyne,
 En laet ze ryk zyn, laet ze kael:
 Ze is vlaemsch, en ze is de myne!*

*Ze is vlaemsch! en die zyn vlaemsch veracht,
 De tael van dien verdwyne,
 Verdwyn' hem met de sprekenskracht:
 Ze is vlaemsch, en ze is de myne!*

*Staet op dan! 't vrye vlaemsche lied!
 Geen valsche dichtpatroonen,
 Geen vreemde oneigen klanken: niet
 Als Christen-Vlaemsche toonen!*

*Voor aleer deze voorreden te sluiten moet ik met onzen ouden Maerlant 'den Vader
 Vlaemscher Dichtren al te gader' verschooninge vragen over die*

weinige plaetsen waer myn schryf- of spelgebruik van dit van andere zou kunnen verschillig zyn,

*Ende omdat ic Vlaming ben,
Met goeder herte biddic hen,
Die dit Dietsche sullen lesen,
Dat si mijns genadich wesen;
Ende lesen sire in somich woort,
Dat in haer land es ongehoort,^(*)*

zoo gelieven zy om uitleg en verantwoording de woordenlyst te rade te gaen.

G.G.

Rousselaere, in 't Kleen Seminarie, op O.H. Hemelvaert. A.D. 1858.

(*) Jacob v. Maerlant. Leven van Sinte Franciscus. v. 125-131.

Principium a Jesu!

't Is reden, dat de Christen nu verdoove
 Het oude woord: *Principium a Jove*.
 Jupyn is wind, en daarom moet na dezen,
 Van Jesus' naam al ons beginsel wezen:
 PRINCIPIUM A JESU!
J. Stalpaert van der Wiele († 1630.)

't Is schoon, by 't eerste zonne-opstaen,
 Als 't blinkend oosten zwemt
 In 't licht, den leeuwerk ga te slaen,
 Die zingt en klemt en klemt.

't Is schoon, wanneer de Meije pronkt,
 En de eerste rooze rood
 Door 't groene van haer knopke lonkt
 En 't pinklend hertje ontbloot.

't Is schoon wanneer de wind opstaet
En over 't koolzaeveld,
Al wandlen weg end weder gaet,
En al de bloemkes telt.

't Is schoon wanneer, lyk ruischend goud,
Het kooren sperkt en zwaeit,
En reuzlende, op en neder douwt
En wiegewagend waeit.

't Is schoon wanneer de beëlklok klinkt,
En 't smeltend stemgezucht
Der klokken uit den torre zingt,
In 't walmen van de lucht.

't Is schoon als 't zaedje, dóór den grond,
Zyn eerste priemke toogt,
En tintlende in den morgenstond,
Zyn doomend kopke droogt.

't Is treffend als men, langs de ree,
De stemme van het rot
Hooft roepen, sprekende aen de zee,
Gelyk de stem van God!

't Is grootsch wanneer de donder botst
Dóór 't zwygen van 't Heelal,
En rydende op de wolken rotst,
Die dreigen met hun val.

Hoe schoone is Moeders tranenlach,
Wanneer het kindje teêr,
Haer zoent en stamelt: 'Moeder!' ach,
Den allereersten keer!

Doch schoonder als dat bly geluid,
En al dat blinkt en bloemt,
Wanneer des dichters mond ontsluit
En Jesus' name noemt;

En Jesus' name zingend zegt,
Hem in zyn lied vereent,
Aenbidt, en 't zinkend hoofd daer legt,
En door zyn vingers weent;

Aen Jesus' name glorieryk,
Godvruchtige eere biedt,
En, in den geeste, u, Katholyk,
Ook nederbuigen ziet.

O Engel, Geest der poëzy!
Gy, die een Engel zyt
En geen verbeelding, schenk het my:
Hem zy myn tael gewyd.

Hem, dien 'k onweerdig namen dorst,
In 't smachten van myn ziel;
Hem, die, in myn gekwollen borst,
Als honing nederviel.

Hem, dien de dichter menigmael
Vergeet, of, erger nog,
Durft lastren, volgende, in zyn tael,
Den engel van 't bedrog.

Dat herte, en mond, en stemme en al
Wat myn is, Jesus' zy,
En of ik eens myn woord ontval,
Myn stemme ontvalle my.

Dan op, gy dichtren, schaemt u niet;
Voor Jesus de eerste stem,
Voor Jesus! en het laetste lied
Voor Jesus, nóg voor Hem!

Quae est ista?

Aen Onze Lieve Vrouwe onbevlekt ontvangen.

*Quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens,
Pulchra ut luna,
Electa ut sol,
Terribilis ut castrorum acies ordinata?*

Wie is 't die lyk een dageraed,
Klaerblinkende opgestaen,
Zoo schoon daer aen den Hemel staet
En schettert als de maen?
De zonne, die heur brandend goud
Rondom Haer, als een mantel houdt,
Weêrbliksemt vol van schriklykheid:
't Is als een heir ten stryd bereid!

Quasi aurora consurgens.

Maria, Maged onbevlekt,
Nog schooner duizendmael,
Als 't daglicht dat de morgen wekt,
Vol perels en korael:
Als 't menschdom diepe in zonde lag,
En lang verlangd had naer den dag,
Daer kwam hy met den Engel zoet,
Die zei: Maria wees gegroet!

Pulchra ut luna.

Wanneer de zonne in 't westen zinkt,
 En zeewaerts henen gaet,
 't Is zy die op de mane blinkt,
 En spiegelt heur gelaet.
 Zoo is 't dat Gods genade viel,
 Op d'Hemelblanke maegdenziel,
 En dat Maria's overvloed
 Onz' duistre herten blinken doet.

Electa ut sol.

Maer als de zonne door den trans
 Heur gouden stralen schiet,
 Dan smelt de bleeke sterreglans
 En 't manelicht tot niet:
 Maria draegt om 't maegdenhoofd,
 Een strale die de zonne dooft,
 En al wat heilig is en schoon,
 Dat blinkt in heur twaelfsterrenkroon.

Terribilis ut castrorum acies ordinata.

Rys op dan, Maegdenzonne fel,
 En schiet uw bliksemvier
 Op 't draekgebroedsel dat uit d'hel,
 Herhaelt zyn snood getier;
 Dat, Onbevlekte, uw Naem benydt
 Dien gansch het Christen volk belydt:
 Vertreed, vertrap het vinnig strael
 Der ketterslangen al te mael!

Aenroepinge.

Bloemkes, lieve bloemkes zoet,
 Die uw hertjes open doet
 By den eersten morgengroet,
 Schittert in myn zangen;

Beekske, klappend beekske klaer,
 Dat uw blanke waterbaer
 Over 't zand laet varen, dáér,
 Vaert ook in myn zangen;

Hellemende nachtegael,
 Gy, gy spreekt de dichtertael,
 Laet uw bosschen, komt eenmael
 Helmen in myn zangen;

Windje, dat op 't water sliert,
 Of al door de bosschen tiert,
 Als u God den teugel viert,
 Wabbert in myn zangen;

Donder, die al dondren komt,
 Die in d'holde wolken bromt,
 Die en mensche en dier verstomt,
 Dondert in myn zangen:

Bloeme, beke, nachtegael,
 Windenstemme, dondertael,
 Blanke bleeke manestrael,
 Looft God in myn zangen!

1852.

De Mandelbeke.

Waerom, droeve Wilgeboom,
Staet gy op den Mandelstroom?
Waerom laet ge uw lange takken
Tot in 't koele water zakken?
Is 't de liefde die u dwingt
En uw loof omleege bringt,
Om uw moeders schoot te kussen,
En uw gloed in 't nat te blusschen,
Dat uw kruine groeijen doet
En bewatert uwen voet?
Of is de oorzaak van uw kommer,
Te beschutten met uw lommer,
Voor het branden van de zon,
't Water van de Mandelbron,
Opdat 't onverdroogd moog vloeijen
En de malsche vrucht doen groeijen

Al waer hy zyn water giet
De onverdroogbre Mandelvliet?
- Neen, geen liefde of zonzeschitter,
Maer wel droefheid, zwaer en bitter,
Weegt myn takken naer den vloed,
Die daer loopt voor mynen voet,
Tot die Mandel, die voor dezen
Altyd plag zoo klaer te wezen,
Dat wanneer de vochte nacht
Dauw had op myn hoofd gebragt,
D'heldre perels van myn blâren
Nauwlyks konden evenaren
't Zuivre water van den vliet,
Die alle andere achterliet.
'k Wou my toen al dikwyls spieglen
En myn bladerkes zien wieglen
Door het windje, dat zoo zoet
Slierde langs den Mandelvloed!
'k Was dan jong, en had myn kruine
Jong verplant al uit den tuine,
Maer de vyfde mael vergroot
Met een iederjaersche schoot;
Maer wanneer ik in myn leden
Kracht en sterkte voelde treden,
En myn wortel in den grond
Dieper ende vaster stond,
Kwamen, onbekend voor dezen,
Driften vierig opgerezzen,
In het herte van den mensch:
Niets vervulde zynen wensch...
En die overschoone Mandel
Wierd de slave van den Handel!

Overal op heuren rug
 Wierp men duiker ende brug.
 Ja de herder, die ter weiden,
 Die daer rond de beke spreiden,
 Zyne kudde leiden kwam,
 Liet en schaep en geit en lam,
 Wierp zyn mak weg en zyn fluiten,
 En kwam my den weg afsluiten,
 Bragt en staek, en stok, en balk,
 Zware steenen, stuivend kalk,
 Groef, en sचेpte, en kapte, en ploegde,
 Klopte, en kleunde, en zweette, en zwoegde,
 En in heuren maegdenschoot
 Joeg hy met herhaeld gestoot
 Staken ende stylen neder,
 Dat het hellemd' heen en weder.
 Dan en vloeide aen mynen voet
 Niet meer d'heldre Mandelvloed,
 Maer hy stond; en smoddrig duister
 Nam de plaetse van zyn luister!
 Daermeê was het vrekking mensch
 Niet voldaan in zynen wensch;
 Maer hy maekte ronde raedren,
 Ongekend aen zyne vaedren,
 Groef, ten kante van zyn bouw,
 Eenen doorgang diep en nauw,
 Liet aldaer met hevig gonzen
 't Woedend beekske nederbonzen,
 En dus plaetste hy zyn wiel
 Dat er 't water tegen viel.
 Lastig moest nu 't beekske werken,
 Tusschen die verkalkte zerken,

Onder 't krakend stampers rad,
Met zyn ronkend ruischend nat,
Om het zaed tot gruis te malen,
En het zap er uit te halen:
- 't Zaed, dat ginds in struiken groeit,
En met gulden bloemkes bloeit, -
Van zoo haest de zon heur stralen
Aen de wereld komt betalen,
En zy, nog beroofd van gloed,
Schemert in den Mandelvloed,
Tot wanneer zy in het westen
Over 's werelds voorste vesten,
Bloerood door de boomen blinkt
En dan in de baren zinkt.
't Is nu draeijen, kraken, krampen,
Kloppen, botsen op de klampen,
Door de kragt van 't wegend nat,
Dat het zware wiel omvat;
Daer weleer de schoone Mandel,
In heur kronkelenden wandel,
Van waer heure bronne spruit
Tot waer zy heur water spuit
In de temme Leijebaren,
Vry van kommer, van gevaren,
Door de schoone groene streek
Vloog..! de snelle Mandelbeek,
Vloog door menig groene weide,
Die ze kuste en lekte en vleide;
Menig dertle vissel schoot,
Zilverblinkend in heur schoot;
Menig ande kwam er spelen,
Menig vogel kwam er kwelen,

Menig lammeken bedorst,
Laefde er zyn gedroogde borst.
Maer dit alles is verdwenen!
Droever dagen zyn verschenen;
't Mandelwater schiet nu vuil
Door den watermolenkuil.
Niet een vogel komt er kwelen,
Niet een ande komt er spelen,
Waer zy heure baren giet
En besmette dampen schiet.
Zelfs mag daer geen visch meer dartlen
Of 't is om hem dood te spartlen;
Niet een lammeken bedorst,
Durft er koelen zyne borst;
Noch geen zwaluw in heur plasschen
Wil zyn sneeuw wit hertje wasschen;
Al dat leeft het schuwte de kreek,
En 't veracht de slavebeek.
Daerom zucht ik, daerom stene ik,
Daerom, neêrgebogen, ween ik,
Daerom treurt de Wilgeboom
Op den zwarten Mandelstroom.

1848.

Op de kust van Westvlaendren.

By den intrede des herders eener duineparochie.

Geweldig element der schrikkelyke baren,
 Gy, die de smachtende aerde, in uwen schoot gedrukt,
 Gelyk een reuze omvangt, en in een daeglyks varen,
 Rondom de zonne er meê door d'hemelruimte rukt;
 Die dreigt en plante en dier en mensche te verslinden,
 Ja, eens verslonden hebt in uw verbolgenheid;
 Gy, wien geen andre dan Gods magt alleen, kan binden
 En dwingen, met het woord van Zyne almachtigheid;
 Die d'Heidnen Godheid, en wy, Christnen, schepsel noemen,
 Doch 't allermagtigste van heel het schepseldom;
 Gedoog dat ik, om weerd een Priester Gods te roemen,
 Met hem naer u, o Zee, om kracht en stemme kom.
 Welligt zal myn bestaen te stout zyn, en doen blyken
 Dat kloeker stemme nog dan myn zoo flauwe stem,
 Voor zulken lof als dien eens Priesters, zou bezwyken:
 Doch 't weze tot myn schande als 't eerlyk is voor Hem!
 Aloude kinderen van Vlaendrens oude boorden,
 Gy, die noch groene wee, noch vejje terruwland,
 Noch veld, noch bosch, noch koorn, noch vruchten ooit bekoorden
 Tot scheiden van 't u lief en eigen noordzeestrand;
 Gy, die gewonnen en gevoed beneên de kruine
 Des zandhils, waer meê God het magtig water bindt,
 Het zeerot en 't gedruisch weêrhelmende op de duine,
 Het wistlen van het zand, en 't joelen van den wind

Of waer 't een wiegelied, in uwe jonge jaren
 Bemindet en nu nog met bly gemoed aenhoort;
 Gy, die geen taeije schel, maer swanselende baren,
 Met scharre en riester niet, maer met uw kiel doorboort;
 Gy, die van 't brakke veld, dat God in de eerste dagen
 Met zegen overgoot, en menigvuldigheid
 Van zwemmende gedierte in zynen schoot dei dragen,
 Den ryken oest op doet, door u niet voorbereid;
 Waer toeft gy thans? laet af! al waert ge aen 't zeildoeknaeijen,
 Of, spyker in de vuist, aen 't splissen in het want,
 Of, veerdig met den doek gespannen op de raeijen,
 Reeds wachtende op den wind, met roêrstok in der hand;
 Laet af! het anker, laet het slapen en verzanden,
 En 't ebbende gety weêr ledig henen gaen;
 Neen, vrouw, gy hoeft nog niet 't gewyde was te branden,
 Noch moet gy, kleene knaep, daer hooge op d'hillen staen
 En kyken diep in zee, met waterblinkende oogen,
 Naer vaders schip dat gaet, naer 't zinken van zyn mast:
 Hier blyft hy thans met u, zwygt, wil uw traentjes droogen,
 Ga, houdt uw Vaders en uw Moeders handen vast!
 O! spoeit, al wie daer ver van vrouw en kind gevaren,
 Met wind en water strydt en 't dierbaer leven waegt
 Op 't krakend hout, dat hupt en zwankelt door de baren,
 En broos, den broozen schat van 's zeemans leven draegt!
 O spoeit, en laet den visch gerust zyn nooddruft zoeken
 En wandlende ongestoord, door 't ruime water gaen;
 Stiert omme, boeit den wind in 't zwellen van de doeken
 En doet hem met het roêr u te gebode staen:
 Hy trekke 't ranke schip, den boegspriet in de golven,
 En schuimwit van 't geweld, naer d'have weêr; maekt spoed,
 Maekt spoed, uw kiel in 't zand, en 't anker vastgedolven,
 Duine op! te Kerkewaerd is 't dat gy snellen moet:

Daér wacht een man op u, met 't edel ambt geladen
 Van op de wereldzee als loods u by te staen,
 Te rigten uwe reis, langs hem bekende paden,
 Tot dat het anker moge in d'have nedergaen;
 Een man, aen Hem gelyk die arme visscherlieden
 Voor zyn gevrienden koos, en leerde met het kruis
 De wereld overen, en Keizeren gebieden,
 En zegepralen op het onderaerdsch gespuis;
 Een man aen Hem gelyk die kriemelende benden
 Van 't waterminnend ras in Petrus' netten bond;
 Die 't visschenryk gebood Hem schatting in te zenden,
 En wien 't gevinde dier een gouden penning zond;
 Gelyk aen Hem, die op de wateren getreden
 Ging wandlen en die eens 't luidbuldrend zeegeschil
 Verdreegde en toeriep: zwygt!... en 't water wierd te vreden,
 En 't luistrend water viel al zwalpen weêrom stil;
 Die roepende over 't meer, den Visscher ging beraden
 Van hooger bezigheid en vangste ga te slaen:
 Van 't Hemelsch, om het aerdsch gewin niet te versmaden,
 Maer, volgend, op zyn tael en stappen meê te gaen...
 Gelyk die Jesus kwam, zoo komt zyn Priester heden,
 Aen u, die hem noch vriend noch ooit bekend en waert,
 Aen u komt hy zyn zweet en arbeid besteden,
 Zoo lang hem levend bloed door 't kloppend herte vaert.
 Geeft, gryzaerds, gy die aen uw neven kunt verhalen,
 Van als hun Vader nog een kindje was lyk zy,
 Als alles beter ging als nu, hoe menigmalen
 Gy heen gevaren zyt, op 't zwellen van de ty,
 Doch niet meer varen zult, ten zy naer gindsche landen,
 Waer Gods bermhertigheid voor bake staet aen zee:
 O geeft hem 't roer in d'hand, zoo zult gy nimmer stranden,
 Eer dat uw anker grypt in 's Hemels blyde ree!

En gy, wien 't felle bloed dóór 't vrome lyf, aen 't bruischen,
 En moed en mannenkracht en vrolykheid verleent,
 Als nacht, en wind, en zee te samen op u buischen,
 Maer toch niet vreezen doen al ware 't nog zoo vreend;
 Die werken voor uw kind, die voor uw vrouw kunt zwoegen
 Zoo lang er hope blyft - en die begeeft u nooit -,
 Wilt uw kloekmoedigheid naer 's Priesters lessen voegen,
 Dan is 't niet te vergeefs al wat gy werkt en rooit:
 Dan moge u vry 't orkaen met lossen toom bestoken,
 't Moog wolke en zee dooreen en op uw vaertuig slaen;
 Dan moge vry de dood al grinzen óm u spoken,
 En 't barnend pekelnat in bergen rond u staen:
 Het lyf alleen kan schade en 't schip kan schipbreuk lyden,
 Een ziele die voor God en voor Gods Hemel leeft
 Wordt vromer noch te moede, en kan in Hem verblyden
 Te midden het gevaer, schoon 't kranke lyf begeeft;
 Het sterven zelve en is, schoon alles schrikt te sterven,
 Voor die getrouw bleef, maer de laetste roeijerslag
 Die zynen lyfboot rukt aen 't Land, waer hy gaet erven
 Den ongekenden schat die daer verborgen lag.
 Betrouwt op God en volgt den Priester in Gods wegen,
 En wat u overkomt, 't zy voor- of wederspoed,
 De Heer zal met u zyn, wie kan er u dan tegen?
 Wat sterven toen, ten zy waermeê men winste doet?
 Ja, weenen zal de vrouw om 't wegend hertwee, weenen
 Wanneer het jongste kind naer Vader vraegt en weent,
 Dat al, wie 't bitter leed haer zou te troosten meenen,
 Eer tranend meê zou lyên, al waer zyn hert versteend.
 Aenschouw: daer ligt het roêr, in Vaders hand gesleten,
 En 't koopren Christusbeeld, zoo menigmael gekust
 Van hem, daer hangt het zeil aen flenteren gereten,
 Waermeê zyn eigen hand den mast had toegerust:

Daer ligt het al te mael gebroken, en de baren,
 Die spelen ginter diep met Vaders heilig lyk.
 O Jesu! waer zal thans de schaemle Moeder varen?
 Wie zal de weeze hoên voor leed en ongelyk?
 De Priester zal..... Zyn hand zal balsemkruid doen groeijen,
 En, sluipende onder 't groen, verdwynen zal het graf,
 En koestrende zal hy de bloeijend' hoop doen bloeijen,
 Beneên het Kerkhofkruis en rondom zynen staf.
 Hy zal met smeekend hand voor weduwen en weezen,
 Voor u, onmondig kind, voor u bejaerde man,
 Beproeven of het hert van arme liên moet vreezen,
 Zoo lang een Priester leeft en dat hy schooijen kan!
 Al kloppen op de deur zal hy op 't herte kloppen,
 En Jesus klopt met hem, wiens woord hy biddend spreekt:
 Waer is er dan een mensch die Jesus zou verschoppen
 En sluiten zyne hand als Hy zyn hand uitsteekt?
 O neen, een Priester zal, in 't katholieke Vlaendren,
 Nog niet ontaerden van die hem zyn voorgegaen;
 Al kwam 't op sterven aen, zyn roem zal nooit veranderen,
 Want hy kan stervend zelf, by 't sterrefbedde staen.
 Doch spaer' Hem God voor u, beminde visscherlieden,
 En verre moog' de dood, met ziekten en gespuis
 Van springvloed en orkaen, naer andre streken vlieden:
 Hier kome 't waer geluk u met den Priester t' huis!
 Hy moge menig jaer dien grooten vyver zegenen,
 Die voor uw deure zwalpt, vol rykdom en gewin,
 Opdat de temme bare u nimmer durv' betegenen
 Met rampe of ongeval en rouwe in 't huisgezin.
 Dan eindlyk, als na lange en moegewrochte jaren,
 Des Priesters eigen boot wil breken op de ty,
 Dan kome Jesus zelf gewandeld op de baren,
 En help' hem by der hand, en zegge: kom met my!

Benedicite omnes volucres coeli Domino.

Hoort, en hebt myn tale in achte,
Kinders van het pluimgeslachte,
Lief gedierte, groot en klein,
Die daer floddert ondereen;
Gy die al de krinkelwegen,
Door het hemelryk gelegen,
Weet te vinden, op uw vlugt,
In de ligt-doorvlogen lucht:
Wakkre leeuw, hemelwekker,
Zevenzanger, bietjestekker,
Slaende kwakkel ende vink,
Gy daer ook al, koddig ding,
Dat, met 't steertjen op gesteken
En het kooftje regt gestreken,
Klemt en klavert langs den stam
Van den eeke styf en stram;

Blyde blyde nachtegale,
 Eerlyk en van schooner tale,
 Die zoo helder ende zacht
 Hellemt in de stille nacht;
 Dievig dievig muschgebroedsel,
 Levend op een anders voedsel,
 Gy die elk end een verwynt
 Met het geen je zelve zyt;
 Vogelkes uit allen lande,
 Vogelkes van allen stande,
 Vogels kort en vogels lang,
 Vogels met of zonder zang:
 Gy moogt hoog, kort, lang, smal, breed zyn;
 Gy moogt alles zins gekleed zyn:
 In 't fluweel, of in 't satyn,
 Of in 't donzig harmelyn,
 Zyden kleëren of katoenen,
 Donkerblauwe of heldergroene,
 Grimselzwart of hagelblank,
 Kleur van hoog- of leegen rang:
 Goud dat onder 't groene kronkelt,
 Groen waer edel goud op vonkelt,
 Bruin gebronzeld lyk metael,
 Rood lyk een robinenstraël;
 Fyn geringeld en geregeld,
 En gespikkeld en gespegeld,
 En verdwynend afgeleid,
 't Een in 't ander weggeleid
 En ten nieten uit verbleekend;
 Kleur zoo stekende afgeteekend,
 En zoo net vaneen geplekt
 En zoo lief geschaeljedekt

Dat 't geen een van al de menschen
Beter zoude doen of wenschen.....
Zanggebroeders uit het woud,
Met uw talen duizendvoud:
Gy, die kwinkt en gy die kwedelt,
Gy, die schuifelt en die vedelt,
Gy, die neuriet en die tiert,
Gy, die piept en tiereliert,
Gy, die wistelt en die teutert,
Gy, die knotert en die kneutert,
Gy, die wispert en die fluit,
Gy, die tjeipt en tureluit,
Gy, die tatert en die kwettert,
Gy, die en klapt en lacht en schettert,
Vezelt, orgelt, zingt en speelt,
Lispelt, ritselt, tjelpt en kweelt,
Gy die kwinkt gelyk de vinken,
En alom gaet slaen en klinken,
Met uw bekken ligt en los,
Dat het kettert in den bosch:
Fluiters, zangers ende slagers,
Kermers, kriepers ofte klagers;
Vogels die, op Gods geleë,
Hier te lande of over zee
Jaegt, dat uwe vleren zoeven,
Achter 't gone u kan behoeven,
Achter 't gone uw voedsel is:
Kooren, vliegen, vleesch of visch;
Gy die diepe, in 't loof gedoken,
En in 't lommer weg gestoken,
Van het dik bewassen woud,
Daer uw wonder' nestjes bouwt,

En in 't duiken van de blaëren,
 Pluimkes, mosjes, wollenharen
 t' Samen in een wiegske vlecht,
 En daer al uw hope in legt,
 Vol van moederlyk verlangen,
 Vol van blyde vreugdezangen,
 D'hope van geheel 't geslacht
 Van de bonte vederdragt:
 Eikes, schoonste schoon der wereld,
 Eikes, blinkende en bepereld
 En gespot rondom de schael
 Met het bleuzendste korael:
 Geelwe, groene, blanke, blauwe,
 Bonte, bruine, gryze, grauwe,
 Digt gewolkte in 't helder groen,
 Van geen mensche na te doen;
 Zwart geplekt en wit gespegeld,
 Digt gesyperd of getegeld;
 Eikes, naer den regten zin,
 Schoon van buiten, goed van bin'-;
 Vogels, zoet of fel van aerde,
 Al gy vogels van der aerde,
 Hoe gewapend, hoe gereed,
 Vogels, hoe gy ook al heet,
 Kinders van het pluimgeslachte,
 Komt, en hebt myn tale in achte,
 Komt, en zingt en staet me by
 Met uw Hemelmelody;
 Looft den Heere, luide en lange en
 Zingt Hem uwe lofgezangen;
 Luide en lange, meer en meer,
 Zingt en lofpryst God den Heer!

De roep des Heeren.

In 't land alwaer 't gestroom der Roozebeeksche Mandel,
Op weg te Leijewaerd, voorby 't gestichte vloeit,
Waerin myne eerste jeugd weleer den levenswandel
Bewandlen leerde, die daer nú nog henen spoeit:
In 't vruchtbaer Vlaenderland, my liefst uit alle landen,
Daer viel eens, voorjaerdags, uit de Alvoorzienig' handen,
Een edel zaed in de aerde; en waer het lag geleid,
Daer ruste de ooge Gods met welbehagendheid.

Zy, die den bosch vol goud, de wee vol diamanten,
Die alles vol genoegte en groeiend leven giet,
Zy kwam en schouwde op 't ryk van mensche en dier en planten,
Met blinkende oogen, van in 't Oostersche verschiet;
Vervroegde dag op dag heur zorgende bezoeken,
Doorwarmde bossche en veld, en lommerryke hoeken,
En de aerden wiege zelf waer 't slapend zaedje lag:
En 't slapend zaedje rees ontwekkend voor den dag.

Het brak, het zaedje brak het kleed waerin 't gewonden
 Door Gods voorzienigheid, van 't koel gewaei lag vry,
 Het reekte naer den glans, dien 't nauwlyks had gevonden,
 Zyn groenende armkes en zyn blanken hals zoo bly;
 En spyzende, als of 't ware, op lauwe morgenstralen,
 Verdubbelde 't zyn loof, vermenigde 't zyn stalen,
 Tot dat het, ongezien en onbekend aen elk,
 Eens Hemelwaerds verhief 'nen omgezwakten kelk.

En zy die op het gras de waterdiamanten,
 Met duizendverwig licht doorpinklende in den vloed
 Der koesterende strael, de bloemen ende planten
 En al dat leven mag met blydschap leven doet,
 Omving het lieve kruid met uitgekozen stralen,
 En drong tot in zyn kelk om daer een beeld te malen,
 Heur eigen blanke beeld, dat 't bloemke bly ontving,
 Wanneer het, langzaam los gestreeld, eens openging.

Geen Salomons gewaed en kan den prys behalen
 Op 't lieve reine kleed dat God de lelie schonk,
 De leliebloem die in de Mandelbeeksche dalen
 Eens vroegen morgens eerst den morgendroppele dronk:
 Geen Koningskleuren noch geen regenboogsche verven
 En mogten 't maegdewit dier leliebloem bederven,
 Maer 't zevenkleurig beeld, tot ééne zuivren glans
 Gesmolten, spiegelde in den blanken bloemekrans.

Schiet menig schoone bloeme, in de eenzaamheid gedoken,
 Heur reukoffrande omhoog bekend aen God alleen,
 Aen God alleen gewyd, van als zy pas ontloken
 Tot dat heur laetste walm ontvliegt aen 't offersteen
 Heurs herten, met heur ziele en levensvonke mede,
 Het was ook zulk een geur die 't bloemke dampen dede,

In 't eenzaam Mandelveld; maer vóór Gods hoogen throon
Blyft nimmer zonder prys wat needrig is en schoon.

Voorwaer, en zy was schoon, zoo schoone en toch verdoken
Aen 't listig menschenzigt, voor d'heilige ooge alleen
Van God den Opperheer was zulke bloeme ontloken,
En, Vlaendren, om weleens uw schedel te bekleên,
Gestrengeld in een kroon, by zoo veel heilge bloemen
Die de Englen by 't geluid van hunne harpen noemen,
Wanneer zy zingen wie, uit uwen hof verplant,
Wie van uw kindren bloeit in 't hemelsch Vaderland.

Die bloem was Gods: en, neen, die bloem zou niet verkwynen,
Of deerlyk afgerukt of neêrgetrappeld, neen!
Zy moest verheven zyn om wyder heen te schynen:
Want groot wordt hy by God, die by zich zelf is klein.
Een Engel daelde neêr: langs hem bekende wegen
En naer een ander land heeft hy de bloem verdregen,
Alwaer ze in veiligheid heur kelken laven mogt
Aen 't gouden zonnelicht, in 't klare morgenvocht.

Zy liet heur eigen veld, heure eigen lieve weide,
Heur Mandelbeke en al de Mandelbloemen ook,
En 't geurig kruid dat om heur voeten henen spreidde,
En 't hoogere gewas waerin z'heur schoonheid dook.
Verliefd op 's Konings Zoon die heuren glans betrachtte,
En dien zy, wyze maegd, met brandend hert verwachtte,
Naer Hem, van wien zy beide en glans en geur ontving,
Naer Hem, naer Zynen hof was 't dat zy mede ging.

Daer wendde z'heuren kelk beschouwend naer de zonne,
- Den Hemelkoning, en verlichter van 't heelal,
Den levenschenker, en de grondelooze bronne
Van al dat goed en schoon voor eeuwig wezen zal - ,

Zy schouwd' hem achter na van als hy langs de weide
 Door peperlende edelsteen vergulde draden leidde,
 Al klimmen uit den Oost tot waer hy nederzonk,
 En gloeiend purper op de westerwolken schonk.

En als hy met den dag ons tranendal ontvaren,
 Den sluimerenden nacht op 't moede menschedom lei,
 Dan sluimerde zy niet, noch sloot de bloem heur blaren,
 Tot dat de zonne weêr den Oosten open dei:
 Ze aenschouwde en volgde Hem in zaligend betrachten,
 Den hertelieveling, die alles doet verachten,
 Die alles buiten Hem leert derven aen de ziel
 Waerop de milde lonk van Zyn genade viel.

Ja, alles buiten Hem: want met Hem wordt het lyden,
 Het scherpste lyden zelf, verkeerd in overvloed
 Van vreugde en zielgenot, het zuchten wordt verblyden,
 En 't sterven zelf met Hem, en 't sterven zelf is zoet.
 Gebakend sta de weg der droeve levensjaren,
 Met steen en doorn en kruis, begroeid met alsemblaren
 Van bitterheid, daer hangt aen elke droefheidsbraem,
 Een vonklende edelsteen met Jesus' zoeten Naem.

Aenschouwt de Kloostermaegd, aenschouwt en ziet ze treden
 Uit eigen keuze, langs de ruwe doorenbaen,
 En plukken onder wege al de eedle kostbaerheden
 Des lydens! Even als de heldre morgentraen,
 Vergaert in eene bloem tot dat heur teêre bladen
 Begeven, zoo wordt zy van rykdom overladen
 En valt! Toch neen voorwaer, 't is Jesus zelf die kwam,
 En plukkende éér zy viel, de bloem ten Hemel nam.

Het Schryverke.

(Gyrinus natans.)

O krinklende winklende waterding,
Met 't zwarte kabotseken aen,
Wat zien ik toch geren uw kopke flink
Al schryven op 't waterke gaen!
Gy leeft en gy roert en gy loopt zoo snel,
Al zie 'k u noch arrem noch been;
Gy wendt en gy weet uwen weg zoo wel,
Al zie 'k u geen ooge, geen één.
Wat waert, of wat zyt, of wat zult gy zyn?
Verklaer het en zeg het my, toe!
Wat zyt gy toch, blinkende knopke fyn,
Dat nimmer van schryven zyt moe?
Gy loopt over 't spiegelend waterklaer,
En 't water niet méér en verroert
Dan of het een gladdige windje waer,
Dat stille over 't waterke voert.
O schryverkes, schryverkes zegt my dan, -
Met twintigen zyt ge ende meer,
En is er geen een die 't my zeggen kan? -
Wat schryft en wat schryft gy zoo zeer?

Gy schryft en 't en staet in het water niet,
Gy schryft en 't is uit en 't is weg;
Geen Christen en weet er wat dat bediedt:
Och, schryverke, zeg het my, zeg!
Zyn 't visselkes daer gy van schryven moet?
Zyn 't kruidekes daer gy van schryft?
Zyn 't keikes of bladjes of bloemkes zoet,
Of 't water waer op dat-je dryft,
Zyn 't vogelkes, kwietlende klagtgepiep,
Of is 'et het blauwe gewelf,
Dat onder en boven u blinkt, zoo diep,
Of is het u, schryverke, zelf?
En 't krinklende winklende waterding,
Met 't zwarte kapoteken aen,
Het stelde en het regtte zyn oorkes flink,
En 't bleef daer een stondeke staen:
Wy schryven, zoo sprak het, al krinklen af
Het gene onze Meester, weleer
Ons makend en leerend, te schryven gaf:
Één lesse, noch min nochte meer;
Wy schryven, en kunt gy die lesse toch
Niet lezen, en zyt gy zoo bot?
Wy schryven, herschryven en schryven nóg,
Den heiligen Name van God!

Onze Bewaerengel.

Aen de Rousselaersche studenten, te Rousselaere vereenigd op den vyftigsten verjaerdag van 't Kleen Seminarie, in 1856.

O Engel wil nog eens my hulpe en krachten geven,
 Verwekt in my die vlam die 't lichaem trillen doet
 By 't pogen van de ziel, als z' hemelwaerd gedreven,
 't Gevang te vlugten zoekt waerin ze treuren moet;
 Die vlam, weleer den mensch milddadig toegeschonken,
 In de eerste onnoozelheid des menschdoms, maer wier vonken
 Gestorven blyven, zoo geen Engel die ontroert,
 En aedmend op de ziel de ontbrande ziel vervoert.

't Is om geen eigen baet noch eigen lof te winnen,
 Dat ik de gunste vraeg van uw bystandigheid:
 't Is 't dankbaer hert dat spreekt; zoo leidt my van 't beginnen
 En weze ik door uw hand ten einde toe geleid;
 Zoo laet my eerst van al des Heeren lof verkonden,
 Want Hem dient lof en eer van alles toegezonden,

Hem, die het al bestemt dat mensch op aerde doet,
Naer Zynen wil en wensch en zoo als 't wezen moet.

Daer waer de Mandel eens, tot op den grond toe, blinkend,
Al zwemmen henen zwom door 't Rousselaersche dal,
Daer waer zy, van weêrkant het blanke beekske drinkend
Dat lachend in haer viel, nog welkom overal,
Een zuiver water schonk aen weiden ende landen,
Daer kwam eens morgenstonds uit d'hooge Hemelwanden
Een bode van den Heer, en steunende op de lucht,
Weêrhield hy zyne vlerke en 't spoeden zyner vlugt.

Hy stond.... En met den voet, die nauwlyks grond genaekte,
En roerd' hy noch het gers noch 't peerlende kristael
Des morgendauws, waermeê de weide rond hem blaekte
In 't menigverwig licht van de eerste morgenstrael!
Geen kleed, maer blinkend goud, met balsemgeur begoten,
Kwam van zyn schouders af tot op den grond gevloten;
Hy sloot in zilvren band de stroomen van zyn hair,
En bleek, aen zyn gestalte, een Engel Gods voorwaer.

Welk mag de boodschap zyn?... Gezandheer van den Hoogen,
Wat is 't dat needrige aerde uw voetspoor dragen mag?
Komt gy den sterveling Gods wonderheên vertoogen,
Of 't geen Propheet weleer, of 't geen Apostel zag?
Is ergens op der aerde een Hemelvrucht geboren,
Van eer de tyd begon door God zelf uitverkoren,
Een kind van zaligheid dat gy bewaken moet?
Of is 't nog hooger zaek die u verschynen doet?

Hy spreekt niet. Maer hy meet met gulden roe de kanten
Der stille beke, alwaer voorheen het lieve lam,
Al springen door het loof der bloeiende oeverplanten,
Om laevnis voor zyn borst aen 't spieglend water kwam.

't Zy daér, zegt hy, Gods Kerk, en daér - nu knielt hy neder
 En duikt het aengezigt in de omgeplooidede veder -
 Daér zal de zetel staen van de Oppermajesteit,
 Verscholen in 't geheim van Zyne Aenbidlykheid.

Maer ziet! daer klimt alreê 't gebouw den Hemel tegen,
 Wyl dwarlende op en neêr en door malkandren heen,
 En arm en hand en al die arm en hand bewegen,
 In rep en roere staen van boven tot beneên.
 't Gezigte staet alom verbaesd, en de ooren ruischen
 Van klank en wederklank die op malkander buischen,
 Van roep en tegenroep die weg en weder slaet,
 Van 't knerzelende stael dat op en neder gaet.

Gods Engel waekt alom onzichtbaer: op de wanden
 Weêrhoudt hy balke en steen, die, plettrende in hun val,
 Bedreigen met der dood het volk, wier nyvrig' handen
 Den meitak dragen die hun arbeid kroonen zal.
 Daer klimt hy, ryst in top en zwankelt in den hoogen,
 Hy nygt de lieden toe die hem malkandren toogen,
 En juichen ondereen met blyden welkomgroet
 En stormend handgeklak, dat alles daevren doet.

Hoe snel is tyd en stond naer de eeuwigheid aen 't varen
 Met al wat hier beneên den mensch ter herten gaet!
 Wat zyn ze al lang voorby de eerweerde Kluizenaren,
 Die zuchtend dag en nacht in 't zwarte boetgewaed,
 Weleer de nieuwe woon heure eerste wyding gaven!
 Daer ligt gy nog te saêm, voor Gods Altaer begraven,
 Gebroedren,⁽¹⁾ en uw zerk smeekt om een zielgebed
 't Geslachte dat God zelf heeft in uw plaets gezet.

Het nieuw geslachte.. Aenschouwt hoe zy, geknield, te samen
 Het needrig 'bid voor ons' herhalen, en wanneer
 De driemaal heilge Naem genoemd wordt, zich niet schamen
 Van een aenbiddend hoofd te buigen t' zyner eer.
 Gelyk als op het veld de rype koorenaren
 In 't streelen van den wind in vloeibre golven varen,
 Zoo buigt één hoofd omleeg en de andre buigen meê,
 Terwyl men Jesus noemt in 't staemlen van de beê.

Aenschouwt hoe ze aen het spel.. doch neen, dat heet geen spelen
 't Is stryden lyf om lyf of ware 't Vaderland
 Besprongen; hoort alom de dondrende bevelen
 Weêrgalmen, en gezwind het volk van wederkant
 Ten stryde rukken, om al stryden te bezwyken
 Of, levend, nimmer toch de wapens neêr te stryken,
 Eer men den zegeprael en 't loof gewonnen heeft,
 't Onschuldig eerloof, waer bloed noch schande aen kleeft.

Doch nauwlyks na den slag is 't vreêverbond gesloten,
 Of zwaerder stryd komt aen: hier baet geen ruwe magt,
 Geen snelle buigzaamheid den dappren krygsgenoten,
 Maer deugd, en taeije moed, en vaste willenskracht
 Die zit, en zwygt, en zwoegt, onstoorbaer in heur zwoegen.
 Die zal u palme en kroon by palm en kroone voegen,
 O Rousselaersche jeugd, die in den letterstryd
 Onwinlyk immer waert en nog onwinlyk zyt!

Gods Engel waekt op u, het zy de blyde morgen
 U, reeds aen 't werk, begroet, het zy de milde nacht
 Uw slapend lichaem, in zyn pluimen schoot geborgen,
 Met heilzaam rusten laeft en versche levenskracht:
 Hy waekt... Kwam vyftigmael ontbunseld en ontwonden,
 Het nieuwgeboren blad een ander jaer verkonden,

Nog nimmer schoot het kwaed, hoe menig schicht het zond,
Eén, die zyne oog bezwaerd of hem niet wakend vond.

Hy waekt... Geheugt het u, eerwaardige Ouderlingen,
Dat in den tempel Gods de Afgryskheid kwam staen,
't Hoogwaardiglicht uitdoen, den Priester Gods verdringen
En wie niet vlugten wou, den band aen 't lichaem slaen? -
't Was hy die 't snood gespuis geblinddoekt henen rigtte,
't Was hy die weêr naer hier des Priesters stappen lichtte,
't Was hy, God sprak tot hem: 't is gy, die waken zult
Opdat aldaer Myn woord en willen zy vervuld.

Hy waekt op 't needrig kind. - Voor Gods Altaer gebogen,
Een vier brandt in zyn hert, een vier brandt in zyne oog,
Dat niemand blusschen zal of wederhouden mogen:
Geen toemellooze zee, geen bergen hemelhoog,
Geen ruw barbaren land, geen rood geweende wangen
Van oudren, die vergeefs hem om de leden hangen:
Gods Engel, spreekt het, gaf my Jesus Kruis in d'hand
En, waer dat Kruis niet heerscht, dáér is 't myn Vaderland!

Hy waekt op 't edel kind, wiens fiere borst verheven,
Wiens oog de klaerheid spreekt van zyn opregt gemoed:
Aenschouwt hem onverpoosd aen zyne stappen kleven,
Den weg vereffen die zyn schreên geleiden moet:
Nu speelt het nog aen 't hoofd der vlugge kinderspelen,
Doch later zal hy Staet- of legermagt bevelen,
Beraden die men hoogst om zyne wysheid roemt,
Ja, hem dien gansch Euroop den 'wyzen Koning' noemt.

Aenschouwt dien trotschen stoet van eedle borsten naedren:
't Eerwaardig Priesterhoofd, met zilverhair bekroond,
Den dappren degen by de wyze toog der vaedren
Des Vaderlands; aenschouwt den heldenmoed beloond

En 't Kruis, op menig hert vol schrandre deugden, blinken,
 Hoort gy de tael van 't zuid by onze tale klinken,
 Hy waekt en 't is nog hy die 't glorieryk verleên
 Verzamelt, hier de schaûw van zyne vlerk beneên.

Zy komen uit den stryd en 't midden der gevaren
 Heraedmen by den throon van die hen stryden zoudt;
 Zy brengen palm en krans en leggen ze op de Altaren
 Waer Hy verblyvend is die ze om hun' schedel bond.
 Zy komen vriendenhand in vriendenhand versterken
 Om dapperder, vereend, te stryden en te werken
 Met staf, en Kruis en zweerd en regterschale in d'hand,
 Voor God, voor d'heilge Kerk en 't dierbaer Vaderland.

Zoo weze 't ons weleens, o broedren, ook gegeven
 Na vyftig jaren werk, hier wederom verzaemd
 Waer wy zoo zalig nu, - onwetend zalig - leven,
 Te wringen hand in hand zoo 't broederen betaemt
 O mogten wy dien dag aenschouwen ende groeten!
 O mogten wy hier ook den 'ouden vriend' ontmoeten,
 En, weenend om zyn hals van droefheid en van vreugd,
 Herpeizen op de snel - o snel! - vervlogen jeugd.

Vergunt het ons, o Gy, die vyftig volle jaren
 Den schrandren hemelgeest die op dees woonste zweeft,
 Uw kindren leiden liet in 't midden der gevaren
 Die 't albenydend kwaed ons voorgeworpen heeft;
 Mag ook het jonger kroost eens groote namen roemen,
 't Zal U ter eere zyn, wiens naem geen tael mag noemen:
 Vergunt het ons en laet den glorievollen schyn
 Der toekomst even groot als 't groot verleden zyn!

Eindnoten:

- (1) Het Kl. Sem. te Rouss. was eertyds een Augustinen-Klooster. Onder de hoogkerke lag, en ligt nog, de grafkelder van de kloosterlingen; geen Rousselaersch Student, of heeft, al knielen voor het Hoogweerdig, den *distichon* gelezen, die op den zerk staet, boven hunne begraefplaats:
 Qui simul hic habitant, simili tumulantur in urnâ fratres; dic sanctâ pace fruantur Amen.

Sterven is onsterflykheid!

Hoort eens!... op een vroegen morgen
Dat ik vry van werk en zorgen
Stond en zag de vogels aen
Die in ons Museum staen,
Wondrend hunne bonte vlerken,
Wondrende Gods eigen werken,
En daer al een langen stond
Zwygende ende kykend stond,
Hoorde ik al med' eens, o wonder!
Eenen vogel spreken, onder -
Andren deze lyze tael
Tot zyn makkers al te mael:
 Sichten dat wy hier geraekten,
Broeders, en de dood gesmaekten,
Ah 't is heel een ander ding
By dat 't van te vooren ging!
't Was van 's morgens vóór den dage
Dóór de winden, dóór de vlagen,
Eer de kop was uit de vlerk,
Altyd arbeid, altyd werk;

Honger zat ons achter d'hielen,
Honger wilde ons al vernielen
Zoo der een verzuimen dorst
Van te werken voor den kost.
Des was 't altyd stelen, rooven,
Op den akker, in de schooven:
Al waer dat er iet bestond
Dat de mage was gezond.
Honger zelf kon ons bedwingen
Menig dier om hals te bringen;
Wee voor al 't onnoozel bloed
Dat de honger storten doet!
Daerby mogten wy, o dwazen!
Nooit in rust en vreden azen,
Maer daer schrikte ons altyd iet,
Ware 't maer 't een enkel niet;
't Is dat wy nog niet en wisten
Dat de looze jagers listen
En het sterven zelf ons leidt
Tot de schoone onsterfelykheid.
Ja, wy dachten: 't was ons schade,
Maer 't was eerder onz' genade,
Dat een jagers tooverroer,
Naer een welgemikten loer,
Met een weêrlicht op ons af ging
Dat het weg en weder - paf! - ging,
Nooit en zullen wy 't verstaen:
Maer als 't roer was afgegaen,
Kwam daer iets in ons gevlogen,
Dat den honger heeft verjogen
Dat hy nooit meer weêr en kam,
Met zyn herdelooze vlam;

Zelf de slaep die ons voordezen
Altyd vlugtig plag te wezen,
Hield ons veertien dagen lang
In een zoete rustbedwang.
Wat ons toen van menschenhanden
Wierd gedaen in de ingewanden,
Dat en spreekt geen vogeltael,
Neen, al waer 't een nachtegael;
Maer 't ontwekken was 't herleven.
Zoo die slaep ons had begeven,
Zag ons kristalinen oog
't Allerwonderste vertoog:
Rondom in den blauwen schemel
Van den schoonen vogelhemel
Zaten wy onsterfelyk,
Met nog menige ons gelyk.
Andren die wy nooit en zagen,
Die zoo schoone pluimen dragen
Dat geen een van ons alhier
Reeken kan aen zulken zwier,
Zaten daer ook vol gezondheid
In hun kunstgemeten rondheid,
Groot- en schooner dan weleer,
Edeldragtig en vol eer.
Alle veedte is hier vervlogen,
Hier wordt nimmer meer bedrogen
De arme vogel, of gestrikt,
Of by nacht half dood geschrikt;
Vogel ende wezel mede,
Leven hier in rust en vrede,
Zittende, naer hun gemak,
Huns getween op éénen tak.

Onze onsterfelyke voeten
Moeten in geen slyk meer wroeten,
Noch geen koude of hitte uitstaen
Om den nooddruft na te gaen,
Spys die alle spyzen weerd is,
Altyd nieuw en nooit verteerd is,
Spys die ongeëten voedt,
Altyd, altyd even goed,
Spys die sterfloos voort doet leven,
Wordt de vooglen hier gegeven
En hun buik met iet verzaed
Dat geen krank-zyn binnen laet.
Hier is 't werken afgeropen:
Jagen, stelen ende stropen,
Al dat ruze of moeite kost
Daervan zyn wy hier verlost.
Rusten is ons bezig houwen,
Rusten en malkaer aenschouwen
En beschouwd zyn van de liën
Die ons allen geren zien:
Die studenten, vol van goedheid,
Vol van eedle grootgemoedheid,
Die ons eertyds mieken schuw
Maer die wy beminnen nu,
Want zy minnen ons en maken
Dat geen leed ons kan genaken,
Ziekte, droef- of kwalykheid
Hier in 's Vogels zaligheid.
Al 't geluk dat wy genieten
Komt van hun en komt voor nieten,
't Komt dat 't alle wigt en maet
Verre weg te boven gaet:

Broeders, in 't gevang der wereld
Nog in 't leven vast gespereld
En gevangen, luistert hier:
Laet uw nutteloozen zwier,
Laet de bosschen en de hagen
Uwen zin niet meer behagen;
Keert uw lang bedwellemd oog
Eindlyk ééns toch naer omhoog;
Wilt het goon gy plagt te duchten,
Wilt het sterven niet meer vlugten;
Vliegt den jager in 't gemoet,
Als hy u de gunste doet
Met zyn tooverroer te zenden
Eenig zaed in uwe lenden,
Zaed des levens, dat de dood
Zal verjagen uit uw schoot.
Komt! wy reeken onze vlerken,
Komt toch! wilt niet langer werken,
Leeft met ons in weelde en vreugd
En in altyd jonge jeugd.
Laet uw levensdraed verfynen,
Laet uw namen verlatynen,
Laet een oog van kristalyn
Uw vernieuwd gezigte zyn.
Komt en laet uw hert verjongen,
Al dat oud is zy verdrongen,
Wasch het morzig aerdsche slyk
Van uw voet, gezwindelyk,
En met kloeke vlerikslagen
Rap den lichtweg ingeslagen
Die de dood voor ingang heeft,
Maer die leedt alwaer men leeft.

Menschen, tot ons heil geschapen,
 Grypt 't onsterflykmakend wapen,
 't Zy onz' broeders lief of leed,
 Stelt u tot de jagt gereed:
 G'hebt de onsterflykheid in handen,
 Zendt ze hun in de ingewanden;
 Van den lichaemslast ontdaen,
 Van de dood weêr opgestaen,
 Zendt ze, naer kortstondig slapen,
 Hier geheel in 't nieuwe herschapen.
 Roept en dwingt ze uit haeg en heg:
 Toogt hun vriendelyk den weg;
 Zegt het hun op alle wyzen:
 'Vaert ter vogelparadyzen,'
 'Waer gy eeuwig leven zult,'
 'Heel onsterflyk,... opgevuld.'
 Zoo ver hoorde of meende ik t'hooren,
 Als een vriend het spel kwam stooren;
 Of ik meer nog hoorde of niet
 Verder weet ik geen bedied;
 Toch, het viel in myn gedachten
 Dat wy van de vogels slachten,
 Ende zyn te zeer beschroomd
 Van het geen men sterven noomt.
 Zeg toch, voor een Christen herte,
 Dood, waer is uw pyn of smerte?
 Sterven! wat heeft sterven in?
 Zalig sterven is gewin,
 't Is gewin der zaligheid:
 Sterven is onsterflykheid!

Het laetste Avondmael.

't Was reeds avond en stille... In een prachtige zael
Stond het Paeschlam gedischt tot het overgangmael,
't Welk de Heiland voor 't laetste ging plegen;
Jesus lieveling weende in den schoot van den Heer,
Al de Apostelenherten versmolten van zeer,
Buiten één, die hem kwaed was genegen.

Een zachttreurende liefdelonk vonkelde in de oog
Van den minzamen Jesus, op 't deernisbetoog
Van de twaelf die om Zyns wille schreidden:
En een traen drupte neêr van Zyn godlyke wang,
En Zyn boezem bekromp in het smartegedrang,
Als Hy dacht aen 't zoo haest moeten scheiden!

Maer Hy ziddert eensklaps, en een wonder ontstaet!...
 Godes heerlykheid breekt uit zyn glanzend gelaet
 En omgordt Hem met stralengewemel:
 Hy neemt brood, en een beker met druifmost gevuld,
 Welk Hy dankend omhoog heft, Zyn Vader ter huld,
 En hy beurt Zyne blikken ten hemel...

Zyne bede is gepleegd, en de godlyke magt
 Heeft het wonder der grondlooze liefde volbragt
 Dat den boezem van Jesus deed gloeijen:
 'Neemt en nut, zucht Hy, dit is Myn Vleesch, en dat elk
 Zich verzade in den liefdoverstroomenden kelk,
 Aen Myn Bloed dat voor velen zal vloeijen!

't Zy de zegel des nieuwen verbonds, en de band
 Myner durende liefde, en de heilige pand
 Die u vromer zal maken als leeuwen,
 Ieder mael dat gy 't wonderwerk pleegt, als gy My
 Hebt zien doen; want gy twaelve Myn priesters zyt gy,
 Tot den einden der eeuwiger eeuwen.'

En het nachtduister viel, en de dagraed brak aen,
 Van dien dag vol van schande en met Godsbloed belaên,
 Die de zon deed haer straelkroone derven:
 't zwarte donker weegt neder, de rots berst in tweek
 En heel de aerdbodem schokt, daer op Golgotha's steen
 Nu die zelvige God hangt te sterven!

De Vierbake des levens.

Srael voort, klare bake,
Srael helder en vry
Van over de wolken
Op 't wereldsche ty,
Waer 't zielvoerend bootje
Ten hemelwaerd stiert
Dóór 't razen van 't onweêr
Dat beurelt en tiert.
De wind kan uw glans wel
Met wolken beslaên,
Maer toch blyft gy altyd
Onroerelyk staen,
Hoog boven de wereld
Van 't onweêr verscheên,
Daer blinkt ge vol schoonheid,
Voor eeuwig! alleen!
Het diepste der hellen
Spuigt donder en dood
Naer 't bevende lyf van
Myn eeuwigheidsboot;

Geen sterre in den hemel
Die pinkelt, ten zy
Eéne enkele alleene en
Die sterre zyt gy!
Doch vrees niet myn schuitje,
Wel mag het nog zyn
Dat 't lieve eigen land haest
Van verre verschyn':
Als d'huilende storrems
Eens zwygen gerust
Toen ankert ons anker
En byt in de kust!
Maer 't zieldragend bootje,
Zoo sprooi en zoo schuw,
Hoe zwakt en hoe plooit en
Hoe swanselt het nu
Op d'hutsende baren,
Die 't smyten en slaen!
't En waer van de bake
't Zou zeker vergaen.

Uit het Engelsch.

Vreugd.

Al dikwyls in dees droevig dal
Ontsteekt men vreugdevier,
Al dikwyls maekt men groot geschal
Van roepen en getier,
Maer dikwyls blyft het herte koud
By 't hoogste van de vreugd;
Want 't geen daer beter wezen zoud',
Ontbreekt er, 't is de deugd. -
De deugd, die 't al zoo geestig maekt
Dat leeft en roeren kan:
De deugd, die alle smerten staekt,
Blyft dikwyls ver daer van.

Maer hier, vanbin' den scholemuer,
Hier buiten al 't gedruis,
Al is het uitzigt soms wat stuer,
Hier is de deugd te huis.
Hier troont ze en voert den scepter op
Eenieder - zyn gemoed:
Hier terdt zy Satans hoogen kop
Betrouwend met den voet,
Betrouwend op een meerder magt
Dan die heel 't menschdom heeft:
Hier zit ze onroerbaer door de kracht
Die God haer zelve geeft.
En om die reden is 't dat hier
Geen blydschap en ontbreekt,
Omdat de deugd ons feestevier
Met hemelvlamme ontsteekt.

De Bloeme.

Een bloeme stond te groeijen
Die van Gods eigen hand,
Om prachtiglyk te bloeijen,
Op de aerde wierd geplant:
Zy stond daer by de beke
Die met heur klaren vloed
Door heel de groene streke
De bloemkes groeijen doet.
Daer kwam de zonne 's morgens
En zocht met heure strael,
Vol teêrheid en vol zorgens,
Den schoonen bloemestael.
Half toe en half ontloken
Zoo stond de bloeme daer,
Ootmoediglyk gedoken,
In 't loover rondom haer;

Noch bie noch kwade dieren
En dorsten deze bloem
Genaken, of ontsieren
Heur ongeschonden roem.
Een Maged teêr van zinnen
Die wierd de bloem gewaer
En moeste ze beminnen,
En zy beminde haer;
Beducht was zy van herten
Daer mogt een leêlyk dier
Eens op de bloeme terden
In zynen wilden zwier;
Zy mogte, van de spinnen
Bedorven en verdaen,
Te kwynen eerst beginnen,
En dan te niete gaen;
Of door een lustig herte
Om heuren glans verrukt,
Eens worden tot heur smerte
Van heuren stam geplukt:
Zy dolf ze dus uit de aerde
En uit den moedergrond
Die haer het leven baerde,
En daer zy geren stond;
Zy droeg ze op heuren boezem,
En met een zoet geweld,
Heeft zy den lieven bloesem
In heuren hof gesteld;
Daer ziet zy alle dagen
Heur zoete lieve bloem,
Heur herte en heur behagen,
Heur blydschap ende roem.

‘O mogt gy lange bloeijen
Verplant in mynen hof,
O mogt gy, bloeme, groeijen
In schoonheid en in lof,
En mogt ik het verhopen
Dat de Opperheer van al
Met nieuwe jonge knopen
Uw stam verryken zal!’
Zoo sprak de Maged reene,
Met heure zoete tael,
Wanneer zy zat alleene
By heuren bloemenstael;
Zoo wierden heur gebeden
Van God den Heer aenhoord,
En bloeit de bloeme op heden
Nog altyd immer voort.
Nu moet ik nog ulieden
Verklaren wie en wat
’t Verdichtsel mag bedieden,
Wat leeringe het bevat;
Waer dat het veld mag wezen
Waerop de bloeme stond,
En wie de Maegd geprezen,
Die deze bloeme vond:
Ik wete een van de vrouwen
In ’t klooster, en indien
Gy mogt de Nonne aenschouwen
Zoudt gy de Bloeme zien.

Het Wezekind van Sina.

'k Ben een Sineesche weeze, een weeze vol ellende,
 Die moeders borsten nooit noch heuren zoen genoot!
 En vader, die my voor zyn kindje niet en kende,
 Liet my van wieg, en huis, en leven schier ontbloot!
 O goede Vlaemsche kleenen
 Zoudt gy my laten weenen
 Zoo ik om hulpe vroeg?
Eén stuiver waer' genoeg.

Zy laten me all' alleen, alleen en zonder hope!
 Al is 't dat ik verga van honger en van vrees:
 'k Heb schaers een korstje dat 'k in myn tranen dope
 En toch ben ik een kindje, en toch ben ik een wees!
 O Engelsche kleenen
 Wilt ook eentwat verleen
 Om mynen nood te voên!
Eén stuiver zal gedaan.

Ha! 'k zou zoo geerne van dees droeve wereld scheeden
 Waer 't dat ik na myn dood de deur des Hemels vond!
 Maer 'k vrees hiernamaels nog veel schrikkeliker leeden:
 Myn zielke is nog niet vry van de erfelyke zond...
 O lieve Fransche kleenen,
 Kon God het my verleen
 Dat gy myn zielke koopt!
Eén stuiver! 't is gedoopt.

Naer 't Fransch van A. VERRIEST.

Aen de Eerweerde Moeder der Grauwe Zusters, te Rousselaere.

Leve, leve Moeder lang!
Vry van kommer, vry van zorgen,
En voor alle kwaed geborgen:
Leve, leve Moeder lang!
Dat weze immer onze zang!
Voor onz' Moeder's langer leven
Zouden we allen 't onze geven;
Leve, leve Moeder lang!
Dat weze immer onze zang!

Leve, leve Moeder lang!
Om veel kinders op te voeden,
Velen van het kwaed te hoeden,
Daerom leve Moeder lang!
En 't weze altyd onze zang!
Dat heur albeminnend herte
Nooit om een van ons en smerte;
Zoo, zoo leve Moeder lang!
Dat weze immer onze zang!

Leve, leve Moeder lang!
Al zoo lange als God zal God zyn
Moet de Hemel Moeder's lot zyn,
Ja, ja leve Moeder lang!
En 't weze altyd onze zang!
Mogten eens heur kinders allen,
Tienmael duizend in getallen,
Zingen: 'leve Moeder lang!'
In den blyden Hemelzang!

Aen de Landslieden van A... by 't inhalen van hunnen Pastor.

Gy, die uw stramme lenden kromt
Op 't land, van eer de zonne uitkomt,
Houdt op van dage en werkt toch niet
Als God zoo milde gaven giet
Op u, zyn kinders. Op! omhoog
Met dankbaer herte en stroomende oog!

Geloofd zy de Alvoorzienigheid:
Een man, vol deugd en wys beleid,
Toogde ons den weg op d'Hemelbaen,
Bleef ons gestadig voorenstaen
Tot dat God eens behagen nam
In zyne deugd, en om hem kwam:
Hy stierf en gaf zyne schoone ziel,
Die niets op aerde tegenhiel,
Weêrom, en rustte in de eeuwigheid!
Maer God deed ons bermhertigheid,

En liet al 't weedom, al 't getraen
 In vreugde en blyden dank vergaen.
 Gezegend dien de Hemel zond
 Om 's Zaligmakers vreëverbond
 Te preken, en zyn liefdedaën
 Aen kleen en groot te doen verstaen.
 Daer komt hy! 't zelve minzaem hert,
 Waer troost uit vloeit op elke smert;
 Dezelve zoete liefdelach,
 Waermeê hy ons te groeten plag
 Hy, dien wy met een bly getraen
 Beweenen, en hier weêr zien staen!
 Komt al, gy die van hem gedoopt,
 Of herte aen herte in één geknoopt,
 Of van de zonde ontslegen zyt,
 Of aen de Tafel Gods verblyd,
 Komt aen! komt aen! en knielt hier neêr,
 Komt aen, hier is onz' herder weêr.
 Want eer hy ons te weiden kwam,
 Die man, dien God de Heer ons nam,
 Hy wist een kind hetwelk de stem
 Des Heeren riep, en bragt het Hem
 En koesterde met wyzen raed
 Dien roep gelyk een kostlyk zaed;
 Nu groeit en bloeit het hoog en wyd:
 Het kind is Priester Gods gewyd,
 Hy voert nu zelf den Herderstaf,
 Ja voert hem naest het dierbaer graf
 Van hem,⁽²⁾ die zynen eersten stap
 Geleidde naer het Priesterschap.
 Komt aen en spoedt al om ter meerst,
 Komt aen, gy kleene kinders eerst:

Hier is geen een die 't zal verbiên,
Gy moet uw nieuwen Vader zien,
En rond hem staen, gelyk weleer
De kinders rond den zoeten Heer.
Hy komt u voeden, u verzaên,
U Gods geleerdheid doen verstaen,
U wegen toogen, die gy moet
Ontvlugten, met gezwinden voet,
En paden, waer gy langs moet gaen,
Zoo gy wilt uw geluk verstaen.
Hy zal u leiden by der hand
U leiden tot in 't Vaderland,
U langs de steege Hemelbaen
Met vaste stappen vooren gaen,
En effnen wat niet effen lag,
Opdat geen steen u schaden mag,
En stryden op den boozen leeuw,
Die rond gaet met een dol gcshreeuw,
En altyd zoekt, en altyd loert
Waer hy een arme ziele ontvoert.
Komt arme lieden, ryk voorwaer
By Jesus, die al of het waer'
Aen Hem gegeven, even goed,
Aenveerd al wat men voor u doet;
Gy, die Hy tot zyn broeders nam,
Wanneer hy op de wereld kwam,
Weest onbevreesd en komt en ziet:
Herkent ge uw lieven Broeder niet,
Ja Jesus zelf, in 't zoet gelaet
Des Priesters, die nu voor u staet?
Voor u is 't dat Hy wondren doet
Lyk Jesus, en zyn schaepkes voedt,

En brood in duizend handen steekt,
En menigvuldigt als hy 't breekt
En zegent met gewyde hand,
Tot ziel en lichaems onderstand.
Voor u is 't dat hy 't voedsel spaert
Uit zynen mond, en henen vaert
Door stede en veld, om smaed en spot
En almoes, in den naem van God!
Voor u, voor u is hy geheel:
Gy zyt zyn volk, gy zyt zyn deel,
Zyn erfnis en zyn wyngaerdland;
O draegt dan vrucht die zyne hand
In 't uiterste, op den rekendag,
Aen God den Landheer bieden mag;
Opdat de Heer zyn goeden knecht
De welverdiende kroone vlecht',
En u by hem, en ons met een,
Om nimmer van malkaêr te scheên,
Aenveerde, tot zyne eere en lof,
In 't alverblydend Hemelhof!

Eindnoten:

- (2) De overleden Priester waervan hier sprake is, was eertyds de leermeester geweest van hem, die nu, in zyn plaetse, als pastor staet.

De Stoet.

Waer hoort men 't gedruisch van dat menschengewemel,
En 't helmen der schellende klokken ten hemel?
Waerheen met die peerden vol tintlende bloed
En blinkende schoonheid en brieschenden moed?
Met waeijende linten hun manen doorvlochten,
Daer staen zy, met sneeuw witte schuim te bevochten
Den kronklenden glim van hun pekzwarte borst,
En kroppen den fel' en loopzuchtigen dorst.
Nu rennen ze om 't dapperste en rukken al draven
Het schyvrende rad om de brandende naven,
Dat alles verdwynt in een stuivende wolk,
En hemel en aerde en de drommen van 't volk.
Waerheen gaen lyk bloemekes halvlinge ontloken,
Die kindergezigtjes in 't witte gedoken?
Waerom hoort men kloppen noch kleunen rondom?
De moker ligt stille en het aembeeld is stom,
De tierende vyle, verscheurster der ooren,
Het schravende zagen, en 't kervende booren,
De klopp van den vlegel die ploft op den schoof
Het slaende getouwe en de zwingel is doof. -
O! d'handen die, nu toch, het werken versmaden,
Gaen bly, met godvruchtige keersen geladen,
En treden eerbiedig in langzamen stoet
Den Bisschop, den Bisschop die komt, in 't gemoet.

O! 't ruischen van het ranke riet!

Παρα ροδανον δονακγα.
 HOM. IL. XVIII, 576.

O! 't ruischen van het ranke riet!
 O wist ik toch uw droevig lied!
 Wanneer de wind voorby u voert
 En buigend uw halmen roert,
 Gy buigt, ootmoedig nygend, neêr,
 Staet op en buigt ootmoedig weêr,
 En zingt al buigen 't droevig lied
 Dat ik beminne, o ranke riet!

O! 't ruischen van het ranke riet!
 Hoe dikwyls dikwyls zat ik niet
 Naby den stillen waterboord
 Alleen en van geen mensch gestoord,
 En lonkte 't rimplend water na
 En sloeg uw zwakke stafjes ga,
 En luisterde op het lieve lied,
 Dat gy my zongt, o ruischend riet!

O! 't ruischen van het ranke riet!
 Hoe menig mensch aenschouwt u niet
 En hoort uw zingend harmony,
 Doch luistert niet en gaet voorby!

Voorby al waer hem 't herte jaegt,
Voorby waer klinkend goud hem plaegt;
Maer uw geluid verstaet hy niet,
O myn beminde ruischend riet!

Nogtans, o ruischend ranke riet,
Uw stem is zoo verachtlyk niet!
God schiep den stroom, God schiep uw stam,
God zeide: 'waeit!...' en 't windje kwam
En 't windje woei, en wabberde om
Uw stam die op en nêre klom;
God luisterde... en uw droevig lied
Behaegde God, o ruischend riet!

O neen toch, ranke ruischend riet,
Myn ziel misacht uw tale niet;
Myn ziel die van den zelven God
't gevoel ontving op Zyn gebod,
't Gevoel dat uw geruisch verstaet
Wanneer gy op en neder gaet,
O neen, o neen toch, ranke riet,
Myn ziel misacht uw tale niet!

O! 't ruischen van het ranke riet
Weêrgalleme in myn droevig lied,
En klagend kome 't voor uw voet,
Gy, die ons beide leven doet!
O gy, die zelf de kranke tael
Bemint van eenen rietenstael,
Verwerp toch ook myn klagte niet,
Ik! arme, kranke, klagend riet!

Sinai.

De weêrflikrende bliksemschicht boort in de wolk,
 En hy klettert om d'hoofden van 't bevende volk
 Dat daer staet om den voet van de smoorende kruin,
 Eerder dood dan nog levend, wyl de englenbazuin
 Haren klank met den donder en 't kraken vermengt
 Van het vier dat de kuilende spitsen verzengt
 Van den berg die al dommelen davert. Elk vlugt;
 Nog een sterfling alleen, met het herte beducht,
 Lag het aenschyn in 't stof. Al met een sprak God zelf,
 En Zyn stem wederklonk in het wolkengewelf
 Meer dan duizende dondren te gaêr, als Hy zei:
 'Ik alleen ben die ben!' Gy, myn dienaer, berei
 Voor uw broeder een linnen sneeuw witte gewaad,
 En een goudwigtig kleed, dat zyn leden omslaet;
 Bind een zilverblank hulsel met blauwenden band
 Om zyn heilige kruin, die, met vroomheid omspannd,
 Mynen Naem, in de zuiverste goudplaet gesneên,
 Op den voorschedel drage, den myter beneên;
 Dat, versierd op die wys, hy My 't offerbloed pleng
 En den zuiversten geur My in 't wierookvat zeng;
 Ga dan, zalf met olyfzap zyn handen voor My;
 Want door de eeuwen der eeuwen, Myn Priester is hy!

Het Katholieke Altaer.

Waerom 't gebrom
Dat opwaerts klom
In d'hooggewelfde kerk?
Die toonenvloed
Die trillen doet,
En dreunt tot in den zerk?

Die orgelstem,
Die in heur klem
Zoo diep het herte raekt,
De ziel ontroert,
't Gedacht vervoert
En gansch den mensch ontwaekt?

De gouden kelk
 Op 't Outer, welk
 Om kruis en fakkelzuil,
 Nu niets ontvoudt
 Dan zilvre en goud
 En zyde en peerle en tuil?

Waerom verdween
 De marbelsteen
 In 't donzig vloerenkleed,
 Dat op den trap
 Geen enklen stap
 Laet hooren als men treedt?

Waerom die prael
 Van keersgestrael
 In 't duistre van den beuk?
 Dit volk dat zwygt,
 Die zang die stygt
 In eene wolk van reuk?

Voor Hem, voor Hem
 Dreunt de orgelstem,
 Blinkt fakkel ende kruis:
 Voor Hem is 't goud
 En 't zilvre ontvoud
 Die sprak: 'Dit is Myn Huis.'

Voor Hem alleen
 Verdwynt de steen
 En glimt de kandelaer,
 Hem die Zyn woon
 Heeft en Zyn throon
 Op 't Katholiek Altaer.

Schippers Terugkomst.

Wanneer de schipman, afgewrocht,
En moe geslinderd van de togt,
Op 't wiegewagend brooze hout
Waeraen hy lyf en leên vertrouwt,
Terugkomt, met gekeerden spriet,
En reeds zyn eigen toren ziet
Die effen uit de baren kykt
En nauwlyks aen een tik gelykt;
Dan, woei en blies het nóg zoo fel,
Dan, voer zyn vaertuig nóg zoo snel
En dook de steven onder 't schuim,
Zyn herte vliegt vooruit in 't ruim,
En nauwlyks stuikt de dollen zee
Zyn zwalpend vaertuig aen de ree,
Of, blydzaam, rukt hy van zyn boord
En stiert zyn rappe schreden voort
Naer huis, waer vrouw en kind.. Maer zie,
Daer vliegen ze op hem alle drie:
De moeder die, vol tranen, groet,
Het meiske dat lyk moeder doet,
En 't knaepke dat eerst 'Vader' zegt
En in zyn hand zyn handjes vlecht,
En tegen schippers borst gewoeld,
Zyn Vaders herte kloppen voelt.

Excelsior.

Gelyk het peerd te stampen staet
En sperken uit de steenen slaet,
En, schuimende van den rennendorst,
Met wit bespegelt zyn zwarte borst,
Zoo ligt een schip en spant en touwt
Den kabel die 't gebonden houdt:
In rep en in roere staet alles aen boord,
En hooge in de vlagge daer brandt het woord
Excelsior!

Daer hong een moeder moe geschreid,
Een dochter vol ellendigheid,
Een knaepke rood en wit gekoond,
Een vader met grys hair gekroond,
En weenden om den hals van een
Die beide en hun kind en hun broeder scheen,
Die zuchten noch klagten en liet, noch traen,
Maer één woord van zyn lippen gaen:
Excelsior!

Hoerah! zie daer dobbert het schip uit de ree!
 En 't mindert en 't mindert al in de zee,
 En 't storremt en 't rent door het groene veld
 Met stoomende doomende dampgeweld;
 Maer by den mast en in den wind
 Daer staet, en zwaeit een edel kind
 Zyn land en zyn ouders en ál-vaerwel!
 En, hoort gy die stemme? zy klinkt zoo fel:
 Excelsior!

De winden ontbinden en bonzen op
 Het schip, en voeren het in den top
 En dan weêr van boven ten grondewaert neêr
 Der golven die wiegen weg en weêr.
 Omleege grinst de dood van uit
 Den afgrond en van boven luidt
 De donder: maer 't edele kindgelaet
 En vreest niet; op de vlagge staet:
 Excelsior!

Grootmoedig is uw mannenborst:
 Grootmoedig zyt gy die 't wagen dorst,
 Om schatten goud en edelsteen,
 Van ouders en land en van al te scheên;
 Schep moed, schep moed, gy landt welhaest
 In d'have waer Fortune u blaest,
 Daer vindt gy goud in overvloed!
 Maer 't kind zei: neen! want verder moet
 Excelsior!

Het schip landt aen: de Rykdom staet
 En vraegt den jongeling waer hy gaet;
 De Weelde monkelt: waer gaet gy heen?
 Waer gaet gy? zoo gallemt, voorby gereên,

De Blydschap, en de Ruste, nóg
 Waer gaet - de Ruste - waer gaet gy toch?
 Maer hy, al wat hy hoort of niet,
 Hy fluistert terwyl hy vóór hem ziet:
 Excelsior!

Hy gaet. De regen klettert neêr,
 De vlagen wagen weg en weêr
 De boomen, die buigen en nêrewaerd gaen
 En tieren en zwieren en zwepen en slaen;
 De rotse rolt voorby zyn voet
 En tuimelt en speerst in den watervloed;
 De bergen klimmen, hy klimt med' -
 En roept, een voet op hun kruin gezet:
 Excelsior!

Daer bloedt, daer strekt het woeste land
 Wyd uit, daer ziet hy de tent geplant
 Van 't menschenetend wildenras,
 En hoort alreede 'et hondengebas
 En 't huilen van het boschgediert,
 Dat rond een lyk zyn feeste viert,
 En 't razende volk zyn prooi betwist:
 Maer wat hy zal vreezen, veel erger is't!
 Excelsior!

Hy plooit zyn reispak uit, en staet
 Naer 't Oosten waer de zonne opgaet,
 En op vier stokken bouwt hy daer
 Met éenen steen Gods Hoogaltaer,
 Te midden den tempel van 't wyd Heelal;
 De gonzende bonzende waterval

Valt neffens den Priester die Misse zingt,
En roept dat het over de rotsen klinkt:
Excelsior!

Hy spreek: zy luisteren op zyn stem,
Staen overal op en rondom hem:
Barbaren in wier ruw gelaet
De roof- en de bloedzucht te lezen staet.
Hy spreek: Ik heb hier anders niet
Als 't woord van Hem dien geen mensche'n ziet,
Van God die om een edeler doel
U schiep als den brandenden hellepoel:
Excelsior!

Doch zy.... verstaen zyn spreken niet,
Noch 't Kruis dat hy alléén hun biedt;
Zy vragen met bedreigend hand
Het vocht dat door lyf en ziele brandt:
Zy eischen 't met een gloeiend oog,
Zy eischen 't en trekken hun messen omhoog, -
Hy mikt niet, en zy slagten hem
En stervende zucht een lyze stem:
Excelsior!

Excelsior! zoo klonk de klank
Der Engelen in den Hemelzang,
Terwyl een jonge Priesterziel
Gekroond voor de voeten des Heeren viel:
Excelsior! zoo luidt de tael
Des Heeren door de Hemelzael,
En driemaal dondert in blyden Choor:
Excelsior!! Excelsior!
Excelsior...

De Waterspiegel.

Εν μὲν γαίαν ἐτεύζ', ἐν δ' οὐρανόν,.....
 Ἡλίον τ' ἀκαμαντα, Σελήνην τε πληθούσαν,
 ἐν δὲ τὰ τεῖρεα πάντα, τατ' οὐρανός ἐστεφανώται
 HOM. IL. XVIII, 483.

Ik wete ik een spiegel, een spiegel zoo klaer,
 Zoo klaer en was nimmer een spiegel:
 Zyn blinkende vlakke ze'n schilde geen hair,
 Of mate ze 't pas en de regel;
 Noch is hy van glas, of van yzer of stael,
 Noch smaekt' hy den gloeijenden oven.
 Niet anders en is hy dan helder kristael,
 Niet anders van onder te boven.
 Hy rust op het zand, op het goudene zand;
 En rond hem, van blinkende blâren
 En blinkende keijen, zoo loopt er een rand
 Van kunstenaers niet te evenaren.
 Ei! een die een wondere Kunstenaer is,
 Een heeft er dien rand aen gebonden
 Met vlietgêrs en vlotgêrs en biezen en lis,
 Den lieflyken rand ende ronden.
 Ei! een die een wondere Kunstenaer was,
 Hy miek er al wondere dingen:
 Hy miek en Hy schilderde in 't speeglende glas
 Wat weerd is om hier te bezingen.

Hy miek er vooreerst de onafmeetbaerheid in
 En 't eendlyk vereende gewemel
 Waer dat ik geen einde aen en zie, geen begin,
 Maer altyd voort hemel en hemel.
 Hy dei er de ontelbare sterren in staen,
 En beven en tintlen en pinken:
 Hy dei ze vervliegen, Hy dei ze vergaen,
 En altyd ten hemelwaerd winken.
 Hy miek er de Roomstrate in, 't blinkend gewest,
 Den Woënswagen, regt, en omverre,
 En gy die zit oost in den morgen en west
 In den avond, en 't Zevengesterre,
 En 't klimmende wiel van de Zonne die nooit,
 Van klimmen of dalen, nooit moede is,
 Maer klimt en des morgens heur tranen uitstrooit,
 Lyk vier 's noens, en later lyk bloed is;
 Hy miek er de Mane in: ze zat er zoo bloot,
 Zoo koud en zoo bleek en zoo blank in,
 Ze zat er nu kleene, ze zat er nu groot,
 Ze zat er half, nieuw, vol en krank in;
 Hy miek er de bergen, de dalen, de weën,
 De hupplende vliezige schapen,
 Met huizen en torren en rotsen en steen
 En leeuwen, van wolken die gapen.
 Hy stak er 'nen boge in die 't blyde vertoog
 Van alle de verruwen paerde:
 Die klom in den hemel, die kwam van omhoog,
 Die steunde zyn voeten op de aerde:
 Ja, de aerde lag ook in den spiegel geprent
 En sprak van de kunde des Meesters;
 Zy lag en zy loech er zoo lief en zoo djent
 Vol kruiden en bloeiende heesters.

Hy miek er de wiedsters die lagen in 't vlas;
 En ál daer zy hadden gekropen,
 Daer lagen - ik zag het in 't speeglende glas -
 Al d'hairelkes nedergestopen.
 Hy miek er den oest in en 'k hoorde den steen
 Die zingezangde over de pikke;
 En 'k zag er de binders aen 't werk ondereen,
 En 't kooren viel dapper en dikke:
 Daer stond het, gestuikt op den stoppelden grond,
 De landman-zyn herte ging open
 Wanneer hy zyn krulhairde kinders er rond
 Of, spelend, zag bachten gekropen.
 Hy miek er de koeijen die stallewaerds aen,
 Een kneeuwlende langzame reke,
 Daer kwamen, en neunden hun steerten al slaen,
 En zoopen 'nen zeup uit de beke.
 Zoo wondere dingen aenschouwde ik aldaer,
 Aenschouwde myn wonderend wezen,
 En 'k peisde: hoe kon, die een spiegel zoo klaer
 Gemaekt heeft, een mensche toch wezen?
 Dat peizende, stoop ik al over den boord
 Des spiegels om nader te neigen,
 En 'k dei om den spiegel te omhelzen, - maer hoort!
 'k Aenschouwde en erkende... myn eigen.
 Dus ben, o die hemel en zon ende maen,
 Die wolken en bergen en landen,
 Die alles liet worden dat mogte bestaen,
 Dus ben ik het werk uwer handen!
 O moge de ziele des Priesters, myn ziel,
 De ziele geprent met uw zegel,
 U Zelfen bevallen zoo als my beviel
 't Vertoog in den wonderen spiegel!

Het Vlaemsche Woord.

Dien 't niet en deert den Naem te voeren
Van Vlaming, waer, waer heeft hy g'hoord
Een woord dat hem aen 't hert kan roeren
Gelyk zyn eigen Vlaemsche Woord?

Het Woord waarmede eerst onze Moeder
Ons leerde wien 't heelal behoort,
Het Woord van Vader, Zuster, Broeder,
Ons eigen dierbaer Vlaemsche Woord!

Het Woord dat leeft in onze herten,
En klinkt op Leije- en Scheldeboord
Al zocht een vreemde 'et te verterden,
Ons eigen dierbaer Vlaemsche Woord!

Zoo lang een Vlaemsche borst mag leven,
Geen een die 't in die borst versmoort!
Neen! vry gesproken, vry geschreven,
Zóó leve, leve 't Vlaemsche Woord!

De vreemde tael zy als een slave,
Gedienstig waer 't een slaef behoort:
Maer, leve vry Gods vrye gave,
En leve lang ons Vlaemsche Woord!

Het Kindeke en het Graf.

Zeg toch, Moeder, liefste Moeder,
Waer ging Vader henen, zeg?
Sedert dat hy my dien zegen
En dien zoen gaf, bleef hy weg!

Elken nuchtende, als het dag wordt,
Bid ik God den lieven Heer
Dat hy moge wederkeeren:
Vader, komt gy nimmermeer?

Heb ik ievers kwaed bedreven,
Moeder? Moeder, zeg het my?
Smeeken zal ik ende bidden
Dat het me vergeven zy! -

- Schaepke, neen toch! 't minste kwaed niet
 Hebt ge my of hem gedaen!
 Vader is van huis, is.... moeten
 Naer een verre streke gaen.

U gaf hy zyn laetsten zegen
 En... en keert, en keert nie'meer!...
 Ziet gy daer dat houten kruiske,
 Tegen 't Kruis van Onzen Heer?

In de schaduw van de wilge
 Daer ligt Vader teêr bemind!
 En nu zyt gy zonder Vader,
 Zonder Vader zyt ge, kind!

En de Moeder leedde 't knaepke
 Weenende naer 't kerkhof toen,
 Bad, en deed het mét heur bidden
 En zyn handjes t'hoope doen.

En wanneer de koele navond
 kwam gegaen, daer bad zy nog:
 En het kindje weende traentjes
 Ende zuchtte: Moeder toch?....

En wanneer de dumstre navond
 Land en bosch in 't donker lei,
 Weende 't knaepke, - maer zyn Moeder
 Hoorde niet, al wat het zei.

Wat 't al trok en wat 't al weende,
 Wat 't al smeekte en bitterlyk
 Riep en wederom riep, Moeder
 Hoorde 't niet, zy was een lyk!

Toen, - de klokke klopte 's ander-
Dags het kloppend rouwgeklag
Over eene die te rusten
By heur man in de eerde lag.

Toen, - daer zag men, lang nadien nog,
Daeglyks al van 's morgens vroeg
Zag m'aldaer een kindje komen,
Dat zyn hand vol blommen droeg.

Daeglyks, ja, tot als de dag kam
Dien het lang verlangde, eilas!
Dat het ook zyne oogskes look, en
Vloog alwaer 't geen wees meer was.

't Lykske lag, den geest ontvlogen,
Daer 't weleer te weenen plag;
'Ligt daér,' zei-m', 'et al begraven,
'Ligt daér tot den laetsten dag!'

NAER L...

Vlaenderens Kroone.

Mag Vlaendrens weerde zoon stoutmoedig 'Vlaendren' noemen,
Wanneer de vreemde spot: 'Waer is uw Vaderland?'
't En is niet om de pracht van 't glorieloof te roemen
Op 't rookend slagveld in het bloedig slyk geplant;
Noch om den glans alleen - glans heet het by de volken
En nietigheid by God-, den glans die dóór de wolken
Onz' letterhelden en onz' kunstnaren voert:
Met eedler eene kroon is Vlaendrens hoofd gesnoerd!

In 't Oosten krom de zon in rooden glans, en gloeide
Omleege nog; heur strael en stroomde niet als nu
Van 't hooge middagpunt op ryken oest die bloeide,
Maer moeilyk boorde zy door bosschen, tot aen U,

En schonk U, dierbaer land van Vlaendren, de eerste vonken
Van 't heilig vier dat God ontsteken kwam: zy blonken
Zy blonken ja, welhaest tot helder licht gegloeid,
En, Vlaendren, in dit licht is u een kroon gegroeid.

O Godelieve!... - Uw naem 't is honing hem te namen
Voor Vlamings herte en mond - toen blonk uw roode kleur,
Gy, Vlaemsche Roozebloem, in 't steken van de bramen
Gedoken, en uw gloed van liefde, uw zoete geur,
Uw hert was God zoo lief, zóó lief, dat Satans herte
En zwarter herte nog dan Satans er van smertte;
Uw teedren stam brak hy, en zond U hemelwaerd:
Van zulke bloemen wordt een eedler kroon gegaerd.

Van zulke bloemen blinkt veel ryker gloriekroone
Gevlochten om uw kruin, myn Vlaendren, en die lof,
Die lof ontbreekt u niet, die voor den hoogen throone
Des Heeren nooit verviel tot nietigheid en stof.
Ja! daér zyt gy bekend, in 't glorieryk Hierboven
Waer Vlaemsche Heiligen den driemael Heiligen loven,
Hem, die de volken weegt, en Wiens getuigenis
In 't schatten van hun roem alleen van weerden is.

Aen de leeuwerke in de lucht.

My beminde Grysleeuwerke,
Lieve zangster ende zoet,
Die op uw bedauwde vlerke
Met uw altyd reinen voet
De aerde stoot, en afgevlogen
Hooger dan myn ooge draegt,
Dáér, in d'hemelblauwe bogen,
Dáér aen God uw klagte klaegt;
Dáér waer gy den dag ziet breken,
Wandlend op de wolkenbaen,
Schouwende in de gulden streken
Eér de zonne is opgestaen,
Zingende op heur eerste lonken
Uw verrukte vogeltael,
Drinkende met lange dronken
De allereerste morgenstrael:

'k Heb u dikwyls nagekeken
 Vruchtloos in uw hooge vlugt,
 Ende myne ziel geleken
 By de leeuwerke in de lucht. -
 Spant, o ziele, spant uw vleren,
 Veerdig tot de hemelvaert,
 Wilt niet langer hier verteren:
 Op! geliefde, hemelwaerd;
 Schuwt al wat u kan bezwaren,
 Werpt het, schudt het, slaet het af!
 Wilt geen van de krachten sparen
 Die God zelf, o ziel, u gaf!
 Laet ze, die deze aerde minnen,
 Lustig hunne wegen gaen,
 Achter 't geen waermeê de zinnen,
 De ydle zinnen, zyn voldæen;
 Menig vogel wroet zyn leven -
 Lang en lustig in het slyk,
 Gy, moet met de leeuwerk zweven,
 Hooge in 't blauwe hemelryk.
 Daer zult ge over hille en dalen
 Schouwen in den gulden Oost,
 Baden in de morgenstralen,
 In die zee van hope en troost!
 Troost voor 't altyd weenend herte
 Dat maer immer vreugde 'n vraegt,
 Troost voor de onverzoenbre smerte
 Die daér altyd, altyd knaegt:
 Knaegt tot als wanneer gy rusten,
 Rusten zult in 't heilgenot
 Van die zee, die zonder kusten,
 Zonder gronden is, in God! -

Leeuwerke, in de hemelstreken
Blyft gy nimmer, nimmer lang,
Maer gy moet het lied afbreken
Van uw blyden morgenzang.
Gy moet weêr op de aerde dalen
Eens verstooten met den voet:
Moet alhier het voedsel halen
Dat u, arme, leven doet.
Maer, myn ziel, wanneer uw vlerken
Eens na lang verleden tyd
Los gaen ende mogen werken,
En, gy vry van 't lichaem zyt,
Dan, o dan! zoo vlieg ik henen!
Sneller vlieg ik op de vlugt,
Dan gy, Leeuwerk, ooit verdwenen
Zyt in 't diepen van de lucht.
Dan, o dan! zoo vlieg ik hoog en
Hooger in myn hemeltogt,
Dan gy my den weg kunt toogen,
Leeuwerke, in de blauwe locht.
Dan, o dan! zoo keer ik nimmer,
Nimmer, nimmer, nimmer weêr:
Maer ik blyve, schouwend immer
Immer in het gulden meer
Van dien Oceaen van Goedheid,
Van dien Oosterdageraed,
Die, wie eens genoot zyn zoetheid,
Nimmer nimmer keeren laet!
Dan, o dan! zoo zing ik lange en
Langer als 't u is gegund;
Zoeter klinken myne zangen,
Dan gy, Leeuwerk, zingen kunt.

Zoeter als de klokkegalmen,
Die, vermenglende in 't getuit
Van de meziegolven, walmen
's Avonds als het avond luidt;
Langer als 't gezang der winden,
Die aen 't spelen onder 't riet,
Daer de schrale snaren vinden
Van hun ruischend morgenlied;
Zoeter als 't gelui der schellen
Toen 't al klingklankt ondereen
Van de koeijen, die hun bellen
Kluttren, klinken, ende weên;
Hooger als de hemelbollen
Die in eenige eenigheid
Stralend door de ruimte rollen:
In de oneindige eeuwigheid!

Pachthofschilderinge.

Eens dat ik gezeten was
Neven onzen koorentas,
Baeklende in de zomerstrale,
Vry van hert- en zielekwale,
En, by 't vallen van den dag,
Rustend ende peizend lag,
Eerder als ik 't ha' vernomen
Waren daer de hoenders komen
Linken, lonken, schuw en schouw,
Of ik ze verjagen zou:
'Neen, 't is goed,' zoo sprak een hinne,
Of, is't ik die 't zoo verzinne,

't Gone dat die hinne dei
 Was als of ze sprak en zei:
 'Neen, 't is goed, hy ligt en slapen:
 Laet ons nu al 't graen oprapen,
 Ende kezen met der spoed,
 Binst dat hy zyn tukske doet.'
 Zonder langer te beramen,
 Daerop kwamen ze al te samen
 By, en byder, en zóó by,
 Dat ze zaten rondom my;
 't Gone my al wonder vaerde,
 Want ik my in slaep gebaerde
 En met loozen oogepink
 Zag al wat er ommeving:
 Neen, 'k en sliep niet, en al had ik
 Vast geslapen, zeker dat ik,
 Om 't ontwekken even rad,
 Geen gerucht te kort en had.
 Hoe zy raesden! hoe zy tierden!
 Hoe zy hoenders mesdag vierden!
 Hoe zy stooven op en neêr,
 Gaven ende kreegen weêr!
 Dichten dat, in Vlaemsche tale? ik?
 Vader Maerlant dichtte 't kwalyk
 Schoon of hy geen wael en was
 En zeer wel ter tale was. -
 Kiekskes, nauwlyks uit de schale,
 Hadden ook al élk hun tale,
 Wrochten ook al even goed
 Met den bek en met den voet,
 Want zy liepen weg al piepen
 En zy kroopen weêr al kriepen:

‘Kriep!’ in moeders pluimen rok
 Die van blydschap klokke: ‘klok!’
 Ach! het moederlyk beminnen!
 Zoetjes streelde ze 't naer binnen,
 Zoo der een van heel den hoop
 Kykend uit heur vlerke kroop. -
 Ach! en 't mogte my geschieden
 't Eigen schouwspel af te spieden
 Dat Heer Jesus zelve zag,
 Toen Hy miek zyn rouwbeklag
 Op de goddelooze stede
 En op al myn zonden mede! -
 'k Zat en peisde 't zoet gepeis
 Eens, en nog, en nóg een reis,
 Toen daer, op hun bloote voeten,
 Juist lyk die te beêvaert moeten,
 Plakkende op hun trage vaert,
 Met hun teenen innewaerd,
 Met hun steert, die altyd wikkelt,
 Kwamen achtereen gewikkeld
 De anden. - Al in eenen schal,
 Kwaekte en kweekte 't overal:
 't Wierd geknotterd, 't wierd gekneuterd
 't Wierd geslobberd, 't wierd geteuterd,
 ‘Dievige!’ op malkaêr geschreeuwd,
 ‘Foei,’ geblazen, ‘Hêe!’ gegeeuwd:
 Waer het kinderfooije of waschte is,
 En dus menig tonge onvast is,
 Zou 't niet erger gaen. - 'T geschal
 Hoorde schelf en schure en stal,
 Hoorden greppe en gracht en goten,
 Hoorden ganze- en duivekoten,

Hoorde 't lieve duiveslag
 Waer toen menig duive lag
 In heur blauwe zyden kleëren
 Warrem 't houden en te keeren,
 Wat zy - moeder van een ei! -
 Hopend op het nesthooi lei:
 Uit! daer komen ze al, gekletterd
 Komen ze op hun vlerken, 't kettert
 Heinde en verre, en 't hemelsblauw
 Vliegt van vlugge vleren grau;
 Driemaal weg, zoo vliegen ze, ende
 Driemaal weër, zoo ruischt de bende
 Rap voorby, tot waer ze kan
 Vinden om te beetten; dan,
 Hoort: hun zachte schachten piepen,
 En, als of hun vlerken sliepen
 Op de lyze lyze vaert,
 Slieren ze al omleegewaerd,
 En.... eer dat hun roode pootjes
 Grond genaken, vliegen strootjes,
 Kafjes, Stofjes, wolle en werk
 Weg, van onder hunne vlerk,
 En.... ze naken grond; - ze kronklen
 Ronklende om end omme, donklen
 Roekeloerend hals en kop
 Te over de ooren in den krop,
 Springen opgewipt en knikken,
 Al van de aerde 't graen optikken,
 Zoeken hier en zoeken daer,
 Tropplen in en rond malkaër,
 Broërsch gezind en zonder veedten.
 Dáérom zyt ge 'eenvoudig' g'heeten,

Van die duive en mensche en al
 Schiep, dat was of wezen zal,
 Zachte duiven, argelooze
 Duiven, gy, die onze booze
 Nietige grootmoedigheid
 Leert en wyst oodmoedigheid;
 Duiven, beeld van reine zeden,
 Beeld van Gods Aenbidlykheden,
 Beeld, dat neffens 't zuivere Lam
 Dat de zonde van ons nam,
 Moogt den Grooten Geest bedieden;
 Godlyk beeld, van christne lieden
 Hoog vereerd en wel verstaen,
 Beeld.....
 .. Maer, prachtig aengedaen,
 Komt daer,... wie?... wat zal ik zeggen,
 Nú wat tale in 't werk gaen leggen
 Om de zothed regt te doen
 Van dien zotten kallekoen?
 Zie toch! zie dat blauw gezigte u
 Noesch en tweersch bekyken! zwicht u,
 Ziet hem met beleefdheid aen,
 Den gepinten Indiaen,
 Of hy vaert u in de schenen;
 Zie! daer is't al: hoort hem stenen
 'Kik!' zyn roode halsdoek spraeit;
 'Kik!' zyn steert gaet op, hy draeit,
 'Kik!' hy laet zyn neuslap langen,
 'Kik!' hy laet zyn vleren hangen,
 'Kik!' zyn pluimen streuvlen op,
 'Kik!' hy strykt zyn rooden kop
 Tusschen zyne schouders beide,
 'Kik!' hy kikt als of hy zeide:

'Kik! hier ben ik, groote man,
 'Kik! wie is 't die aen my kan?
 Geen van allen.' Hoort hem schrepen
 En in 't zand zyn kleëren slepen:
 'Kik!' nu regts, 'aenschouwt my toch!'
 'Kik!' nu slinks, 'aenschouwt my nog!'
 Zegt hy, maer geen die 't hoorde,
 Niemand dien de dwaesheid stoorde
 Van den preuschen Indiaen,
 Elk at voort en liet hem staen. -
 Dat en mogt hem niet behagen,
 Nochte en zou hy zulks verdragen:
 'Neen en kykt niet, dwaes gebroed,
 Maer gy zult my hooren.' Goed:
 Daermeê steunt hy op zyn teenen
 En begint zoo al met eenen
 Keer te hutsen, ende beeft,
 Schudt en schingelt, gaept, en geeft
 Zulk een gorgelend gegabber,
 Zulk een snabbelend gesnabber,
 Dat het klaer een hondgebas
 En wel tien keers erger was;
 En, niet eens, en nog een keer en
 Daermeê uit, maer langs om meer en
 Langs om luider, lange, en zeer,
 Heele kelen met 'ne keer.
 D'hoenders lieten 't al geworden,
 Ik, 'k en kón het niet meer herden,
 En, daer ik t'aenschouwen lag,
 Schoot ik in 'nen schaterlach.
 Weg.... zoo vloogen ze al die konden
 - En ze konden ál, en vonden

Al den weg, - waer hier, waer daer,
 Voor het nakend lyfsgevaer.
 Daermeê was het spel gebroken....
 En de zon half weggedoken
 Half nog zichtbaer, dóór het hout,
 Loech, en viel in 't lachend woud.
 Toen, op 't leuren van heur stralen,
 Kwam een waerheid in my dalen
 Van geen mensche loochenbaer
 En van God erkend voor waer;
 Immers: dat ons doen en laten,
 Ons beminnen en ons haten,
 Weêr het goed zy, ofte kwaed,
 Rondom ons geschreven staet
 - En die zoekt hy zal het merken -
 In de dieren en hun werken:
 In het wyze of dwaze doen
 Van duif, hinne, of kallekoen.
 Zalig zyt gy, vroedgezinden,
 Die Gods lessen uit kunt vinden
 Waer Hy ze verborgen heeft!
 Zalig! die, zoo lang gy leeft,
 Kunt tot nut en bate bringen
 De allerkleenste tryfelingen,
 Doende, zelf, gy, wel bevroed,
 Wat een dier onwetens doet
 En onwillens, u ten goede;
 Vlugtende met snellen spoede
 Wat een dier bewusteloos
 Doet, maer niet te doen en koos
 Dus onschuldig deed, wat kwaed en
 Zonde u zou op 't herte laden.

Zalig! hy die luistert naer
Der naturen stemme klaer,
Der naturen stem, die Gods is.
Zalig hy die niet te trotsch is
Om de lessen ga te slaen
Die van God geschreven staen,
't Zy met bloemen, 't zy met sterren,
't Zy hier by ons, 't zy daer verre en
't Zy ze spreken ofte niet:
Al de talen die men ziet
In den glim van rooze of druive,
In de eenvoudheid van de duive,
In de driestheid van een hoen,
In den zotten kallekoen,
In wat, voor die luistren wil,
Spreekt, aen 't herte sprekend, stil:
't Wezen, 't werken, en 't gebod
Van den goeden grooten God.

De Wagen der Tyd.

Daer kwam er een wagen
Vol nachten en dagen,
Vol maenden en uren en stonden gereên,
Fel trokken en weerden
Zich de edele peerden,
Die zesmael vier hoefyzers kletteren deên.

Al ryden, al rotsen,
Al bokken en botsen,
Al piepen en kraken, zoo vloog hy door steê,
En als hy was henen
En verre verdwenen,
Toen waren de dagen en maenden ook meê.

Het spreken en 't peizen,
Het gaen en het reizen,
En al dat wy deden, 't zy droef het zy bly,
't Mogt tyêlyk of laet zyn,
Of goed zyn of kwaed zyn,
't Was al op den wagen, 't was alles voorby.

Toch nimmer vergaet het
En altyd bestaet het,
Wat God door zyn heilige gratie ons geeft,
Het deugdzame leven
Dat is ons gebleven,
Al 't ander, hoe zoet en hoe schoone, 't begeeft.

Nooit zal ons de wagen
Der tyden ontdragen
't Sieraed en den rykdom der edele ziel;
De deugd zal geduren,
Schoon rotsen en muren
En torens en al dat maer vallen kan - viel.

Hy Rees!

Heil, overwinnaer! wees gegroet!
Hoe glanzend is uw zegeprael!
Hoe schittert uwe almagtigheid
En uwer wonden roode strael!

Gy komt al voor den dageraad
Van duizend zielen voorgegaen;
Zy bidden, nauwlyks vrygekocht,
Uw wondre schoone menschheid aen.

De onsterfelyke Godheid lag
Van 't lichaem altyd onverscheên,
Noch liet zy eenen enklen stond
Het dierbaer menschlyk herte alleen.

Met vrygemackte liefdevlam
Aenbad geheel de zielenstoet,
En Jesum ziende, dachten ze aen
Maria, Jesu Moeder zoet.

Ook Gy verlangdet, Jesus' ziel,
 Om 't heilig Vleesch verlangdet Gy
 Vol liefde, en zuchtet naer het hert
 Dat rustte in uw doorboorde zy'.

Ze aenbaden, toen de schoone ziel
 Genaderd kwam by 't rustend lyk:
 Het blinkt in 't graf... en vóór hen, zie:
 Dáér staet Hy, Jesus, glorieryk!

Knielt neder, neder al wat hoogst
 Verheven staet, vol vreugde en vrees;
 Want Liefde, o Zonde, is boven, en
 't Is uit met u, o Dood: Hy rees!

Hoe, Hemel! klinkt het zegelied
 Dat heden 't choor der Englen spreekt;
 Toen Hy, verrezen uit het graf,
 Gelyk den dagraed henenbreekt.

Van liefde en leed hoe gloei ik thans!
 Is 't eerbied dat ik spreke?.. 'k vrees...
 En valle neêr, en bidde... en zwyg,
 Vóór uw verheerlykt heilig Vleesch!

Zoo blyde tranen ween ik, dat
 Myn herte en ziel bezwyken moet;
 Ik spreek niet meer, - Gy weet het al:
 Gy, overwinnaer, Jesu zoet!

Naer 't Engelsch van Dr FABER.

De Bereginge.

Quae est alia natio tam grandis, quae habeat Deos appropinquantes sibi?

DEUT., IV 7.

Wanneer ik nog heel kleene was
 En in myn A.B.C-boek las,
 En nog niet wist, - Eilaes! eilaes!
 Nu wete ik het wel - hoe zalig dwaes
 De kindsheid is, en onbewust
 Van al dat herte en ziele ontrust,
 Van zonde, van begeerlykheid,
 Van hoogmoed en hooveerdigheid....
 In 't eerste van myn levenstyd,
 En 't beste, - Die bermhertig zyt,
 Vergeef het my, o Jesus zoet! -
 Geheug! 'et my nu nog zoo goed,
 Hoe lang geleên! als of het pas
 Maer gisteren gebeurd en was,
 Dat, dikkens, binst het schoolverlof,
 Ik spelen ging in 't 'Pastorshof?'
 Nu, eens dat 't oest en weder was
 Om graen en ander veldgewas
 Te bergen, en dat elk ende een
 In zweet, aen 't werk lag, groot en klein,
 En pikte of maeide of raepde of bond,
 Of anders zins te werke stond,

Daer komt de eerweerde gryze man
 Zoo al met eens gelooopen van
 Te lande, en: 'Kom me' my en klop
 De klokke driemael, haest u, op!
 Het kleed aen, haelt de belle, 't licht,
 Ontsteek het en ga meê, daer ligt
 Een man om sterven, haest u toch,
 En eer hy sterft wy zyn der nog!'

Zoo sprak hy... en de sleuter wrong
 In 't tabernakel rond, het klonk
 Weêrgalmende op de klokke: 'nood!'

En over 't kerkhof henen, schoot,
 Al bidden met verhaeste stem,
 De Priester Gods en ik met hem;
 En stappende telde 'k ik stap op stap
 Den weg af en repte myn voetjes rap,
 En snelde met ongelykig spoor
 Den snel op my volgenden Priester vóór,
 Die tredend kwam na my getreên
 Met groote wyde mannenschreên.

Ik ging al klinken met de bel,
 Die klinkend opging ende snel
 Weêr klinkende met myn hand viel neêr
 En rinkelde weg, en rinkelde weêr,
 En 'k zag de landliên al te gaêr
 Van ver, van by, alhier, aldaer,
 Aen 't knielen. Onder 't strooijen dak
 Verdoofde ik het getikgetak
 Des wevers die zyn mutse afschoof
 En knielde; bachten schelf en schoof
 Verdoofde ik de erge scherpe tael
 Der strekels op het schreemend stael,

Ik hoorde 't blyde zandterslied
 Noch 't schuifelen van de binders niet;
 Maer zwygend, met het noodgeklag
 Van 't kind dat in de wiege lag,
 Of weggeborgen in moeders schoot
 Zyn handekes en zyn mondje sloot,
 Zoo viel het land, in eenen keer,
 En lag daer, stille, vóór den Heer. -
 Doch klinkende klonk myn belle voort,
 En klopte met myn herte akkoord,
 En paerde met de blyde tael
 Van leeuwerke ende wedewael,
 En zwallem in het hemelsblauw,
 Met 't luid en lang gelierelauw
 Der meerlaers, die in 't schaduwgroen
 Gedoken, 't sparhout klinken doen,
 Met 't neuzelen en het strydgedruis
 Der eerdien in hun eerden huis,
 Met 't spreken van den eekenboom,
 Met 't lachen van den wentelstroom,
 Met 't sperkelen van de koorenaer,
 Die buigende boog ten gronde, zwaer
 Van 't kooren dat ze nauwlyks kon
 Gedragen. - Door de felle zon,
 Door land en lane omhooge omleeg,
 Door weg en wegeling, sleep of steeg,
 Zoo gingen en gingen en gingen wy,
 Gods Priester, ik Gods kind, en - Hy,
 Die mensche en dier en plantgewas
 Liet worden, zeggende: 'weest' en 't was!
 Die sterren in Zyn Hemelkleed
 Lyk gouden zandekes blinken deed,

Die zonne en mane en dag en nacht
Met wisselheerschappy van kracht
Het Hemelryk doorkruisen doet,
En heen ziet wandelen vóór zyn voet,
Die 't 's winters al met snee bedekt
Die 't 's zomers al vol bloemen plekt,
Die 't voorjaer doet een helder groen -
En 't najaer gouden kleed aendoen,
Die 't 's morgens al vol peerlen leekt,
Die 's noens het firmament ontsteekt
En krieke en eerdbees murwe kookt,
Die dampen uit de meerschen stookt
En ryzen doet, en zwart en grauw
Ze spant al over 't Hemelsblauw,
Die 't schof doet in slagorde staen
Vol donderwagene, zwaergelaen
Met sterk en luider groefgeschut
Dan Oorlog in den helleput,
Of elders kon gevinden ooit;
Die laefnis op de velden strooit
En thronende op den regenboog
Ons toelacht met vergevend oog,
Die schaduw rond de boomen schiet,
Die 't water in de beke giet,
Die 't klagen aen den nachtegael,
Die 't schuifelen aen den wedewael,
Die 't kwetteren aen de meeze geeft,
Door Wien de mieren... en alles leeft,
Die 't spreken van den eekenboom,
Die 't lachen van den wentelstroom,
Die 't zuchten van de koorenaer
Aenhoort, als of 't een danklied waer,

Om 't kooren... dat de mensch bereidt
 Tot spyze in zyn noodwendigheid,
 En aelmoes in den armen schoot,
 En hoogerwaardig Missebrood;
 Om 't kooren... dat in enklen schyn,
 De sluijer ende 't kleed mag zyn
 Waerin de Heer Zyn Vleesch en Bloed
 Verbergende, ons betrouwen doet,
 Wanneer - weêr vorst of bedelaer,
 Wat zyt ge, mensch, toch groot, voorwaer! -
 Wanneer, op Vaders liefdewoord,
 Wy knielen aen Zyn tafelboord.
 Zoo gingen en gingen en gingen wy,
 Gods Priester, ik Gods kind, en - Hy,
 En kwamen nader, nader aen
 Het huis waer Hy zou binnen gaen.
 Met leemen wand en strooijen dak,
 Vol arbeid en vol ongemak,
 Vol armoede en ellendigheid,
 Vol tranen en verdueligheid,
 Daer stond er, niet wyduitgestrekt
 Van land, een huis met strooi gedekt.
 'Myn kind, 'nu sprak de Priester,' bid
 En rust hier wyl ge nederzit,
 Uw licht mag uit, en bel nie' meer
 En wacht tot dat ik wederkeer.
 Zoo sprak de eerweerde Priesterstem
 En ging,... en droeg den Heer met hem.
 Hy ging... hy stoop... en stapte bin'
 Den huize en 't needrig huisgezin.
 En ik, ik liet myn belle los,
 En zonk geknield in 't zinkend mos,

Ik bad... of wilde bidden toch,
 Maer knikte, en knikte, en knikte nog
 Allengskes langs... om... dieper... en...

.....
 Wat zie... wat hoor ik, of waer ben
 Ik nu, wie staet daer aen myn zy'?'
 Myn Engel!.. ja, hy wenkt op my...
 Waerheen? - 'Kom mét my,' spreekt hy zoet,
 'Kom, mét my zielke lief, ik moet,
 Met de engelen van den lande alom,
 Gaen dienst doen by den Heere, kom!' -
 En zonder dat ik wilde of dee'
 Om meê te gaen, zoo ging ik meê,
 Zoo ligt, en lyzig en gezwind,
 Of vloog er een pluimke al op den wind.
 Veel Engelen even aengedaen
 Als hy was, kwamen meê gegaen:
 Hun oogstrael blonk als een robyn
 En docht my vlammen vier te zyn,
 Hun kleed, dat gouden weefsel was,
 En rimpelde lyk een waterplas,
 Omsloeg geen kranke menschenleest
 Maer ongenaekbren levensgeest;
 Onvatbaer als het rood, en 't blauw,
 En 't purper dat den morgendauw
 Doorsprietelt, was de vlerk die sloeg
 Rondom hen en ze voorwaerds droeg,
 Of opwaerds, zoo 't hun wil gebod,
 En snel, dat nooit een strale en schoot
 Die bliksemde en die sneller ging:
 Zoo rukte me in bedwelleming
 Myn Engel naer het strooijen dak,
 Waervan geen enkel halm en brak,

Wanneer hy, dóór het schrale riet,
My neêrwaerd en omleege liet.
Zoo lieten eens de lieden van
Judaeenland een kranken man
Omleege, waer de Meester was,
Door 't dak, opdat Hy zyn kwael genas:
Zoo ligt hier ook een kranke mensch
Reisveerdig op den levensgrens,
En staet met bei zyn oogen stael
Op iets dat lyk een zonnestrael,
Door duizend diamanten blinkt
In 's Priesters hand, die ryst, en zinkt
En kruisend, weg en weder gaet,
En d' Heilig' Hostie zinken laet
Tot reisspyze in de kranke borst...
Geen een, geen een die kyken dorst
Van de Engelen, maer zy lagen rond
Het sterfbedde op den leemen grond
Gebogen, ende klopten op
Hun goudene borst, met boetgeklop,
En beefden! - O! in 't kerkgewelf
En vóór Gods tabernakel zelf
Geblinddoekt, neen, vrywillig blind
Onchristen, en onweerdig kind,
Dat Hem niet eert, die u en al
Dat leeft regtveerdig regten zal!
Gy godlooze! o! indien indien
Gy wist wat eere Hem de Engelen biên! -
Zy liggen en zy lezen met
Den Priester 't heilig sterfgebed.
Toen, huns gezevenen, ryzen zy
En staen den armen zieke by:

Met tweeën aen 't hoofd, en nog met tweeën
 Te voetwaerd, en aen elk hand een,
 De zevende ging ten allen kant
 En waekte met het zweerd in d'hand,
 En streed op iets dat ik niet zag,
 Noch christene tonge noemen mag;
 Maer schriklyk was dat iets, en fel,
 Dat zag ik en dat wist ik wel.
 Hy waekte... en als wanneer 't gezucht
 En 't laetste stervend keelgerucht
 'Heer Jesus!' riep; toen keerde hy,
 Toen greep hy zyn bewaerling by
 Der hand, en: 'Proficisere!'
 Zoo sprak hy, en de ziel vloog meê!
 Ik zag u, ziel! de vlam gelyk
 Die wentelende onstandvastiglyk,
 Ten langen letsten los gegaen,
 Een wyl blyft in de dampen slaen
 Van 't vier dat uit is... ende ... wentelt
 Weg... zoo liet gy 't lichaem, en....
 Hoe dreunde 't toen en hoe daverde 't op
 Het stormen van den Engelentrop,
 Die weg vloog en alleen my liet!
 Waerheen zy vloogen, zag ik niet,
 Maer hoorde een stemme heel naby
 Die sprak: 'myn kind ga meê met my;'
 - O ja! myn Engel mogt ik maer
 Met u gaen! 't is gelyk alwaer. -
 - Van 't reizen zyt, myn kind, gy moê?
 - Myn Engel, ik? 'k en doe, 'k en doe.
 - Ga meê dan, Godlief, zei de stem,
 En op myn name erkende ik hem

Die sprak, en liet de slaep my los
En 'k lag daer in het vochtig mos...
En 't was de Priester! 't is gedaen
Myn kind, hy is voorby, wy gaen,
De ziele ruste in peis en vreê
By God! myn kind, staet op, kom meê;
'k Stond op en volgde langst het gras
Den Priester die zyn psalmen las,
En gaende gingen en gingen wy,
De Priester, ik zyn kind, maer - Hy
Die met ons was, den eersten keer,
En was, eilaes! met ons nie' meer;
En daerom klonk myn belle niet,
Noch brandde 't licht, en 't luide lied
Klonk luide voort op 't akkerveld,
En hielp het lastig lyfgeweld.
De Priester van zyn volk bemind,
Riep menig man en vrouw en kind,
Op menig blyden 'goeden dag,' -
- 'God vordere u!' met een vriendenlach.
Na menig zulken wisselgroet,
Elk groetend en van elk gegroet,
Zoo kwam hy in de Kerke weêr
En knielde vóór den outaer neêr,
Hy gaf my daer toen, wel gezind,
Den zegen, zei: 'vaerwel myn kind,'
En ging... en hy verliet my daer. -
Dus voer ik over twintig jaer,
Dus voer ik... en op rym gesteld,
Hier is 't vertelselken uit verteld,
Nu, al die 't leest en sterven moet,
Getrooste uwe uitersten Jesus zoet!

Op! Gebroedren..!

Onder de oude spitse beuken
Van een Katholieken dom,
Waer de ziel de wierookreuken
Nastygt tot by 't Engendom,
Lag ootmoedig neêrgestreken
Een gewyde mannenschaer,
Die een Englenchoor geleken
Biddende vóór Gods altaer.
En een Seraph scheen te zweven,
Met den oogslag naer omhoog,
En de handen opgeheven
Over 't zwygende verhoog.
'Broedren,' sprak hy, 'Gods gewyde
Priestren in der eeuwigheid,
Satan dagvaert u ten stryde:
God zy mét u, staet bereid.

Sluit u dapper by de benden
Van Gods Priesterkrygsliên aen,
Gordt in 't kuische kleeed uw lenden,
Torscht het Kruis, ter zegevaen.
Schoeit uw onverdoolde schreden
Naer het voorbeeld en de maet,
Die daer bloedrood in 't verleden
Van Gods Kerk geschreven staet.
Schittrend en vol deugdenstralen
Sla de beuklaer om uw leên:
Sterker dan een echt metalen
Word' hy nimmer doorgestreên.
Rukke u dan de vyand tegen,
't Helmet dat door geen geweld
Met geen list wordt dóór geslegen,
Is - uw hope op God gesteld.
Op Gebroedren! 't zweerd gegrepen
En Gods vyanden doorboord,
Tweenegde is van God geslepen
't Heilig lemmer van Zyn Woord.
't Heilig zweerd dat in Zyn handen
Als een bliksemflikker straelt,
En in 't diepste van hun wanden
Tusschen geest en ziele daelt.
Op Gebroedren! Gods gewyden,
't Strydwoord is u aengezeid
Om den stryd van God te stryden,
Zy God mét u, staet bereid.

De Beltrommel.***Samensprake tusschen den engel en de bedroefde ziele.***E*

Waerom altyd, altyd weenen,
Altyd klagen, nooit niet ééne
Enklen stond, of met een traen
In uw blinkende ooggen staen?
Op met u, geliefde! laet dat af: kom!
Luister na' de rinkel van den beltrom:
Ringe ringe ringe ringe ring rom.

Z

Laet my droef en treurig wezen,
 Niemand zal my ooit genezen,
 Diepe ligt de wonde, dáér,
 Zwyg en laet my, laet my....

E

Maer!
 Niemand heeft er immer nog getreurd om
 't Klinkende gerinkel van den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom?

Z

Nacht is't voor my, altyd nacht, en
 Vruchtloos blyve ik altyd wachten!
 Komt geen dag meer? is hy daer?

E

Neen, 't is nacht en maneklaer:
 Neen, en al de sterren in de lucht, stom,
 Luistren na de rinkel van den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom.

Z

Blauwe wolken, groene weiden,
 Geene en kan ik lyên van beiden:
 Zwart is alles rondom my,
 Zwart is alles.....

E

Zwart ja, gy
 Gy, en al het gene dat gy ziet, om
 Dat gy niet en luistert na' den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom.

Zyn de bloemen weg, ze zullen
 Wederom de lente vullen,
 En welhaest, al over 't mos,
 Kruipt het lekend beekske los,
 Lachend, en al tribblen over 't mos, om
 't Schudden van den rinkelenden beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom.

Z

Ha! waer zyn de zonnelonken,
 Die weleer myne oogen dronken,
 Weggesluijerd onder 't groen,
 Binst het branden van den noen?

E

Kom me' my en 'k leed er u naer toe, kom!
 Kom me' my, de zonne is in den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom.

Z

Op, en weg, en deure is alles
 Dat my zoet en liefgetal is;
 Nievers is er welzyn meer,
 Nievers, nie.....

E

By God den Heer,
 Boven in den Hemel is er nóg! kom,
 Hoort gy nie' t geringel van den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom?

Z

Al myn beste vrienden, allen
 Zyn my een voor een ontvallen,
 Niemand dien myn herte mag
 Wil of kan beminnen... Ach!

E

Eén is u gebleven, dat is God! kom!
 Luister na' den Engel met den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom!

U is een alleen gebleven,
 Een en zal u nooit begeven,
 Zoo gy zelve nooit begeeft
 En Hem leed om liefde geeft:
 Keer dan na den Heere met uw hert om,
 Keer al op het roeren van den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom!

Z

Hy waer my alleen gebleven,
 Hy en had my nooit begeven
 Hadde ik zelf eilaes.....

E

Eén traen!
 En Zyn gramschap is voldae;
 Trane al op de bane, al op den weg, kom!
 Droppel op het rinken van den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom.

Z

Mogt het my de Heer verleenen!
 Nooit een enklen stond, niet ééne,
 Leefde ik, of een liefde traen
 Zoude in bei myn oogen staen!
 Weg van hier, gy tranen van weleer! komt!
 Tranen die verheugen lyk den beltrom!

E

Ringe ringe ringe ringe ring rom!!

E en Z

Wien nu onze liefde klagen?
 Wien ons gloeiend herte opdragen?
 Menschen, dieren, planten, al,
 Al dat leefde of leven zal
 Monkelt op het ronken en den rom bom,
 Huppelt op het rinken van den beltrom:
 Ringe ringe ringe ringe ring rom!...

Eindnoten:

* Aldus is de mate:

```

  -  ~  |  -  ~  |  -  ~  |  -  ~
  -  ~  |  -  ~  |  -  ~  |  -  ~
  -  ~  |  -  ~  |  -  ~  |  -
  -  ~  |  -  ~  |  -  ~  |  -

- |  ~  ~  |  ~  ~  ~  |  ~  ~  |  -
- |  ~  ~  |  ~  ~  ~  |  ~  ~  |  -
-  ~  |  -  ~  |  -  ~  |  -  ~  |  -

```

Antwoorden aen een Vriend.

Nooit en streefde er myne wangen
Traen zoo dierbaer en zoo lief
Als die ik heb opgevangen
In de plooijen van Uw brief,
Zoenend hem zoo menigwerven
Eer dat ik nog t'enden was
Vreezende eerder hem te derven
Hoe ik snel - en snelder las.
Ja, een kind dat blyve Uw herte
Schoon al 't ander manlyk zy
Ende, vriend in vreugd en smerte
Heb ik U, zoo hebt Ge my.
Hebbe God ons boven allen,
Hebbe Jesus ons getweên!
Laet al 't andre, moet het, vallen:
't Valle! Jesus blyve alleen!

Weenen.

Ha! beklægt hem, die gevangen
 Onder 't wegen van de pyn,
 Niet en kan een trane ontvangen,
 Weenen en gelukkig zyn!
 Arme schaep! hoe moet het lyden
 Door end door zyn herte snyden
 Daer het blyft in barensnood
 Van de bittere vrucht ontbloot!

Tranen, bittere vrucht des lydens,
 Drank die 't smachtend herte laeft,
 Zaed der vreugde en des verblydens,
 Die God zelf verligting gaeft,
 Toen, nog wandlende op de wereld,
 Menige uer, Zyne oog, bepereld
 En met droefheid overlaên,
 Stortte aenbiddelyk getraen.

Tranen, als by noenestonde
 't Blusschend reegnen op het kruid,
 Als de perel die de wonde
 Van 't gekwetste pynhout sluit,

Als de frissche navondkoelte
 Na de heete zomerzoelte,
 Zoeter, ja, veel zoeter nog,
 Zyt gy, bittre tranen, toch!

Dank o Heer, die my ontsloten
 Hebt de bronne van 't getraen,
 Die 'k zoo dikwyls heb genoten,
 Dikwyls er naer toe gegaen:
 Moet het krimpemd alsemdrinken
 Vriend of vyand my nog schinken,
 Geeft my, anders niet, o neen!
 Geeft my dat ik tranen ween',

Stroom van droefheid, eedle tranen;
 Bittre beken des geweens,
 Hoe kunt gy den wegel banen
 Tot vertroosting, wat gemeens
 Hebt gy, dreuplen van de smerte,
 Met den honingdauw des herten?
 Waerom, als ik lyden moet,
 Zy gy, tranen, toch zoo zoet?

God-zyn wegen zyn verholen,
 Als Hy zalfkruid wassen doet
 Waer de slange zit verscholen
 Die den wandlaer byten moet:
 Dank aen Hem, aen Wien 't bekend is
 Of er mate in onze ellende is.
 Dank aen die 't geweene daer van
 Met het weenen troosten kan!

Rorate Coeli.

Dauwt, o Hemelen, regent, wolken,
Laet den Algerechten af,
Riepen langend al de volken
Die God zyn belofte gaf;
Wil toch eindlyk aen onze oogen,
Moe van weenen, Christum toogen,
Hemeldeer wil openslaen
Dat wy mogen binnen gaen!

God de Vader liet zich roeren
Dat Hy ons voor kindren nam:
Om Zyn goedheid uit te voeren,
Was 't de Zoon die zelve kwam;
De Engel kwam op snelle veder
Met de blyde mare neder,
En daer sprak een zuivre Maegd:
My geschië zoo gy gewaegt.

Als de boodschap was gekomen
 Zat Maria in 't gebed;
 Als het Woord had vleesch genomen,
 Ging zy naer Elisabeth,
 Van heur groetenis doordrongen
 Is Johannes opgesprongen,
 Die Gods zegen wierd gewaer
 Eer Hy nog geboren waer.

Zondaers, wilt het slapen staken!
 Klonk Johannes stemme klaer,
 Want de tyd komt aen te naken,
 Laet uw zondig leven daer,
 Broeders, boet uw lustig leven,
 Wilt u tot de deugd begeven,
 Wandelt op de regte baen
 En doet Jesum Christum aen.

Laet ons als by dage wandlen,
 Niet in eet- en drinkenslust,
 Zoekt, wilt gy gerechtigt handlen,
 Waerheid, eendragt ende rust;
 Tracht om eens naer Hem te slachten
 Dien wy, zondaers, al verwachten:
 Die niet doet naer Zynen wensch,
 Is geen ware Christen mensch.

Naer 't Hoogd.

Bruiloftlied.

Komt, Godvergeetnen, die benydt
 Dat elk niet is zoo als gy zyt:
 Van 't hertvenyn doordrongen;
 Komt, deugdeloozen, die houdt staen
 Dat deugd niet anders is als waen,
 't Zy tot uw spyt gezongen!

't Is bruilofte... voor Gods altaer
 Stort eene jonge maegdenschaer
 Gebeden en gezangen
 Rondom een vrouw, op wier gelaet
 De blyde hoop te lezen staet,
 En 't bevende verlangen.

Wat! is heur perelsnoer een krans
 Van houten peerlen zonder glans?
 Wat! zyn heur diamanten
 Een koopren kruis! is dat geheel
 Heur borstsieraed, heur handjuweel,
 Heur zyde, en tuil, en kanten?

Ja, want geen stervend mensch is haer
 Verbonden tot een wederpaer,
 't Is Jesus de Gekruiste
 Aen wien ze, om leven en om dood,
 Heur echtelyke banden sloot,
 De onbreekbaerste en de kuischte.

Noch hoopt zy teedre mondjes ooit
 Te hooren staemlen 'Moeder:' nooit!
 Zy heeft het opgegeven
 Te voelen wat een moeder voelt,
 Wanneer zy op heur herte woelt
 Heur kind, heur bloed, heur leven!

't Is zy niet, als de wiege zwingt,
 Die wiegt... en 't kind in slape zingt,
 En in zyn tooverlonken
 Heur moederlyke stem bezielt,
 En, als het slaept, er neffens knielt
 En 't kust, van liefde dronken.

De wieg voor haer is 't yzren bed
 Waer de arme kranke op ligt, besmet
 En moedloos neêrgebonden;
 Heur zang! de zoete stem die troost,
 Die 't herte zalft van Jesus' kroost.
 Heur kus!.. 't zyn Jesus' wonden.

Ziedaer... de kindren van heur trouw:
 De bleeke wees, de schaemle vrouw,
 De lieveling, de vyand:
 U, booswicht, ja, die Jesus maegd
 Een doodgezworen haet toedraegt,
 U weigert zy geen bystand.

Ja, by uw bedde lispelt zy
 Gebeden, voegt een woord er by
 Om weg naer 't hert te zoeken,
 En waekt u over dag en nacht,
 En weeklaegt op uw jammerklagt,
 En ziddert op uw vloeken!

Wat vloekt hy? - U, gewyde maegd,
 Want al die Jesus' trouwring draegt
 Moet ook Zyn Kruis weêrvaren:
 Voor teedre liefde schonk m' Hem gal,
 Den zelven drank des lydens zal
 De wereld u niet sparen.

'Kom! - roept men, - uit het kloostergruis
 Verryze 't yzren stoomwerkhuis,
 Het kloosterdom te nieten!
 Wat dienen ze ons? wat nut doen zy
 Aen zich of aen de maetschappy?
 Wie mensch is moet genieten!'

En menig lastervolle hand
Werpt onraed op den kloosterwand,
En zoekt hem te bezwadden
Met gruwelen uit eigen ziel:
Doch nooit zal één de zuivre wiel
Des maegdendoms bekladden.

Zy slacht der blanke leliebloem,
Die, onbekend en zonder roem,
Staet in de doorenstruiken
En bloeit, tot dat heur zuivre kelk
Eens op de dorre hei verwelk'
Om prachtiger te ontluiken.

Te ontluiken in een ander oord,
Waer klagt noch weedom t' huis behoort,
En waer de lydenstranen
Lyk peerlen blinken aen de kroon
Die, altyd nieuw en altyd schoon,
Geen eeuwigheid zal tanen.

Ja, Godvergeetnen, die benydt
Dat elk niet is zoo als gy zyt,
Daer kunnen lastertongen
Noch kloosterbrekend' handen niét,
Daer wordt het hooge bruiloftlied
Tot uwer spyt gezongen!

Mondamin.**Amerikaensch Verdichtsel over den oorsprong van het Maïs of Indisch kooren.⁽³⁾**

Luistert hoe dat *Hiawada*
 Vastte en in den bosch ging bidden:
 Niet om rappigheid in 't jagen,
 Noch bedreven hand aen 't visschen,
 Noch om zege toen het stryd was,
 Noch vermaerdheid by de stryders;
 Maer om 't geen het 't volk mogt baten,
 Om het welzyn van de volken.

Eerst, en om aldaer te vasten,
 Bouwd' hy bin' den bossche een *Wig-wam*,
 Naest het blinkend Grootzee-water,
 In het blyde en lustig voorjaer,
 Binst de mane van de blâren.
 Menig wondren droom aenschouwd' hy
 Binst dien zevendaegschen Vasten.

Op den eersten van de dagen
 Ging hy wandlen in de bosschen:
 Zag den hert in 't werfhout springen,
 Zag 't konyn zyn pypen graven,
 Hoorde 't trommel-slaen van *Bena*
 Den Phesant, hoorde *Ad-ji-do-mo*,
 't Eekhoortje, in zyn eekels raetlen,
 Zag de duive, *O-mee-mee*, zitten
 Maken in den pynboom, en de
 Wilde Ganzentroppen, *Wae-Wae*,
 Hoog omhoog naer 't Noorden varen,
 Ruischen, razen over 't Moerland:
 Heer des levens zaid' hy treurig
 Moet een mensche daermeê leven?

's Anderdags, terwyl hy vastte,
 Ging hy achter 't vloeiend water,
 Door de *Mus-ko-dei*, de bilken,
 Zag het wildrys, *Ma-no Mo-nie*,
 Zag de blauwe bees, *Mi-na-ga*,
 Zag *O-do-nim*, zag de boschbees,
 Zag *Sja-bo-min*, zag de Kruisbees,
 Zag den druivelaer, *Be-ma-gut*,
 Hangende aen de vlindertakken,
 Stoorende in de lucht alomme:
 Heer des levens, sprak hy treurig,
 Moet een mensche daermeê leven?

Op den derden van de dagen
 Zat hy naest het meer en peisde,
 Naest het stil doorschynend water;

Zag den steurvisch, *Na-ma*, smakkend,
 Droppels slaen lyk *Wampom* kralen,
 Zag den gulden baers, den *Sa-wa*,
 Lyk een zonnestrале in 't water,
 Zag den snoek, den *Mas-ke-no-za*,
 Zag den haring, *O-ka-ha-wis*,
 Met de *sja-ga-sjie*, de krifte:
 Heer des levens, riep hy treurig,
 Moet een mensche daermeê leven?

Op den vierden dage vastte en
 Lag hy krachtloos in zyn *Wig-wam*
 En, van op zyn looverbedde,
 Keek zyn half ontloken ooge,
 Vol van duister droomgewemel,
 Over 't zwymen van de landschap,
 Over 't glimmen van het water,
 Naer de slapengaende zonne,
 Toen een jongman kwam genaderd,
 In een kleed van groen en geluw,
 In het purperwendig dumster
 Van de slapengaende zonne:
 Groene pluimen droeg zyn voorhoofd
 Over 't gulden lyzig hoofdhair.
 Staende vóór den open deurweg
 Keek hy lange op *Hiawada*,
 Keek meêdoogende en met weemoed
 Op zyn krachtloos lyf en wezen
 En hy sprak gelyk den wind, die
 Door de toppen waeit der boomen:
 Al uw bidden, *Hiawada*
 Geldt omhoog daer, in den Hemel,

Want gy niet, gelyk alle andren,
 Bidt om rappigheid in 't jagen.
 Noch bedreven hand aen 't visschen,
 Noch om zege toen het stryd is,
 Noch vermaerdheid by de strydren,
 Maer om 't geen het volk mag baten
 En om 't welzyn van de volkren;
 Van den Heer des levens wegen
 Kom ik, Menschenvriend, *Mondamin*,
 U berigten ende leeren
 Hoe met werken ende zorgen
 Gy zult krygen wat gy vraegdet.
 Laet dat looverbedde, o jongheid,
 Staet om tegen my te worstlen.

Hiawada, zwak van honger,
 Rees dan op zyn looverbedde,
 Liet het duistre van zyn *Wig-wam*
 En in 't bleuzende avondscheemren,
 Kwam hy worstlen met *Mondamin*,
 Wiens genaken hem de koenheid
 Dreef in d'hersens, in den boesem:
 Leven, hope en krachten voeren,
 Weêr vernieuwd, door spiere en zenuw.
 Zoo, zy streedden daer te samen
 In de slapengaende zonne:
 Zwaerder, zwaerder wies het stryden:
 Sterker, sterker *Hiawada*,
 Dat het avond wierd en donker,
 En de reiger, de *sjoe-sjoe-ga*,
 Van zyn wykplaetse in de moeren,
 Zyne klagt uitsmeet en kloeg van

Bittren hongersnood en weedom.
 't Is genoeg! zei toen *Mondamin*,
 En hy loech op *Hiawada*,
 Morgen, als de zonne omleege is,
 Kom ik nogmaels stryden... Morgen.
 Hy was weg en niet meer zichtbaer...
 Of hy neêrzonk lyk de regen,
 Of hy wegzwom lyk de snoek doet,
 Zag noch hoorde *Hiawada*,
 Wist niet anders als dat hy daer
 Half ontzenuwd en alleen stond,
 Met het smoorend meer beneên hem,
 Onder 't zwanklend sterrewieglen.

Als 't nu morgen was en, 't daglicht
 Uit den hoogen Hemel dalend,
 Lyk een kole vier beneên viel,
 Uit den heerd des grooten Geestes,
 In de waters, verre westwaerd,
 Kwam *Mondamin*, kwam hy worstlen
 Andermael met *Hiawada*;
 Kwam zoo lyzig als de dauw komt
 Die uit ydle lucht geschapen,
 In de zelve wederom keert;
 Die gedaent' heeft als hy grond raekt,
 Die geen menschen ooge zien mag
 Eer hy komt en toen hy weg vaert.

Driemael streeden ze op malkander
 In de slapengaende zonne
 Dat het avond wierd en donker;
 Dat de reiger, de *sjoe-sjoe-ga*,

Van zyn wykplaetse in de moeren,
 Luide kloeg en riep van honger.
 Horkend... gaf *Mondamin* over
 En hy stond daer vol van schoonheid,
 Met zyn groen en geluw kleed aen:
 Weg en weder ging de pluimbos,
 Zwanklende onder 't asemhalen,
 En, lyk dauw, zoo perelde op hem
 't Zweeten van 't geweldig worstlen.
 Riep hy toen: o *Hiawada*,
 Moedig hebt ge op my gestreden:
 Driemael kloek op my gestreden,
 Hy die ziet, de Heer des levens,
 Zal den zege aen u verleenen -
 En hy loech op *Hiawada* -
 Morgen zal het worstlen uit zyn,
 Zal het vasten uit zyn; morgen
 Wordt gy winnaer ende meester;
 Maek me een leger, ende, leg my
 Waer de regenvlage aen my kan,
 Waer de zonnestrale aen my kan;
 Stroop deez' kleeren groen en geluw
 Af, en doe den pluimbos van my,
 Leg my neêr in de aerde en strooi die
 Zachte, lyze, en mulzig op my,
 Laet geen menschenvoet my stooren,
 Laet geen worm, geen wied my stooren,
 Laet geen *ka-ga-gie*, geen rave
 Hier verkeeren en my kwellen;
 Komt gy zelf, komt gy, hier wachten
 Tot dat ik ontwekkend opstae,
 Leve, en weder voor den dag kom.

Zeggende in dier voegen, ging hy.
Hiawada sliep, en rustte.....
 Toch, hy hoorde *Wa-wo-nei-sa*,
Whippoorwill den vogel, klagen,
 Klagen eenzaam op zyn *Wigwam*.
 Hoorde *Se-bo-wi-sja* storten,
 Hoorde 't rullen van de beke
 Helmen door-end-door de bosschen,
 Hoorde 't zuchten van de branken,
 Die al wiegewagen waeiden
 In 't voorbygaen van den nachtwind,
 Hoorde't, lyk een verre-af-ruischend
 Droomgefluister bin' de nachtrust:
Hiawada sliep..... hy rustte.....

Met den morgen kwam *Nokomis*;
 Op den letsten van de dagen
 Bragt zy *Hiawada* voedsel,
 Bragt hem voedsel ende tranen,
 Want de ziel mogt hem ontvaren
 Om het vasten en den honger;
 Doch hy nutte noch en raekte
 Niets med'al, en zei: *Nokomis*,
 Wacht tot dat de zon is slapen,
 't Moet eerst avond zyn en donker,
 Laet den reiger, den *sjoe-sjoe-ga*,
 Eerst van op het blakke moerland,
 Roepen dat het daglicht uit is.
 Huiswaerd ging *Nokomis* weenen
 Weenen om heur *Hiawada*,
 Want de kracht mogt hem begeven
 En het vasten leed en schae doen.

Hiawada zat en beidde
 Naer de komtste van *Mondamin*,
 En als 't schaduwbeeld der boomen
 Langzaam naer den Oosten langde,
 Met het vallen van de zonne,
 Die lyk 't Rooblad in het najaer
 Op het water viel, en wegzonk,
 In den boezem van de waetren,
 Hei! *Mondamin*, jong en jeugdig,
 Met zyn gulden lyzig hoofdhair,
 Met zyn groen en geluw kleed aen,
 Met zyn langen lieven pluimbos,
 Stond en wenkte voor den deurweg,
 En, lyk een die slapend wandelt,
 Bleek, verwezend, doch onschrikbaer,
 Kwam te voorschyn - *Hiawada*:
 Kwam en worstelde *Mondamin*...
 Rond en rond hem reed de landschap,
 Boom en Hemel keerden omme
 Bin' hem sloeg zyn herte en hupte 't
 Lyk de steurvisch in de nette
 Hupt, en wrikkelt door de maschen;
 Lyk een ring die gloeide, rond hen
 Stond en gloeide heel de kimme,
 Met wel honderd zonnen, die het
 worstlen scheenen aen te schouwen.
 Al med' eens stond *Hiawada*
 Gansch alleen daer, op de russchen:
 Hygende van 't danig weren,
 Buiten asem van te stryden:
 Vóór hem, zonder ziele of leven,
 Lag *Mondamin*, met zyne kleeren,

Hair en pluimbos al in vlenders,
 Lag daer, dood, in 't avond scheemren.
Hiawada zegevierend
 Groef een graf, zoo 't was bevolen:
 Stroopte 't kleed uit van *Mondamin*,
 Deed den pluimbos van zyn voorhoofd,
 Lei hem in den grond en strooide er
 Zachte, en lyze, en mulzige aerde op,
 Daer de reiger, de *sjoe-sjoe-ga*,
 Van op 't eenzaam blakke moerland
 Riep en kloeg zyn bittere klagte
 Van de pyne en van het wee-doen.

Huiswaerd zwymeld' *Hiawada*
 Naer de woonste van *Nokomis*,
 Want zyn zevendaegsche vasten
 Was nu t'enden en verleden,
 Doch het perk bleef niet vergeten,
 't Worstelperk, alwaer *Mondamin*
 Lag, vergat hy noch verliet hy.
 Naer de grafsteê van *Mondamin*,
 Waer hy sliep in goed en kwae weêr,
 Waer zyn pluimbos, waer zyn kleeren
 Lagen welkren, in 't geweerte,
 Daer kwam daeglyks *Hiawada*
 Zitten waken ende zorgen
 Dat de zwarte grafsteê mulzig,
 Lyze, en vry van worm en wied bleef;
 Luide schold hy, en verschuwde,
 Met getier den ravenkoning,
Ka-ga-gie, den ravenkoning,
 Tot dat eens, één pylde priemke

Groen uit de aerde en langzaam opwaerds
 Botte, en, nog een, nog een, nog een,
 En, al eer de zomer uit was,
 Stond het graf vol blinkend *Maïs*,
 Met zyn looverkleed rondom hem,
 Lang, en lys, en geel van hoofdhaar.
 Blyde riep toen *Hiawada*:
 't Is *Mondamin*! 't is *Mondamin*!...
 't Is de menschevriend *Mondamin*!
 En hy ging weêr tot *Nokomis*,
 Naer *I-ag-oe*, naer den spotter
 Ging en sprak hy: Ziet gy 't *Maïs*?
 Zeid' hun al zyn wondre droomen,
 Zei zyn worstlen en zyn winnen,
 Zei hoe 't *Maïs* hem geschonken
 Wierd, om altyd 't volk te neren,
 Achter dezen, als het najaer
 't Lang groen loof verguld had, als de
 Teêrgezapte koorens harder
 Wierden, en zoo geelwe als *Wampom*,
Hiawada sleet het *Maïs*,
 Stroopte 't uit zyn bruine kleêren,
 Blootte 't lyk weleer den worstlaer,
 En verkondigde aen de volkren,
 Onder 't vieren van '*Mondamin*'
 't Nieuw geschenk des Grooten Geestes.

Letterlyk uit het Engelsch van LONGFELLOW.

Eindnoten:

- (3) De grond van dit verdichtsel is als volgt:

Daer was een tyd dat de noordamerikaners de turksche terwe, het *Maïs* niet en kenden; op eenen keer ging een van hun priesters of propheten, *Hiawada*, bidden in den bosch, en vasten, alleene in zyne *wigwam*: zyne hutte; hy vond het *Maïs* staen groeijen, en hy hiet het *Mondamin*, of menschevriend; hy vocht er tegen, dat is, het kostte hem veel moeite om te bewerken en te bezorgen; eindelyk, na lange en vele werken: vechten in 't verdichtsel, trok hy het uit, en smeed het op den grond, 't was rype: hy overwon *Mondamin*. Hy trok hem zyn kleêren af, dat is de blaren die de koorenhauwen dekken, deed den pluimbos van zyn hoofd: het fyn hair dat op de turksche terwe groeit, en begroef *Mondamin*, te weten: hy zaeide het graen, en *Mondamin* verrees: het graen kwam uit.

De woorden die in cursief staen, zyn Amerikaensche namen van persoonen of zaken; dus, *Nokomis* is *Hiawada's* grootmoeder; *I-a-goe* een van zyn vyanden, *Wampom* zyn eene soort van kleene blinkende zeeschelpkes of kinkankhoorens, die de wilden voor geld gebruiken, en, op eenen draed gesteken, om hunnen hals hangen.

De andere woorden legt de text zelve uit, zoo b.v. *Bena* is de phesant; *Ad-ji-do-mo*, het eekhoortje enz.

De Kloostermaegd.

Aenschouw, met onberoerde schreên,
Een jonge een eedle vrouw
Ootmoedig naer den Autaer treên,
Tot Christus' heilge trouw:
Het wereldsch valsch geluk, ofschoon
Het haer ten deele kwam,
Versmeet zy voor de doorne kroon
Van 't arm gekruiste Lam;
Zy koos, in plaets van 't prachtig huis,
Een muer van naekten steen,
Een houten diamanten Kruis,
Een perelsnoer van been;
Een lykdoek en een boetgewaed
Voor trouwkleed, voor juweel,
Een boek waer Gods gebed in staet:
't Is al heur erflyk deel.
En Christus' arme zieke leên,
Zyn lyden, Zyn verdriet,
Voor bruidschat, is haer toegegeên,
En zy ontzegt het niet:
Ze aenveerd het met een wellekom
Gelyk m'een schat aenveerd,
Want Christus is heur Bruidegom
En - Hy is alles weerd.

Het Stoomgevaerte.

Benedicite omnes virtutes
Domini Domino.

DAN. III. c.

De aerde davert en van onder
De aerde dreunt en wederdreunt een wonder
Doof geronk; de landman houdt
Op van werken, staet, en schouwt
Waer hy, ievers opgevaren,
Kan het zwart geweerte ontwaren
Dat zyn bevend hert ontstelt:
Al zyn hope bloeit in 't veld.....
- De aerde gromt weêrom van onder
Zyne voeten, en, het wonder
Donderend gebrom rolt voort,
Dat hy 't klaer- en klaerder hoort,
En, dáér komt het: 't nadert, 't nadert,
't Is daer.... ziet gy hoe 't gebladert,
En de grond, en alles, dook
In een wolk van damp en rook?
Ziet gy 't over de aerde varen,
Immer naedrend, immer nâren

Tot dat, lyk een bliksemvier,
 't Scherpe tierende getier
 Uit de wolk berst? zy scheurt open
 En daer komt vóóruit gekropen
 't Yselykst serpentenhoofd
 Met het kronkelend lyf! verdoofd
 Slaen myn ooren bal, zy tuiten
 Weg en weder van het fluiten,
 Van het gorglend borstgegrol,
 't Rammelend metaelgerol,
 't Knerzelende tandgeknetter,
 't Kletterende rengekletter,
 't Ratelende keelgerucht
 En het vlugtige gezucht,
 Dat, al branden op de schenen,
 Rent en rukt voorby... verdwenen....
 Ei! de man die schouwend staet
 Op de baen te wachten, slaet
 Hand aen 't lyf en voelt het leven,
 Vlugtend, in zyn boezem beven....
 - Dampgedrogte, in 't vier geboeid
 Dat u rond de lenden gloeit,
 Dat den grammen moed, ontstoken,
 Doet al door uw aedren koken;
 Kracht ontembaer, en bestand
 Om de flauwe menschenhand
 Die u miek, om duizend handen,
 Om tienduizende verstanden
 Te overrompelen, dampgeweld,
 Dat geen mensche palen stelt
 Of in banden weet te smeden,
 Overal waer gy getreden

Komt, en 't yzren voetspoor stamp,
Blyft dat voetspoor vast geklampt;
De aerde schudt, de bergen storten,
Wyl de beken samenhorten
En hun watervloed, gestoord,
Vlugt ter bronnewaerd; men hoort
Berg en bosch en dal weërgalen
Op het zuchtend ademhalen
Van uw heesche reuzenborst.
Gloeijende van dravendorst,
Scheurt gy 't stil geluchte aen vlenderen,
Werpt aen stuks geknersde zenderen
Uit uw yzren tanden, en,
Storremt altyd voort... Wee hen
Die u tergen! maenden zorgens
Vinden z', huis en have, 's morgens
Afgebrand, om ééne sperk
Die g'hun toespuigt. - Reuzensterk
Zyt gy, kind en slaef des menschen?
Doch, zyn onbetembaer wenschen,
Onbetembaer zelf, en zult
Gy niet stillen: opgevuld
Met wat kostelyke schatten
Berg, en groeve, en zee bevatten,
Voert hem, sneller als de wind,
Tot waer gy de palen vindt
Van het aerdryk: zonder palen
Is zyn wenschend' hert, en, falen,
Falen moet uw reuzenkracht.
Woedt, en schudt uw felle magt,
Wringt zyn banden, breekt de boeijen
Die om uwe lenden gloeijen

Bonst hem op het lyf, en strooit
Zyne leden verre.... nooit
Zult gy de begeerten mindren
Van den mensche. - Weent, gy kindren,
Stortende, bezweken schier,
Op het natte nieuwspapier,
Waer uwe oogen dierbre namen,
Straks verschrikkend, tegenkwamen:
'Vader! vader!' - 'immer voort!
Blindelings vooruit geboord
In de zwarte toekomst: heden
Nog een stap vooruit geschreden,
Nog een stap vooruit gestoot,
Morgen groeten wy de dood!
Morgen!' - Ja, vooruit gevlogen:
Dapper aen! den tyd bedrogen
En de ruimte niets gemaekt:
Alles op- en doorgeraekt,
Allerschrikkelykste wonder
Onzer wereld, dat den donder
In zyn felheid overwint,
Maer, een overwinnaer vindt
In den wil des Allerhoogsten:
Vaer vooruit! om glorie te oogsten
Voor den Heere; voorewaerd,
Donderende stoomgevaert!
Aller christnen blyde zegen
Volge, en kome u blydzaem tegen,
Waer gy, triomfantelyk,
Gods bevelen voert, en 't ryk
Van den heilgen vryen Vrede
Helpt verbreedden! Uwe schreden

Zyn, als zendlingschreden, schoon
 En gezegend: van den thron
 En den scepter die te Roomen
 Heerscht, zal sneller henen stroomen
 't Groot Bevel, en op uw spoor
 Vliegt het gansch de wereld door!...
 - Voert gy dappre krygersbenden,
 Die met stael omgorde lenden,
 Vlammente oogen, kokend bloed,
 Mannenvroomheid, helden moed,
 Ende wreedden Oorlog dragen,
 Op uw rappe vlerikslagen
 Meê met hun, vliegt, onvervaerd,
 Meê met hun, ten strydewaerd,
 't Aengebden zoet gemengel
 Van den Mensche met den Engel,
 In die zuivre Maegd gekleed,
 Die gy, krygers, 'Zuster' heet,
 En gy, weezen, 'Moeder' stamelend
 Vasthield, rondom haer verzamelend,
 Toen ze, Moeder van verdriet!
 Ach! u tweemaal weezen liet!
 - Vaer vooruit! den tyd bedrogen,
 Stoomgevaerte, en vóórgelogen! -
 Voert gy de onverzaedbre borst
 Van den mensch, die altyd dorst
 Altyd hongert naer genuchten,
 Goud in elk een zyner zuchten
 Zucht; in iedren oogslag, goud,
 Goud en altyd goud aenschouwt;
 Die zyn herte en ingewanden,
 Gods gewyde tempelwanden,

God ontzegt, en rond het goud,
Dáér een andren tempel bouwt
En een andren Hemel, ha!
Nog iets eedler voert gy, ja,
't Zyn er nog, in Vruchtbaer Vlandren,
Christene borsten, die voor andre en
Hoogverheevner heldendaên,
Stoom, u doen te werke staen
Dan een handvol goud te gâren:
Sneller moest gy, sneller varen,
Trage stoomtuig, nóg zoo snel
Vliegt de Priesterziel: - 'Vaerwel,
Vaer gy wel, beminde moeder,
Vader, zuster, ende broeder,
Vaer gy wel, myn vaderland
En myn vrienden! 't kruise brandt
In dat herte, en 'k zal niet rusten
Eer ik de allervoorste kusten,
Met dit eigen Kruis beplant,
Groeten mag: myn vaderland!
Vaer vooruit!... ik zie..... ze wachten
My, de zwervende geslachten,
Schouwende naer 't Westen heen,
't Westen, met de aenbidlykheên
Van Gods Hemeldauw beregend,
't Westen, boven al gezegend
Land, wiens trotsende gelaet
't Schittren van de Zonne haet,
En zich zelve wil verlichten,
'k Zie... ze wachten!... en ze rigten
Hunne handen, ketenvast,
Met hunne oogen, blindgelast,

En hun altydweenend' herten,
 Weenende, om de bittere smerten
 Van het helsche slavenjuk,
 Al tot my!.... vooruit dan, ruk
 Sneller voort en sneller voorder,
 Wat u tegenstand biedt, boor der
 Dapper door! 'k ben onverschrikt!
 Is het sterven my beschikt,
 Sterven durft hy, die maer leeft om
 God, en 't hoogste dat men geeft om
 Hem, wat is, wat kan het zyn?
 Weze 't sterven zonder pyn,
 Weze 't onder beulenhanden,
 Weze 't in de kerkerbanden,
 Weze 't met het kruis omhoog,
 En de martelkroone in de oog,
 En de blydschap op het wezen:
 Sterven kan maer sterven wezen!
 Vaer vooruit dan, voorewaerd! -
 Storremende stoomgevaerte,
 Dat de dwaze mensch zyn eigen
 Werk durft roemen en, verdreigen
 Schier den Hemel, in zyn waen
 Dat hy op zich zelf kan staen,
 En dat al zyn flauwheid magt is,
 Werk van God, Wiens alle kracht is,
 Werk van God, die alles kan
 Laten worden, ende dan
 Weêrom niet zyn, en ontworden,
 Die met Zyn geweld, omgorden
 Kan het kleinste graentje zand,
 Werk van God, Wiens magtig hand

Kracht heeft in den damp gestoken,
Die den mensch die kracht gedoken
Of ontdekt zoo 't Hem geviel,
Die ze vóór het storremwiel
Heeft gespannen en doen draven:
Werk van God en Zyne gave,
Vaert, waer Hy den teugel wendt,
Dáér naertoe gezwind; erkent
Geen gestolen heerschappye
Van den mensche op u, gy vrye
Godgehoorzame onderdaen:
Vaer vooruit! en, dóór de baen
Van den Heere u voorgeschreven,
Zynen wille doorgedreven,
Zynen wille alleen; - veracht
Die u wille en wetten tracht
Op te binden, - die niet God-zyn
Eigen willen en gebod zyn.
Vaer vooruit en voorewaerd,
Storemende stoomgevaert!
De aerde gromt alom, en onder
De aerde wederbauwt een wonder
Donderende grommen voort,
Dat en mensch en dier verstoort;
De aerde davert, en al onder
Dreunt en dreunt een doof gedonder,
Mindrende, als of rolde 't voort,
En... nog nauwlyks dat men 't hoort!...
De aerde deunt,... zy beeft... en onder-
tusschen, hoort men nog 't gedonder,
Stervende in het bladgeril...
't Sterft... en stervend blyf' het stil...

De Averulle en de Blomme.

Daer zat 'nen keer een Averulle
En lekte met 'nen zom,
Zom, zom,
Den dauw van op de blaren,
Die klaer bedreupeld waren
Lyk met 'nen dreupel Rhom,
Rom rom.

Wanneer zy fraei gedronken had,
Zoo vloog ze schreef en krom,
Rom, rom,
Al neuzlen en half dronken,
Tot waer de kleêrkes blonken
Van eene schoone blom,
Lom, lom.

De blomme die ze kommen zag
 En viel niet al te dom,
 Dom, dom,
 Maer riep zoo, loos van zinnen,
 Hei! Kobbe, kom my spinnen
 Een kobbenet rondom,
 Om, om.

En Kobbe, die was seffens g'reed,
 En steld' heur pootjes krom,
 Rom, rom;
 Zy spon heur looze netten
 Om haer daer in te zetten,
 En zat daer stille en stom,
 Tom, tom.

En als de Rulle kwam naby
 Gefloddert krom en slom,
 Lom, lom,
 Zoo is ze in 't net gevlogen,
 En deerlyk uitgezogen,
 Of schoon zy jankte: zom
 Zom zom!

De looze blomme loech er meê
 Die looze booze blom,
 Lom, lom,
 Eilaes! zoo menig jonkher
 Wordt - uitgezogen pronker,
 Om eene schoone blom:
 Dom! dom!

Binst het Stille van den Nacht.

Wie, wie heeft toch, laet my weten,
In den hoogen hemel, dáér,
U doen hangen, zonder keten,
Wonder' zilver' lampe klaer?

Wie, wie heeft het vat gesmeden,
En den krans er om geplooid,
Waer gy al de lieflykheden
Van uw lekend licht uit strooit?

Wie den diamant gesmolten
Die door 't sprietlen van 't geboomt,
Tusschen blad en bladerholten
Dreupelt, en omleege stroomt?

Koele lichtstroom, die alomme
't Mos beplekt en 't hoofdje zwicht,
't Slapend hoofdje van de blomme
Die in 't mos te rusten ligt.

Zilverboot, die, doór de wolken,
Peerlen draegt en elpenbeen,
Kostbaer vaertuig, dat de volken
Voert onschatbaer edelsteen,

Met geen goud noch met geen hoopen
Van al wat de grond besluit,
Ooit vervangen of te koopen:
Slaep, dat edel balsemkruid!

Vierbake, in den nacht ontsteken,
Die den donkren Hemel siert,
En, naer overlandsche streken,
't Varen van de wolken stiert,

Die, lyk schepen, vliegen, onder
Witsatynen zeilgespan,
Dat, stilzwygend, ende zonder
Menschenhulpe, zeilen kan.

Die de witgewulde schapen,
Herderinne, waken moet
In den Hemel, die ze in slape
Streelt,... en lacht, en dansen doet.

Wie, wie heeft het u gegeven,
Dat zoo minzaem treurig - iet,
Dat uw blinkende ooge, al beven,
Op het slapend menschdom giet?

En daer kwam een stemme, en zuchtte
Ruischend in den koelen nacht,
En my docht, het was 't geruchte
Van een waeijende Engelschacht:

Regt voor my, zoo kwam 't getreden,
Lyzig en voorzigtig heen,
En van boven tot beneden
Liep het me yskoud in de leên.

'k Voelde een asem, 'k hoorde een spreken,
'k Zag niets: - 'Ik ben 't' zuchtte 't zacht,
'Ik ben 't,' hoorde ik, half bezweken,
'Ik ben 't:... de Engel van den nacht.'

Wie de lampe zonder keten,
Wie den hoogen zilverboot
Deed geworden, zult gy weten
En waerom hy zulks gebod.

Hy die God is, heeft de banden
End' het vat gesmeed er van,
Hy die God is, in Wiens handen,
Al wat niet is, worden kan.

Diamant uit niet gesproten,
Zilver zonder klank of stem,
Heeft Hy tot een lamp gegoten,
Met een enklen wil van Hem.

En waerom? - hoe hoog verrezen,
Niets, of 't is te oneindig klein,
Om dat groot - Waerom - te wezen:
Gods Waerom,... is God alleen.

Hy alleen is 't Einde, en alles
Stroomt naer Hem, den Oceaen
En de bronne waeruit ál is,
Waer het ál moet weêr ingaen.

Doch, eer 't water in de zee loopt,
't Is er dat op lustig mos,
't Is er dat al langs de wee loopt,
En, dat klatert in den bosch.

En gy, mensch, is God de zee, gy
Zyt het natgespoelde mos,
Gy de malschgesproeide wee, gy,
End' het klaetren van den bosch.

En dóór u, moet al 't bestaende
Weêr naer God, zyn Oorsprong, gaen,
Lyk de waterstroomen, gaende
Naer den grooten oceaen.

Dáerom spruiten vóór uw voeten
Bloemen in de lentetyd:
Op dat gy den Heer zoudt groeten
Komende over 't bloemtapyt.

Dáerom zyn de gouden stralen
U des zomers niet ontzeid,
Maer, gy moet ze God betalen,
Met een gouden dankbaerheid.

Dáerom staen de koorenaren
Zwaer van 't kooren, opdat Hy,
Die 't Begin is van den jare en
't Einde, niet vergeten zy.

Dáerom wekt de wind het lange
Slapen van den winter niet,
Op dat Hy weêr lof ontvange,
Als gy 't vroegjaer weder ziet.

God blinkt in 't robyngepinkel,
Als de groote zonne ontwaekt
En, een gouden perelwinkel
In een iedre plante, blaekt.

De ooge van den noen, die 't al ziet,
Die geen ooge aenschouwen mag,
Spreekt en leert, o mensch, dit al niet
Van een Godlyk Algezag?

En des avonds, als de magten
Van den Hemel rond Hem staen,
Hooft gy ze? - getrouwe wachten:
‘Schouwt den Heer met eerbied aen!’

En de Mane, die al blinken
Uit heur zilver' luchtboot licht,
Doet, met vreugde, God gedinken,
Binst het stille van den nacht.

En Gy, Moeder Gods, die onder
Alle vrouwen Hem behaegt,
Gy, die Moeder zyt, en zonder
Vlekke of schuld ontvangen.... Maegd,

't Is Uw beeld dat wy zien hangen
Voor den hoogen thron van Hem,
Dien gy, Maged, hebt ontvangen
En gebaerd, in Bethlehem.

Van den dage als, uit Gods handen,
D'heldre mane henen dreef,
En om d'hooge blauwe wanden,
Heuren eersten cirkel schreef,

Weêr zy, van heur blyde bane,
Half of heel in 't water speelt,
Van dien dage is de eedle mane
't Zuivere Mariabeeld.

Weg! met andre namen, allen,
Tot geduren onbekwaem,
Zyn gerezen, zyn gevallen,
Buiten één: - Maria's Naem.

't Is Heur beeld! verbergt u, slangen,
Al die 't helsche spog besmet,
Zy - is onbevlekt ontvangen,
Zy - heeft u den kop geplet.

't Is Heur beeld! van hier! gy wreede
Wraekzucht, vóór die beeldtenis,
Kruipt uw stael weêr in de scheede,
Gy - weêr in de duisternis.

't Is Heur beeld! o dichter, henen!
Hert en ziel den Hemel in,
Weg! de lichtbaen óp, verdwenen
Na' der Dichtren Koningin!

't Is Heur beeld! de snaer gespannen,
Los, met klank en vingrenspel! -
Neen! - al aerdschen klank gebannen;
't Hert alleen, dat zingt Haer wil.

Neen! de stilte niet gebroken,
Maer gezwegen, en gedacht,
En geweend, en - niet gesproken,
Binst het stille van den nacht.

Neen!... ik zwyge stil. Behage 't
U, beminde Moeder myn!
Nooit één dicht en kán U, Maged,
Nooit één dichter weerdig zyn!

Hy leeft!

Ofschoon de kloeke Zoon van 't eenmael weeldig Vlandren
In druk en tegenspoed zyn weelde zag verandren,
En spyts bekennen moet: het Vlaendren van weleer,
Dat liefste Vaderland, ons Vlaendren staet niet meer
't En zy in 't goud geprent, op de ongeschonden bladen
Des glorieryken boeks der glorieryke daden;
Nog brandt hem in de ziele en in het herte, diep,
Een sparke van dat vier, dat hem tot Vlaming schiep:
Hy leeft nog, zoo als hy, by lang verleden dagen,
Getrouw, en onderdaen, geen slavenband kon dragen;
Hy leeft nog, vol van ziel, als in zyne eerste jeugd,
Rondborstig van gemoed, regtzinnig in zyn deugd:
Hy leeft in kunst, in tael, in onverkeerde zeden,
In eerbied voor zyn God en voor Gods plegtigheden:
Of 't al viel rondom hem, onschrikbaer in den nood:
Hy leeft, de Vlaming leeft, alwaer zyn Vlaendren dood!

Brief**Aen de mede-onderwyzers in de Katholieke zondagscholen.**

O! de teedere hertjes van 't kindergeslacht!
- Gy die altyd vol vreugde zyt, huppelt en lacht,
Ha! zóó vrolyk en blyde! wanneer u de smet
Van het kwaed nog geen teeken op 't voorhoofd en zet;
O gy lieflyke kinders, hoe minde u de Heer!
Och! hoe minde u toch Jesus! hoe vierig! hoe teêr!
Wee... wee... wee hem! zoo sprak Hy, die ergernis geeft
Aen maer één van die kleenen: niet weerd dat hy leeft,
Waer, hy beter versmacht in den grond van de zee,
En verzonk hy,... geknoopt aen een molensteen - wee!

Maer, in tegendeel, gy, die de kindren bemint
 Gy bemint Jesus zelve, want Hy was een kind,
 En al 't gene dat gy voor de kinderen doet
 't Is aen Jesus gedaen, het is even zoo goed.
 Ja, zoo wie het ook zy, 't weze een Priester, of niet,
 't Weze een ievrige ziel, die, in moeite en verdriet,
 Heure jongheid verslyt, by de leerzame jeugd,
 En geen dank en verwacht, noch geen loon, noch geen vreugd,
 Weest getroost en aenhoort wat de Waerheid verklaert:
 - Gy zult blinken, lyk sterren, te samen geschaerd
 Om den zetel van Jesus, en, de eeuwigheid lang,
 Dáér, ontvangen uw loon en uw vreugd, en uw dank.
 O Gy, edele zielen, herpeist dat wel eens!
 Laet de dwazen maer spotten: - het is iets gemeens
 Van aen kindren te leeren de vreeze van God,
 Zyne zalige wegen, Zyn zalig gebod;
 Laet ze zeggen en razen, en, voort maer gewrocht,
 In den wyngaerd, die God met zyn Bloed heeft gekocht!
 Iets gemeens!... en wie durft het voor needrig aenzien,
 Als het Jesus, die God was, Hy zelf, niet ontzien,
 Maer gedaen heeft? Hier is 't Evangelie, hier staet,
 Hoe, na 't leeren van zaken van hooger raed,
 Eens de vrouwen hun kindren geleidden by Hem,
 En de Apostlen ze keerden met straffende stem
 Van Hem weg, en hoe Jesus - hoe minzaam en goed! -
 Ze terug riep, en zei, met een troostend gemoed:
 Laet de kleenen by my, noch en jaegt ze niet weg,
 Want, voor hun is de Hemel: aenhoort wat ik zeg:
 Is't dat iemand van u in den Hemel wil gaen,
 Ja, zoo neem' hy 't gedrag van de kinderen aen.
 En Hy klampte ze vast aen Zyn' heilige borst,
 En geen een meer die spreken, of kwaed vinden dorst

Dat de Heer Zyne hand op hun hoofdeles lei,
 En ze kuste, en, daerby nog, een zegening dei,
 En de kleenen ver boven de grooten verhief.
 O! het kinderlyk herte was Jesus zoo lief!
 Zoo een christene mensch nu lyk Christus wil doen,
 Is er iemand die durft hem met spotten vergoen?
 En als zulk iets - gemeen - is, wat is er dan groot?
 Is de ziele van 't kind, op zyn moeder heur schoot,
 Die het baerde in ellende, 'et in tranen gevoed
 En gekweekt heeft, wel nu, is die ziel niet zoo goed
 Als de ziel van een vorst? is een mindere prys
 Voor die ziele betaeld? of is Gods Paradys
 Niet voor de eene, zoo wel als voor de andre, gekocht
 Met den Bloede van Jesus, die beid' heeft gezocht,
 En gebragt in den eigensten schaepstal, de Kerk.
 Iets gemeens! is het zóó dat men 't heiligste werk,
 Dat een mensch kan verrigten, durft heeten? wel hoe!
 Men bewondert den Vlaming, die nimmer is moe
 Van, met neerstig gewonnenen penning, alom
 Het Geloove te planten; aenschouwt wederom
 Hoe zyn christlyke liefde, zóó verre van hier,
 Dáér, in Sina, die arreme schepselkes, schier
 Uit de tanden van honden en verkenen, haelt,
 En, hun zielke met 't zweet van zyn aenzigt betaelt:
 Dát is schoon! maer, in Sina niet, hier, by der hand,
 Hier, ten onzen, in Vlaendren, ons eigenste land,
 Moet er hier toch een arreme ziele vergaen,
 By gebrek van eentwie, die het wille verstaen
 Haer het brood van de leering, en 't moederlyk melk
 Van de heilige Kerke te geven, daer elk,
 Met gereedheid, zyn zorge aen den vreemde besteedt?
 Neen! - Gy, edele zielen, verstond het, gy weet

Dat de regtschappen liefde eerst ten onzen begint,
 Dat ze 't vreemde niet haet, maer eerst dezen bemint,
 Die met lichaem en ziele ons het naeste bestaen,
 En wier nood dient het diepste in ons herte te gaen.
 Gy verstond het, gy, eedlen, en legdet 't in 't werk:
 Van uw teederste jaren, ontvlamde zoo sterk
 In uw herte de liefde tot God, dat uw geest
 Geen geluk en kon smaken in vreugd of in feest,
 Of in rykdom, of tooisel, of wereldsch sieraed,
 Maer alleen in dat gene, dat nooit en vergaet.
 Ja, gy wist te verzaemlen, geen schatten van geld,
 Maer een kostelyker schat, die hierboven ook telt.
 Hoe veel honderden kinders ontvingen van u,
 In het herte, die kostbare zaden, die nu
 Al in groei staen, en bloeijen, door niemand gekend,
 Maer, die eens, met Gods hulpe, tot vruchten gespend
 En gerypt, en gemaeid, en te samen gesnoerd,
 En van Engelenhanden ten Hemel gevoerd,
 Dáér, in toppende maten, vol kostelyk graen
 Van verdiensten, voor 't aenzigt van God zullen staen.
 Ja! het kinderlyk herte is uw vruchtbarig land,
 Waer gy 't zaed van Gods leeringe en wetten in plant,
 Gy besproeit het met bidden, met tranen misschien,
 Met het zweet van uw aenschyn, dat 't vruchten mag biên.
 O! God geve u de groeite! God geve u den oest!
 God were den vyand die alles verwoest,
 En Hy zegne uwe kindren! - geen vrucht van uw bloed
 Noch geen lichaems geboorte, maer in het gemoed,
 In het hert, en de ziele uwe kindren, uw kroost: -
 God zy altyd uwe hope en uwe hulpe en uw troost.
 Weest gerust en verheugd, als de wereld u haet,
 En betrouwt u op iets, dat hierboven bestaet,

Dat hierboven bereid is, van Hem, Dien gy mint
In het slordige kleedsel van 't arreme kind,
In zyn oogske dat weent, in zyn mondje dat klaegt,
In zyn handje dat koud heeft en alemoes vraegt,
In zyn zielke dat hangt aen uw leerenden mond,
Lyk een bie aen de bloeme waer z'honing in vond:
God onthoudt, God vergeldt, God beloont na de maet
Van Zyn herte, Zyn Vaderlyk herte! - Zoo, staet
En betrouwt op den Heere! Gods zegen verzel'
Al uw doen en laten! God groete u! vaerwel!

Aen Maria, voor myne zieke moeder.

O liefste aller vrouwen,
Myn herte en betrouwen,
Gedoog my te aenschouwen,
Verhoor myn gebed:
Gy kunt het my geven,
En 'k smeeke U al beven,
Schenk Moeder het leven,
En houd het gered!

Aenschouw en zie ze treuren,
En, kwynende, naer 't graf
Het kranke lichaem sleuren,
Zy die my 't leven gaf;
O mogt ik het nu derven
Dat leven, 't waer my zoet,
Haer éénen dag te werven
Ten pryze van myn bloed.

Hoe vol hy zy geschonken;
Hoe bitter hy ook zy,
Moet toch de kelk gedronken
Geledigd zyn van my?
Van my, schoon 't hert my breke,
Het moederlievend hert,
Schoon ik uw troost bespreke,
O Moeder van de smert?

En zal het nú geschieden,
't geen nimmer is gehoord,
Dat één tot U zou vlieden
En blyven onverhoord?
Neen! hem zult gy aenschouwen
Die om zyn Moeder lydt,
Gy, teederste aller vrouwen,
En, die ook Moeder zyt!

O liefste der vrouwen,
Myn herte en betrouwen,
O wil toch aenschouwen
Myn dankbaer gebed!
Ik smeekte U al beven,
Gy hebt het gegeven:
Myn Moeder - heur leven,
Gy hebt het gered!

Dank na de Misse.

Aen U zy dank, Aenbidlykheid
Des Heeren Jesu, toegezeit;
Aen U zy 't korte leven,
Zy al dat my ten deele viel
Uit Uwe hand, myn hert en ziel,
Voor dankschuld weêrgegeven.

Gy spreekt: 'dit is myn Vleesch, myn Bloed,
En gy, gy zyt Myn Priesters, doet
Het geen gy my zaegt plegen,'
Gy gaet, gy sterft, gy ryst, gy vaert
Ten Hemel, ende, nederwaerd
Stort uw genaderegen.

De Apostel vliegt het heilverbond,
 Uit wonderlyk begaefden mond
 Verkonden t'allen lande:
 Hy sterft, maer reeds beglanst het Kruis,
 Van op 't onzuiver tempelgruis,
 De zuivre Godsoffrande.

Tien duizend Priesters offren aen
 't Onbloedig Autaer, dat doorstaen
 Heeft helsche storremslagen:
 En heden heeft uw liefdepand
 Myn hoogst onweerde Priesterhand,
 Nog heden, opgedragen.

Weest Priester! sprak uw dienaer my,
 En dat uw stem Gods stemme zy,
 En, wat de Apostlen deden
 Uw doen: weest Priester Gods gewyd,
 Ik zalve en zende u, Priester zyt
 Gy in der eeuwigheden.

En, schrikkelyke wonderheid!
 Ik, mensch, heb Gods zelfstandigheid
 In schynbaer stof gesproken!
 Op myn gebod heeft het Begin
 En 't Einde van 't heelal zich in
 Den schyn van brood gedoken?

De Godheid, die een Maegd ontving,
De zelve, die aen 't Kruishout hing,
 Gods eigen uitverkoren
Is, op myn enkel Priesterwoord,
Verlatend 't hemelzalig oord,
 In deze hand herboren!...

O! U myn dank! onnoembre God,
Die dondre en bliksem geeft gebod,
 Die temt de wilde golven!
U, die den aerdbol schoot in 't ruim,
Of waer 't een wigtelooze pluim,
 Die 't zeediep hebt gedolven.

U, die den boezem van de zon
Met licht bestrooit en maekt de bron
 Van wasdom kracht en leven;
U, die de zilverblanke maen
Heur stralenkleed hebt omgedaen
 En in het zwerk gedreven.

U, die in eenen Maegdenschoot
Uw Godzelfstandig Woord besloot,
 En, in de needrig' handen
Van my! zoo diep gevallen mensch,
Ver boven al begryp of wensch,
 't Nog heden wilt verpanden.

U zy myn dank!... en dat de klem
Van eene flauwe menschenstem,
Tot Uwen throone dringe,
Dóór 't bonzende Hosannalied
Dat uit de Seraphsherten schiet
Die eeuwig vóór U zingen!

Ja, U myn dank, Aenbidlykheid
Des Heeren Jesu, toegezeit!
Aen U het korte leven,
Met al wat my ten deele viel:
Het kranke lyf, het hert, de ziel,
En alles, weêrgegeven.

Tehuiskomst na de priesterwyding.**(De broeder des gewyden spreekt.)**

O!... die een' en zelve moeder
't Leven mét my schuldig zyt,
Gy, myn allerliefste broeder,
Gy zyt Priester Gods gewyd!
Hemel! dank om uw genade,
Hy is Priester!... 't zy genoeg!
Mogt myn ziel, van 't stof ontladen,
Sterven, 't viel my niet te vroeg.
Hy is krygsman Gods!... geworven
Met den pryze van Zyn bloed!..
Ga, verwin, of, wees gestorven,
't Sterven, is't voor God, is zoet;
Ga, verlaet ons, al te gader
Gy behoort den Opperheer,
Neen, uw Moeder, neen uw Vader,
Neen, uw eigen zelf niet meer,

Trek ter Kruisvaert!... maer vermogen
Tranen op den krygsman iet,
Blyft uwe oog niet onbewogen,
Als zy broedertranen ziet,
Toen de kryg zyn strydbaer' helden,
Kortverpoozend, missen mag,
En met rust en roem vergelden
Menig rusteloozen dag,
Dan, o ga 't u nooit vergeten,
Dat zóó needrig plekske grond
Daer, waer God u heeft gemeten
's Levens eersten morgenstond,
Waer, na lange en droeve jaren,
Vader trotsch gaet op zyn Zoon,
De eere van zyn gryze hairen
En den zegen van zyn woon;
Waer op uwe kinderwangen
't Eerste liefdelachje blonk,
Dat, van Moeder opgevangen,
Lavende in heur herte dronk;
Ga 't u nooit geheel vergeten
't Broederherte, dat om u
Menig weetraen heeft gekreten,
U beminnende! ik, die nu,
Op myn liefdevrome schoudren,
't Nederzinkend lichaem draeg
Van ons beide knielende Oudren,
En, met hun, uw zegen vraeg!

Lykkrans**ter zaliger gedachtenisse van:****I.****L.J.D.W. (Theologant, † 1852.)**

Het aersche vat was al te teêr
Voor 't magtige verstand;
De band des lichaems kon niet meer
Weêrstaen der zielen brand,
Hy brak... Ze ontlook heur vleugelen,
En koos de Hemelbaen:
Dáér mag zy, zonder teugelen,
God minnen en verstaen.

II.**H.L.B.G. (Theologant, † 1854.)**

Uw stemme, o Heer! hebbe ik vernomen:

‘Ga in myn wyngaerd,’ sprak ze my,
Ik ben, gehoorzaam er gekomen,
Al is't dat ik onwaardig zy;
En, nauwlyks er nog bin' getreden,
Of, met den wille alleen te vreden,
Roept Gy my weêr by uwen throon,
En geeft, voor onverdienden loon,
Zoo veel aen my, als aen die 't ploegen,
En 't daeglyks stryden voor uw Kerk,
En d'hitte van den dag verdroegen,
Vergrysd op 't heilig wyngaerd werk.

III.**J.F.C. (Dichter, † 1855.)**

Gelukkig die in 't dorre zand
 Van 's werlds vreemd Egyptenland,
 Op weg ten Hemelwaerd,
 Geen oogbedriegend weeldig oord,
 Vergeefs vervolgend, op en spoort,
 Maer zynen weg bewaert.

Gelukkig die de wreede beet
 Der wereldbraem zoo haest vergeet
 Als hy ten Hemel schouwt,
 Of die, in zynen lentedag,
 Een enkle bloeme plukken mag,
 En,... dat 't hem niet en rouwt!

Maer geen dien 'k zoo gelukkig noem
 Als hem die 's werlds doorn en bloem,
 En 't jonge leven laet,
 Om vroeg naer 't eigen land te gaen,
 Waerheen de pelgrim, op de baen,
 Nog reikende oogen slaet.

Gelukkig! jongst ontslapen Vriend:
 Nooit heeft uw ziel het stof gediend,
 Op ydelheid verzot;
 Eén enkle bloeme pluktet gy:
 De zuivre bloem der Poëzy,
 Gy droegt die meê naer God!

IV.**D.J.V.H. (Stud. in rhet., † 1858.)**

Daer lacht een nieuwe zon de nieuwe velden tegen,
 De voorjaermorgen breekt, na winternacht, weêr aen;
 Ik zie het groeiend licht ten oosten opgestegen,
 Maer nauwlyks op, en 't licht is weêr aen 't ondergaen!

Aen 't ondergaen? Toch niet! 't is ik die ben gerezen,
 't Is ik die Hemelwaerds gerukt, uit rampe en wee
 En uit alle aerdsche vreugd, mag vreugd heur name wezen?
 De zonne duistren zie in eene gloriezee.

De zee, waerin gy baedt, onwetend en omhangen
 Met sluijierend Geloove, in 't zalig God-ontvangen,
 Gebroeders, in 't geheim van Jesus' Liefdebron:

De zee der Godlykheid, die ben ik ingeschoten,
 En had ik maer één teug van 't lavend licht genoten,
 Die waer my 't sterven weerd, zoo ik nog sterven kon!

V.

E.V.D.B. (Stud. in poësis, † 1858.)

Zoo der ooit een bloemke groeide
Over 't graf waerin gy ligt,
Of het nóg zoo schoone bloeide,
Zuiver als het Zonnelicht,
Blank gelyk een lelie blank is,
Vonklende als een Roozenhert,
Needrig als de needre ranke is
Van de Winde daer m'op terdt,
Riekend, vol van honing ende
Geren van de bie bezocht,
Nog en waer't, voor die U kende,
Geen dat U gelyken mogt!

VI.

P.F.J.S. (1755 † 1858.)

't Geen waervan de droeve menschen
 Altyd klagen hier beneên,
 't Geen waernaer zy 't meeste wenschen,
 Hebt gy honderd jaer geleên.

Maer, weêr m'oud wordt en gryshairig,
 Weêr onmondig kind verscheidt,
 - Gy wierdt honderd-en-driejarig -
 Schilt het iets in de eeuwigheid?

Zeg! wat hebt gy meer verworven,
 Mogt gy in den Hemel gaen,
 Als het kind, met u gestorven,
 En met u in 't graf gedaen?

Jaren, maenden, dagen, uren,
 Ware 't honderd duizend jaer,
 't Is, by Gods oneindig duren,
 't Is... als of het niet en waer'!

De Profundis.

Uit de diepte roep ik, Heere,
Hoort, ik bidde U, naer myn stem!

Wilt Uw oor te mywaerd keeren
Die om bystand roepend bem!

Sloegt gy al myn zonden gade,
Heer! wie zou niet ondergaen?

Neen! by U, dáer is genade
Heere, uw spreken houdt my staen!

Staende blyve ik op uw spreken
En ik hope in U, o Heer!

Van het eerste morgendbreken,
Tot des avonds wederkeer.

Want by U is medelyden,
Is verzachting des gekwels,

Grooter als het wederstryden
En de boosheid Israëls.

Heere, op dat hun ruste en vrede,
Zy gegeven, bidden wy:

End' hun, in alle eeuwicheden,
't Hemelsch licht geschonken zy!

Audite Coeli, quae loquor...

*Of gezang dat God Moyses beval te maken, en 't volk van buiten te leeren,
eer zy, 't land van beloften binnen gaen, en hy, sterven zoude.*

(Proeve van vertaling uit de bibelgedichten.)

NUM. XXXII.

Luistert, o Hemelen, naer myn stemme,
De aerde verneme de tale die 'k spreek,
Laet myn leeringe, als regen, te samen slaen
Vloeit, woorden, lyk vloeiende dauw,
 Lyk het reegnen op de blâren,
 Lyk de dreuplen op de groente,
Want ik den name des Heeren aenroepen zal.-
 Geeft grootmagtigheid den Heere:
 Volgemaekt is Godes werk,
 Al zyn wegen
 Zyn gerechtig,

Trouw is God en zonder ongelyk:
 Regt en regtveerdig.
 Zonde plogen de onweerde kindren
 Tegen God, en schandigen onraed
 Zocht het bedorven en boos geslachte.
 Zulk is de weêrgaef,
 Die gy den Heer geeft,
 Volk, dat wysheid,
 Noch verstand hebt!
 Zyt Gy zyn schepsel, zyn maeksel niet, gy?
 Vorsche de dagen
 Des verleednen,
 Telt de geslachten,
 Vraegt het, uw vaedren verkonden u,
 Vraegt het, uwe ouderen zeggen:
 Toen de Allerhoogste de volkren verdeelde,
 Toen hy de kinderen
 Scheidde van Adam,
 En de landen
 Grenzen voorschreef,
 Naer den getalle van Israëls kroost,
 Dat het deel van den Heere zyn volk wierd,
 Ende zyn erfelyk deel
 Jacob.
 In een verlatene streke, daer vond hy hem
 In een vereend,
 Wyd, woest land,
 En hy leidd', hy onderwees hem,
 Bewaerd' hem, als 't zien van zyn oogbal.
 Lyk den adlaer,
 Die zyn jongen
 Noopt om te vliegen, en

Boven hen klapwiekt,
 Spande Hy zyn vlerk,
 Ende, tot zich
 Nam hy en voerd' hem
 Op zyn schouders.
 God was hun leidsman alleen en hy leidd' hen:
 Vreemde Goden en hadden zy niet,
 God
 Grondde hun voeten
 Op het hoogland,
 Gaf, ten behoefte, hun de vruchten der aerde,
 Sprak, en zy zoogen den honing uit steen,
 Schonk hun olyfzap in 't hert van de rotsen,
 Boter en melk van runden en schapen,
 Vette lammeren,
 Rams uit de kinderen Basan,
 Reën en merg van terwenvoedsel;
 Gaf hun te drinken
 't Bloed van de druiven,
 't Allerzuiverste.
 Sterk wierd de beminde en hy steigerde,
 Kloek wierd hy, en zwaer,
 Lyvig,
 En zyn Schepper,
 En zyn God, verliet hy!
 Af van den Heere, zyn zaligheid, viel hy,
 Vreemde Goden aenbaden ze, en tergden Hem,
 Met afgryfslykheid;
 Noopten zyn wrake
 Want zy de duivelen dienden,
 God niet,
 Maer afgoden, die ze niet kenden

Nieuwe en andre
 Dan hun' ouders
 Immer te vooren aenbaden. -
 God, die u baerde, verliet gy?
 Vergaet gy den Heer die u miek?
 Hy zag het, en toornende rees hy,
 Zag zyne zonen en dochtren hem tergen:
 Duiken zal ik, zoo sprak hy, myn aenschyn,
 En aenschouwen hun uitersten;
 Want dat geslachte verkeerd is
 Noch zyn 't getrouwige kindren
 Tergen ze my,
 Ben ik hun God niet,
 Toornen ze my, met ydelen waen,
 Ik zal ze tergen,
 Zy zyn myn volk niet,
 Ik zal ze toornen: myn volk zyn de dwazen,
 Wete ik hun schande niet? ik? en, verzegeld,
 Ligt ze by my niet
 Weg, in myn schatplaets?
 Myn is de wrake en de weêrgave is myne,
 Als het hun tyd is, hun voet zal ontgletsen:
 By is de dag die verdelgen zal,
 Haest zyn de tyden gekomen;
 Regten zal God zyn volk, en erbarmen
 Zyner dienaers,
 Want hy ziet dat de handen ontvroomd zyn,
 De ingeslootnen vergaen,
 En die nog leefden verhongerd.
 Waer, zal hy zeggen,
 Zyn de Goden
 Die ze betrouwden?

Wier geslagtofferd vleesch zy aten,
 Wier gedrankofferd' wyn zy dronken?
 Laet ze ryzen,
 Dat ze u bystaen
 En in den nood u beschermen.
 Ziet! - ik alleen ben:
 Buiten my is er geen God.
 Ik zal dooden,
 Ik, doen leven:
 Ik zal slaen en genezen,
 Niemand die iets uit myn handen ontrukken mag.
 'k Heffe myn hand naer den Hemel en zegge:
 'k Leve, ik,
 In der eeuwigheid,
 'k Scherpe myn zweerd lyk de strale des bliksems
 'k Grype 't geregt in de vuist
 'k Bringe myn vyanden wraek
 En die my haten, vergelding!
 Drinkt, myn pylen, u
 Zat in den Bloede,
 Eet, myn zweerd, hun vleesch, en verslindt den
 Vyand, die 't bloed gestort,
 D'handen gebonden,
 Ende het hoofd heeft ontbloot van myn volk.
 't Brandend vier
 Myner wrake
 Brandt ontstoken,
 Brandt tot in 't diepste
 Der hellen:
 De aerde en het groeijen der aerde
 Zal 't met de grondvaste bergen
 Verteren

Kwalen zal ik vergaderen, op hen
 Al myn schichten verschieten,
 Verhongerden zullen ze, en wreedlyk verbeterden zyn
 Van de grypende vogelen;
 'k Zal de tanden des roofdiers,
 'k Zal 't gekruipsel der aerde
 Jagen met 't razend serpentenas op hen:
 Buiten zal 't zweerd,
 Binnen de bangheid
 Jongens en maegden en kindren en gryzaerds
 Verdelgen:
 'k Sprak:
 Waer zyn ze? -
 'k Zal, uit 't geheugen der menschen, hen wegdoen
 En, om de wrake des vyands alleen, maer
 Wachten, op dat hy, grootpralend niet spreek':
 Onze hand is hooge,
 God heeft dat al niet gedaen! -
 Radeloos volk is 't,
 Zonder wysheid.
 Verstonden! beseften! voorzagen z' hun uitersten!
 Hoe! zal er één
 Duizend vervolgen?
 Zullen er twee tien duizend
 Slaen,
 Of ze de Heer niet verkoopt,
 Of ze de Heer niet gevangen houdt?
 Zoo hunne Goden zyn
 Is onze God niet:
 Neen! dat weten de vyanden zelf,
 Want hy miek, lyk Sodoma's wyngaerd,
 Lyk de druive aen Gomorrha gegroeid,

- Druive vol galle, allerbitterste druive, -
Den wyngaerd van zyn volk;
Schonk hun wyn lyk drakengal,
Wyn lyk addervergif,
Ongeneesbaer. -
Lofpryst, heidnen, het volk van den Heere,
Die 't bloed van zyn volk doet vergelden,
Die weêrwake werkt op zyn vyanden,
Die 't land van de zynen genaê doet.

Cantemus Domino: gloriose....

Moyses' lofzang na den doortogt van de roode zee.
EXODI 15.

Laet ons den Heere bezingen:
Luisterlyk is hy grootmagtig gebleken:
Want hy en 't peerd en den ruiters geworpen heeft
In de zee.
Myn kracht en myn lof in de Heer!
Myn veiligheid is hy: de Heer!
Hy is myn God, ik zal Hem vereeren,
Hy is de God myner vaderen: 'k loov' Hem.
Gelyk een strydbaer man is de Heer,
Magtig heet hy, almagtig.

Pharao's wagen, en Pharao's leger, Hy
 Wierp ze in de zee;
 Pharao's keurvorsten smachtte de zee,
 De roo zee;
 De afgrond bedekte ze,
 Diepe verzonken ze,
 Diepe, lyk steen, in de zee.
 Uw regter hand, Heer, is vol
 Magt gebleken en
 Kracht;
 Uw regter hand, Heere, verplette
 Den vyand;
 En, in de veelte Uwer glorie,
 Hebt ge die weêrstonden afgezet.
 Gy zond uwen toorn:
 Uw toorn verslond ze
 Lyk strooi.
 't Gewaei uwer woed' heeft de waetren verzameld,
 Staende stonden ze stil,
 De diepten vergaerden te midden de zee;
 Hy zei,
 De vyand:
 Volgen zal ik, en
 Rooven, en vangen, en
 Deelen den roof: myn ziele zal vol zyn. -
 'k Tuige myn zweerd uit de scheede en myn hand
 Verdelgt ze. -
 Uw wind woei, en de zee
 Lag over hen,
 En ze zyn gezonken lyk het
 Lood,
 In de geweldige wateren.

Wie is hy die, sterk, U gelyk is, o Heer?
Wie kan er, die heilig en groot is, aen U,
Schrikkelyk
Wonderlyk
Wonderwerkende God?
g'Hebt uw hand op hen geheven,
En,
De aerde verzwolg ze.
't Volk door u vrygekocht,
Hadde u voor leidsman,
In uw bermhertigheid;
g'Hebt ze gedragen, Almagtige
In uwe heilige woonsteê:
Op,
Kwamen de heidenen, woedende:
leed
Was't den lieden Philistiim;
Gestoord zyn de grootvorsten Edom
Verschrikt zyn de vroomen van Moab
Vervaerd zyn die woonden in Chanaän.
Laet hen de vreeze en den afgruw
Stormen op 't lyf,
En, in uw magtigen arm,
Legt ze
Stille als steen,
Tot dat het volk voorby zy
Dat gy bezeten hebt.
Gy zult ze geleiden
Naer d'heilige bergen,
Alwaer gy ze planten
Zult in de onroerbare woonsteê,
Die gy u zelf hebt gebouwd,

In 't heiligdom, Heer, dat uw hand daer gevest heeft.

Heere zyt gy,

Heer in alle eeuwen, en nóg:

Immers,

Pharao

Reed in de zee met zyne ruddren en waegnen

En Gy, Heere,

Deed het water

Van de zee weêr over hen,

En, de kinderen Israëls

Wandelden

Droogvoets in de zee.

In allen beghinne ende eynde, so comme ons

te hulpe die heilighe Moder Gods,

Maria, mit Jhesus horen

lyeven Kynde.

Amen.

Fr. Thomas à Kempis. A.D. 1456.

Woordenlyst en Verantwoordinge.

‘Intusschen heeft de Poëzie der middeleeuwen beelden en zangen geschapen, die tot heden onovertroffen zyn..... Aldus de zeer gel. en zeer christelyke Heer Ridder J.A. Alberdingk-Thijm, van Amsterdam, een van die ware letterkundigen, en verdienstige geleerden, die, met onzen David, Bormans en anderen, zoo weinig van zynen kostelyken arbeid en tyd spaert, om te bewyzen dat onze letterkunde hooger opklimt dan 1830, en dat vlaemsche lettergeleerdheid in iets anders bestaet, dan een deel Romantische woorden en redens wys te zyn.

De zulken moeten wy dank wyten, dat onze oude dichters en prozaschryvers al langs om meer toegankelyk worden voor iedereen, en dat de gewillige leerling voortaan by oude en goede meesters kan om raed en lesse gaen.

Sommige hedendaegsche schryvers hebben alreê beproefd, middeleeuwsche lettergewrochten na te maken, even als men oud sny- of dryfwerk pleegt te doen: zoo heeft de H.^r Alberdingk-Thijm o.a. zyne ‘*Karolingische verhalen*’ uitgegeven waervan hier een stael:

‘Op zekeren avond lag Carel in zynen eersten slaap tot Ingelheim op den Rijn. De landen daar kwamen hem, den Keizer en Koning, alle in eigendom toe.

Gij zult hier wonderen hooren en waarheid er bij. 't Volk, daar te Inglem, weet er nog wel van te spreken, wat den Koning overkwam. Hij lag en sliep dan, en was voornemens, tot staving van zijn glorie, des anderen daags met gekroonden hoofde hof te houden: maar in zijn slaap kwam een heilige Engel tot hem en riep zynen naam; zoo dat de Koning ontwaakte, op de lieflijke stemme.’ enz.

Ook de Heer Dautzenberg, uit Elsene - Brussel, zingt ons nu en dan zulk een allerliefelykst oud-nieuw sprookske toe, b.v. dit van

Sedigheit ende ledigheit.

Daer quamp eens deur dat velt ghegaen
 Een oude vrolicke dromer,
 Hi sach dat graen al gulden staen,
 Het was wel in den somer.

Veel airen boghen loch ende swaer
 Ter aerden metten stenghel,
 Anderen schoten hoogh ende clær
 Boven dat airenhemenghel.

De droomer was voorwaer niet dom,
 Hi woogh dat logghe coren,
 Ende twi dat andere hoogher clom,
 Dat wist hi op te sporen,

‘Alt leeghe groeit in ydelheit,
 Wat ydel is, is ledigh,
 Die conde, deughet ende beleit
 Sijn nederigh ende sedigh.

Dat ghesonde verstand, dat sware graen,
 Die en houden niet van pralen,
 Terwile die leegheit ende de waen
 In allen landen stralen.⁽¹⁾

Zelfs een vreemdeling, Mr Hoffmann v. Fallersleben, bragt over tyd zyn geleerde vlaemsche vrienden twee - drie liedekes meê, van hem gemaekt, en die er toch zoo vlaemsch en zoo oud uit zien, dat er geleerden zelf aen bedrogen waren; hier volgt een van die aerdige ‘Loverkens’ zoo heeten ze:

Hoe stont het wide wilde wout
 In loverkens so groen en stout!
 Hoe loeghen al de bloemekijn
 So minlic bi het sonneschijn
 En ene nacht, het is ghedaen:
 Een rym, en alles is verghaen.

Toch comt de lieve Meientijd
 Die alles wederom verblijt,
 De Voghelkens met soet geschal
 Die singhen over berch en dal
 En al de bloemkens waken op
 En strecken wt, haer arm en kop.

(1) Zie Volks-almanak vr nederl. Katholieken, dr J.A. Alberdingk-Thijm, Amsterd. v. Langenhuysen.

Ic was so jonc, een bloeyend rijs,
 Nu ben ic out, mijn hoofd is grijs.
 Gheen lentelust in't herte mijn...
 Voor my salt altoos winter sijn..
 Den Mei maect jonc en velt en wout,
 En ic moet altoos bliven out.⁽¹⁾

Nu, daer is geen Vlaming, die dat leest, en niet zegt: zoo spreekt men 't onzent! in der daed, wy, die hier naest aen de zee liggen, hebben onze oude tale bewaerd: '...Nogthans, zegt Dr Snellaert: bestaet eene gewestelyke spraek welke men niet verwaerloozen kan, als die den sleutel geeft tot vele, anders moeijelyk op te lossene verschynselen, in onze middeleeuwsche letterkunde, en van eene thans nog geëerbiedigde onderscheiding tusschen uitspraek en schryfwyze - ik bedoel het Westvlaemsch. Zeker is het dat, zoo de litteratuer van na de groote tael-omwenteling in de XIIe eeuw niet al in Westvlaenderen eerst gebloeid hebbe, de tongval van dit gewest althans grootendeels voor regel in het schryven diende. Door de nabyheid aen de zee bloeiden Brugge, Sluis en Damme zeer vroeg, en de tael moest met de betere beschaving aldaer gelyken voet houden. Ook is het buiten kyf dat het Westvlaemsch zachter is dan het Oostvlaemsch, het Hollandsch en het Brabansch.⁽²⁾

Van Maerlant is voor ons geen oud boek, noch *Kiliaens Etymologicon* ook niet, vele woorden die daer als *Vetus flandricum*, di : oud vl. geboekt staen, hooren wy dagelyks, en 't valt ons aerdig op, als wy,

(1) Z. de Dietsche Warande, dr J.A. Alberdingk-Thijm, Amsterd. v. Langenhuysen.
 (2) Belgisch Museum, 8ste d. bl. 159.

by door-end-door geleerde uitleggers van oude gedichten, lange en verkeerde noten vinden, op een woord, daer wy, van kindsbeen af, mée gespeeld hebben.

Indien nu de oude letterkundige voortbrengsels uitgegeven en, ja, nagemaakt worden om *iets*, 't is toch wel om den hedendaegschen styl er aen te toetsen en te verbeteren, dien styl, die *zoo danig* naer 't Fransch en naer 't Hoogduitsch smaekt, *zoo weinig* naer 't voor-ouderlyke Vlaemsch; en, by aldien nu in Vlaenderen, en wel meest in Westvlaenderen, de tael dier oude gewrochten met de *zuivere* volkstaal eene en de zelve is, behoort men dan niet twee mael na te denken, eer men eigen-vlaemsch voor Archaïsm, of Provincialism afroept? Natuerlyk zal een Vlaming geen ruw en ongezuiverd Vlaemsch gaen schryven, zoo als hy 't op straet hoort; even zoo min zou hy met ongemeulend kooren durven naer de mart gaen; zoo schryft hy niet: 'ten è chee wae:' maer: 't en is geen waer;' niet 'mettak weg was kwaempi,' maer: 'met dat ik weg was kwam hy' 'nimendolle' niet, maer 'niet med-allen.' Waerom zou nu een schryver of dichter *moeten* zeggen: 'vaek' voor 'dikwyls,' 'ettelyke' voor 'sommige,' 'regtvaerdig' voor 'regtveerdig?' als: 'ik heb van doen' beter van de lippen wil, waerom uitkomen met 'het schort my aen,' 'of ik ontbere?' waerom is: 'de van honger en gebrek stervende gryzaerd,' beter als: 'de stok oude man, die van honger en gebrek om sterven ligt?' Zoo willen 't nogtans sommige, en zoo worden onze jongens geleerd dat hun eigen Vlaemsch geen Vl. is, en ze moeten in der daed, in plaets van ééne, twee vreemde talen leeren, te weten: Fransch en Vlaemsch.

Wel hoe! een woord of een zegwyze is Grieksch,

Latyn, Hoogduitsch, Engelsch, Yslandsch, Deensch, Zweedsch, Fransch zelve (z. woordenlyst, preusch, enz.) en 't en zou geen Vlaemsch mogen zyn, enkel om dat het in zulk of zulken woordenboek niet meer staet! Is een schildery dan Hemmelinck's of Rubens' niet meer, om dat ze Mr A. of Mr B. in zyn kataloge vergeten heeft?

Op dien grond hebbe ik dan gesteund, in myne Dicht-oefeningen: - dat de volkstael, die, by ons toch, zoo naby de oude tael gebleven is, in eeniger mate, mag en moet gebruikt worden. Daerin hebbe ik anderen met my, b.v. Dr Snellaert: 'het behoorde voor ons, Nederlanders, eene wet te zyn, zegt hy, dat elk gewest, elke gemeente van ons land, het zyne bybragt tot beschaving en verryking der moedertael. Alle vryheid heeft hare perken; doch waer die perken moeten staen weet men niet, en 't gezond verstand alleen kan daeromtrent beslissen. Het ware eene doodende dwingelandy indien aen enkele gewesten het regt wierde toegekend, alleen datgene wat hun eigen is voor bruikbaar in geschrift, of in deftige kringen te doen aennemen.'⁽¹⁾

Dat gaet vast, in zonderheid als het op dichten aenkomt, en hier in kan ik my beroepen op *den* dichter Bilderdyk. Hy aenziet het voor eene schoonheid, dat eene tael dialect-formen hebbe; zoo had er de Grieksche, zoo heeft er de Italiaensche, zoo heeft er de tael van Bilderdyk, onze tael, en daer komt hy met raed en daed voor uit. Dus vindt men in zyne werken: kleen en klein, ik kost en ik kon, leugen en logen, bloem en blom, oest en oogst, in 't gemoet komen, en te gemoet komen, enz. zelf waer het op geen rymen aenkomt.

In hoedaniger mate nu die vryheid eenen schryver,

(1) Belgisch Museum, 8ste d. bl. 156.

in hoedaniger zy een dichter kan toegestaen worden, heeft nog niemand op zich genomen te bepalen, en zal met tyd van jaren, door oefening en gebruik moeten klaer komen en te weten zyn.

Ondertusschen diene de volgende uittrek en deel van een breedvoeriger ‘*Westvlaemsch taelkundig woordenboek*’ tot nadere verklaring en verantwoording.

N.B. Al de volgende woorden, uitgeweerd als 't anders zins aengeteekend is, zyn in W. Vlaenderen in levend en bloeiend gebruik.

AENDOEN. - Kleeden, b.v. ze waren al gelyk aengedaen - gelyk gekleed.

AFTELLEN, (eenen weg) - Met gelyke gepaste stappen afleggen, z. Hom. IL. XXIII, 122. Zoo heeten zekere peerden *telgangers* l. *tolutarii*.

ALS. - Dan, b.v. grooter als ik, hd. als, b.v. grösser als ich; zoo vindt men overal in de oudh. en zoo zegt het volk. Hier en daer heb ik *als* voor *dan* gezet, wanneer 't zoetluidender scheen.

ANDE, AENDE, (de) - Eendvogel, v. 't gr. naô - zwemmen, sx. anthe, sp. anade, l. anat(is.)

ASEM, (den) - Adem. Kil. aessem, gr. aasmos, athmos.

AVERULLE. (de) - Meikever, nog: averonker, eekeronker, meulenaer of rulle geheeten.

BACHTEN. - Retró, post. Van af, aft, acht, v.w. *acht*-er en *b-acht*-en. Vrgl. b-uit-en, b-ov-en, b-inn-en, z. Kil.

BAKE. (de) - In Vlaendren vindt men langs wegen en straten kleene houten staken, van een vuist hooge, met een getal der op, waeraen de schapers verkennen

waer, of waer ze niet dryven mogen; zulke teekens heet men baken. Vierbake
- Viertorre, fr. phare, z. Kil.

BAKELEN. - 1° Branden, van de zonne gezeid, b.v. de z. bakelt in 't zand. 2° Zich
in de zonne warmen. Apricari. z. Kil.

BAKEN. - Bakenen, afbakenen - met baken afteekenen.

BAKENEN. - Z. baken.

BAL. Adj. - bediedt het uitwerksel van een schielyk gerucht op de ooren. v.d.
baloorde - obtusus auribus. (v.d. balourd, balourdise, It. sbalordo?)

BALOORDE. - Z. bal.

BEETEN. - Ievers stand op vatten, van gevogelte sprekende. v.d. beete (de), het
uitstekend berdeke vóór een duiveslag; z. Kil. Diende 't niet beedten geschr. als
v. byden, beed, gebeden - manere, komende?

't Is niet van te vliegen

't Is 't al van te beeten. - VL. SPRKW.

BEM. - Ben, oud hd. bim, pim, samskrit buhm-i

BESPEGELEN. - Z. spegelen.

BEURELEN. - Brullen, z. gers.

BLAK. Adj. - Bloot, van land gezeid. Blak en bloot, tautol. z. Kil.

BLYDZAEM. Adj. - blyde, eng. blithesome.

BOKKEN. - Sterk aenslaen, b.v. hy bokt op de deure, hy viel dat hy bokte, eng.
to box.

BOT. Adj. - obtusus, b.v. een mes bot snyden, een byle bot kappen. 2° Onbeleefd.
3° Traeg van begryp, van booten - slaen. z. Kil.

BRANKE. (de) - Tak, z. Kil. v.d. fr. branche.

BUISCHEN. - Slaen met geruchte, It. bussare, wall. buqui, b.v. op de deure
buischen, z. Kil.

BYDER. Comparat. van by - nader, zoo zeggen wy nog: byst, b.v. om ter byst naer de schreve.

DAPPER. Adj. adv. - Snel, b.v. 't regent dapper, de regen verdappert.

DAVEREN. - Dreunen, z. Kil.

DEI. - Verleden tyd van doen. Wy hebben tweederlei vorm voor den verl. tyd van doen: 1° deed, enz. 2° Ik deeg, gy deegt, hy deeg, wy deegen, enz. *Eg* verwisselt in *ei*, b.v. regenen *reinen*, zegenen *zeinen*, zegel *zeil*, pegel *peil*, dwegel *dweil*, van daer ook, ik *deeg*, ik *dei*, gy *deit*, wy *deijen* enz. Gelyk de verl. tyd van doen, by den wortel van een werkw. gevoegd, den verleden tyd uitmaekt van dat werkw., b.v. hooren, hoor - *dede* - hoordede - hoorde, blazen blaes - *dede* - blaesdede - blaesde, al dien kant hebben wy ook tweederlei verleden tyd. aen veel gelykvl. wrkw., b.v. ik hoordege, blaesdege, ik vraegdege, ik meendege, - hoordede of hoorde, enz.

DER. - Er, *der* voor *er* vindt men in de oudheid, zelfs in boeken van 50-60 jaer herwaerd, staet meest altyd een (') voor *er*, dus: '*er*, beteekenende de weglating der oude *d*. Wy gebruiken altyd *der* voor *er*, wanneer der anders zins wanluidentheid uit ontstaen zou, of ongemak van uitsprake, b.v. *der* was een keer... zoo *der* ooit... 'k en zie *der* geen doen aen... Eng. there zw. d. der.

DEUNEN. - Resonare, gr. theinô, l. ton-are, eng. din, zw. daon; v.d. *dun*-deren, z. Kil. donen.

DEURE. - Is een van die weinige subst. die by ons voor adv. dienen. B.v. hy is deure, ga deure, het gr. adv. thura-dze en 't l. foràs is in 't zelve geval;

vrgl. *weg* - subst. en adv. *streke* - 1° regio, 2° Adv. gedaen, gereed; b.v. in twee minuten, 'k ben streke; 't zal lange duren eer ik streke ben met... enz.

DIKKENS. - Dykwyls, Kil. geeft dik, dikkent - saepe, wy zeggen: diks, dikkens en dikkels, 't geen overeenkomt in zin, met l. *densè* en It. *spessó*.

DONKELEN. - Duikelen, v.d. donkel-ande - duikel-ande. - Donkel (den) - duiker, waterduivel, duikenekker. Vrgl. *kluit* - *klont*, *struikelen* - *stronkelen*, *truikelen* - *tronkelen*, *muide* - *mond*, b.v. *Dixmuide* - *dyks-mond*, enz., z. Kil.

DOOMEN. - Stoomen, dat van doomen gemaekt is, met steunletter *s*; dus dreelen - *sdreelen*, *streelen*; broos - *sbroos*, *sproos*, *sprooi*; kreeuwen - *skreuwen*, *schreeuwen*; zoo wordt muil *s-moel*, modder w.vl. *s-modder*, druive w.vl. *s-truive* - *racemus*; vl. *plash*, eng. *s-plash*, vl. *s-trot*, eng. *throat*; *z-weep*, eng. *whip*; *z-wing*, eng. *wing*; *niezen*, eng. *to s-neeze*; *lekken*, zw. *slekka*, gr. *karabos*, l. *s-carabeus*, gr. *neur-on*, vl. *s-noer*, *s-naer*, gr. *meld-ô*, vl. *s-melt-en*, gr. *niph-as*, vl. *s-neeuw*, Brug. *s-neef*, enz., enz. z. Kil.

DRIEST. Adj. - die durfachtig is van 't oude derren, gr. *tharrheô*, eng. *dare*, v.d. driestig of druistig, driestigheid, z. Kil.

DUMSTER. - Donker, of beter halfdonker - *subobscurus*, eng. *dim*, z. Kil. *deemster*.

EKKHOORN. - Door misverstand gemaekt van 't oude eekkwern, kwern is by ons en in 't zweedsch een molen, dus eekkwern, eekel-molen, eekel-vretter, vrgl. angl.sx. *ac-cwearn*, oud.hd. *eih-quirn*.

EENDELYK. - Eenig, in den zin van schrikkelyk, wordt

uitgespr. *indelyk*, b.v. 't is een *indelyk* dingen, *indelyk* groot; zoo zeggen wy nog *insgelyks* voor eens gelyks, *ins* voor eens, twintig v. twee-n-tig, *klintje* v. kleentje, enz., z. vereend. z. Kil. eenlick.

END, ENDE. - En, nog dagelyksch gebr., b.v. heere ende meester, over end weêr, een end zestig, een end zeventig, uit ende in, om end om, elk ende een, eerst ende vooral, enkel ende een, deur end deur.

EENTWAT. Uitspr. *entwat* of *ètwat* - aliquid; dus hebben wy nog: een-t-waer - alicubi, een-t-wie - aliquis, een-t-hoe - aliquomodo, een-t-wanneer - aliquando, een-t-hoeveel - aliquot. Zoo heeft het hd. *etwas*, *etwa*, en 't eng. *some-what*, *some-how*. De aanwezigheid van de *t* tusschen *een* en *wat* dient om de uitsprake te vergemakkelyken, vrgl. *eigen-t-lyk*, *uwen-t-wegen*, *uwen-t-halve*, *genegen-t-heid*, *grym-t-hauwe*, enz.

GABBEREN. - 'T geraes van een kalkoen, eng. *to gobble*, v.d. fr. *gaber*, It. *gabare*.

GEDOEN. - 1° Suf-*ficere*, b.v. twee of drie zullen *gedoen*, 't zal *gedoen*, eng. *it will do*. 2° Zich te vreden houden met; b.v. als gy er vyf hebt, ge moet daermeê *gedoen*.

GEDRAGEN. - Dragen. In de oudh. ziet men, achter kunnen, mogen, ontkennender of ondervragender wyze gebruikt, meest altyd het verbonden werkw. met *ge* beginnen. B.v. 'k en kan 't niet *gedoen*, *gezien*, *geweten*, - *doen*, *zien*, enz., wy zeggen nog, 'k en kan 't niet *gelien* - *lyden*, *gebeteren* - *beteren*, 'k en kan u niet *geluchten* - *luchten* - *zien*; gr. *leussô*.

GEDUREN. - Duren, z. Kil. v.d. *geduer* (het) *constantia*.

GELUCHTE. (het) - Atmosphere.
 GELUW. Adj. - geel, l. gilvus, eng. yellow, Kil. gheluwe.
 GENAKEN. - Z. naken.
 GEREN. - Beminnen, z. Kil. gheeren, b.v.
 Die e kleen nie en geert
 En is 't groote nie weerd. - VL. SPRKW.
 V.d. geer - smaek, begeerte, b.v. Elk zynen geer.
 GERS. - Gras vrgl. l. *gra*-men, *ger*-men, z. Kil. ghers.
 GETWEEN. - Met tweên, vrgl. gedriên, gevieren, enz.
 GEVRIEND, GEVRIENDEN. - Vrienden met malkâer, z. Kil. vrgl. geterdten - twee pedalen te samen; gemaets - twee maets te samen.
 GEWEERTE. (het) - Onweder, of enkel ook weder, hd. gewitter.
 GEWERDEN. - Worden, z. Kil.
 GEZEVENEN. - Z. getweên.
 GRIMSEL. (het) - Fuligo, z. Kil.
 HAIREL (den) - Een vlasstengel, z. vissel, (*ai* lyk de *ai* in fr. faire.)
 HELLEMEN. - Resonare, z. Kil.
 HERDEN. - Uitstaen, van hard, vrgl. l. durus en durare, gr. karteros en kartereô, z. Kil.
 BIL. (den) - Heuvel, zandheuvel, eng. hill, l. collis, zw. kulle, z. Kil.
 HOLDE. - Z. stoppelde.
 HOOPE, TE HOOPE, T'HOOPE. - Te samen, plat-d. zu hop, zw. ihopp.
 HORKEN. - Luisteren, hd. horchen, eng. *to* hark, harken, z. Kil.
 HUPPEN. - Huppelen, z. Kil.
 KABOTSEKE. - Schedelkappeke, fr. calotte.

- KETTEREN. - Weêrhelmen van scherp geruchte, b.v. een zweeps slag kettert door de bosschen; roepen dat 't kettert.
- KEZEN. - Kiekens, hoenders kezen: - rapen aes op van den grond.
- KIKKEN. - Zeker keelgerucht maken, b.v. hy sloeg hem dat hy kikte; hy gaf noch kik, noch mik meer, v.d. kikvorsch?
- KINDERFOOIJE. - Feeste om de geboorte van een kind. Kil. geeft voye, foye, - vrgl. oestfooije, vlasfooije, z. oest.
- KLAPPEN. - Kouten, z. Kil.
- KLAVEREN. - Klauteren, z. Kil.
- KLEENE. - Klein, z. Kil. en Bilderdyk passim.
- KLEUNEN. - Met gerucht slaen, z. Kil. klonen, kleune (de) - alapa, kloppen en kleunen, Tautol.
- KLOEG. - Van klagen, z. woei.
- KNEEUWELEN. - Ruminare.
- KOBBE. (de) - Aranea, eng. cob, kobbejager, fr. Houssoir.
- KRULHAIRDE. Adj. - Met gekruld hair, z. stoppelde.
- KUILEN. - Zegt men van den rook die kronkelt, b.v. 't brandt dat het kuilt.
- KWIETELN. - Kwelen.
- LEEUEWERK. (den, de) - Leeuwrik, sc. laverk, z. Kil.
- LEKEN. Active, - distillare.
- LEUREN. - 'T afgaen van den dag, z. Kil. loren, leuren.
- LEURINGE. (de) - Crepusculum.
- LINKEN. - Loeren, eng. to b-link, zw. b-linka.
- LUIKEN. Look, geloken, - toe doen, nog dagelyks gebruikt, b.v. 'k heb van heel den nacht geen ooge geloken; malkaer betalen met geloken beurzen.

- LYS, LYZE, LYZIG. Adj. adv. - zacht, zoetjes, gr. leios, it. liscio, hd. leise, zw. lisa - gemak, z. Kil.
- MAK, MAKKE. (de) - Herderschippe, fr. houlette.
- MAKEN. - Nest bouwen, van de vogels gezeid.
- MED. - Verkort van mede, men hoort by ons de d, als er een klank opvolgt, b.v. med-ons, med-een. Zelfs op sommige plaetsen gebruiken ze medden, b.v. medden ons, medden hem, Brug. Bilderd. zegt *medgenoot*.
- MEZIE. (de) - Mugge, Kil. Meusie, mosie.
- MIEK. - Van maken, miek, gemaekt.
- MIKKEN. - Pinkoogen, b.v. hy gaf noch kik noch mik - noch tael noch teeken; v.d. vermikken, b.v. hy keek zoo aendchtig, dat hy niet en vermikte, l. mic-are.
- MOERLAND. - Eng. Moorland, fr. Moëres.
- MONKELEN. - Grimlachen, monkelploojen - idem; van mond, mondke, mondkelen, van daer ook mondpe, mompe - buccella, en mompelen, z. Kil.
- MULZIG. Adj. - Los, ligt, van aerde sprekende.
- NAKEN. - Aenraken, b.v. en naekt my niet, v.d. genaken - id. en nake - osculum, z. Kil. naecken.
- NAVOND. - Z. negge.
- NEGGE. By Kil. egghe, eng, edge, zw. egg.l. *ac-ies*. - 1° Scherpe boord. 2° Het scherpe van een snytuig. Voor het byvoegen van steunletter *n*, vrgl. uchtend - nuchtend, avond - navond, affel - navel, even - neven, enz.
- NEUNEN. - Het traegzaam steenen van een koe.
- NOESCH. Adj. - Obliquus, z. Kil.
- NYGEN, neeg, genegen, - 't hoofd buigen, z. Kil. nygen en buigen, Tautol.

OEST. - Oegst, Bilderd. v.d. oestfooijje.

OF. - Indien, z. Kil. eng. if, hd. ob.

PINTEN. - Versieren, d. pynta, b.v. smagfuldt pyntet - smaekvol gepint, zw. pynta.

POGING. - Zoo zeggen wy met één *o*; daerin is even zoo veel vryheid als in 't schryven van paerd of peerd, gemein of gemeen, klein of kleen, vooren of voren, vuer of vier, bestuer of bestier, wonen of woonen, enz., en waer vryheid is, verkieze ik onze uitspr.

POLKEN. - Met der hand de aerde omroeren, om 't kruid uit te halen. Wall. *cru*-auder.

PREUSCH. Adj. - Trotsch, eng. proud, en pride subst., v.d. fr. preux en prouesse.

PYLDE. - Regt en dunne, z. stoppelde.

RAD. Adv. - Rap, snel, schielyk, eng. rath.

REKE. (de) - 1° Ordo. 2° Linea. It. riga, d. roeka. b.v. i to roekker - in twee reken, z. Kil.

REUZELLEN. - 1° 'T gerucht van ryp en droog zaed in de vrucht. 2° Het uitvallen van dat zaed.

ROT. (het) - Het gerucht dat men over zee hoort hangen en waernaer de kustbewoonders het weder voorzeggen. Ch. rut, v.d. rotel, reutel, reutelen, ruttel, ruttelen, z. Kil.

RULLEN. - Ronken, ratelen.

RUSCH. (den) - Zode, schadde, cespes, eng. rush, hd. rasen, ch. rish, te Leuven rus, v.d. russel (den) - gleba, een kluit aerde, z. Kil.

RUZE. (de) - 1° Moeite, last. 2° Krakkeel, eng. row.

SAMENHORTEN. - Horten, z. Kil. v.d. fr. heurter, eng. to hurt, it. urtare, oud w.

SCHALE. (de) - Schelp van een ei, eng. schell, zw. skal, z. Kil.

SCHOF. (het) - Het schuiven van de wolken, b.v. 't schof gaet naer den noorden. Men ziet aen 't schof waer de wind zit.

SCHREEMEN. - Schreeuwen, weenen, eng. to scream.

SCHREEVEN. - Verl. tyd meerv. van schryven, wkw. zoo als schryven, lyden, bieden, gieten. verbuigen by ons in den verled. tyd met de scherplange ee en oo; aldus: schryven, wy schreeven, lyden, wy leeden, gieten, wy gooten, bieden, wy booden; zoo houden wy verschil tusschen: schreeven - scripserunt en schreven - lineae; gooten - fuderunt, en goten - canales; booden - obtulerunt, en boden - nuntii; boogen - curvaverunt, bogen - arcus; enz., vrgl. L. ten Kate. Aenleiding. I. p. 552. aenmerk. (1)

SCHENE (de) - De schenen, de rails, van den yzerweg. Van de schenen loopen, fr. vl. Dérailléren! zw. Skena, z. Kil.

SCHRYVERKE (het) - Elders Schoe-makerke, duikel-andeke, water-andeke geheeten.

SCHINGELEN. - Schokken en schingelen, Tautol.

SICHTEN - Sedert, z. Kil. Sicht.

SLIEREN. - Gletsen, eng. to slurr.

SLYTEN. - Uitrukken, eng. to slit, b.v. vlas slyten, kemp slyten, enz., z. Kil.

SMAKKEN. - Het slaen van den visch, die uit het water springt, heeten wy dus, z. Kil.

SMERTEN. Wrkw. - Zeer of wee doen; b.v. myn oksel smert, zw. smoerta, eng. to smart, z. Kil.

SMODDRIG. - Modderig, z. doom.

SMOOREN. - B.v. het smoort - daer hangt mist in de lucht, v.d. smoor - mist, sc. smur.

SNABBEREN. - Snabbelen - snateren.

SPEERZEN of SPAERZEN. - L. *Spargere*, gr. *Speirô*, z. Kil.

SPEGEL. - L. *speculum*, zw. spiegel.

SPEGELEN, SPEKELEN, SPIKKELEN. - *Variegare*, v.d. bespegelen en spiegelde - *variegatus*.

SPEREL. (den) - 1° Tak, 2° tap, pinne om te sluiten, b.v. den sperel op een deure steken, - sluiten, hd. versperen, z. Kil. sperelinck.

SPERKEN. - 1° 'T gerucht van ryp kooren onder de bakelende zonne, als het kaf open berst. - 2° Als een oven uit is, de asschen weêr oproeren en, met een sperke, weêr in brand doen schieten, v.d. sperke, sparke of sprikke (de) - sprankel, eng. spark en sperkelen, sprankels uitwerpen eng. to sparkle.

SPOTTEN. - Plekken b.v. gespotte zyde, eng. to spot, spotted, z. Kil.

SPRAEIJEN. - Sterk blinken, schitteren.

SPRIETELLEN. - Spruiten, stralen, z. Kil.

SPROOI. - Broos, z. doom.

STAEL. Adj. - B.v. stael kyken - ster-oogen - stael (de), - stam, staf van leeg gewas; b.v. een aerdappel-stael, salae-stael, eng. stalk, zw. stielk, z. Kil.

STOPPELDE. Adj. - Wy hebben een oneindig getal adj. die uitgaen op *de*; als het grondw. met t, p, k, d eindigt, dan verandert *de* noodzakelyk in *te*, b.v. stoppeldebestoppeld; krulhairde; rugde, dat met een rug of hoogte ligt; bloemde - bebloemd; holde, waer een hol in is; barbeende, beugelbeende, kegelde - conicus; pylde - lang; spilde - rank, tener. Met *te*, b.v. grepte - gegrept; naedte, met naden er in; wolkte - bewolkt; gatte, fr. troué; pokte,

met pokken; putte, met putten voorzien; dus nog: bakte, buikte, schilde, blaerde, volvoette, baloorde, grysde, muishairde, enz. - het eng. maekt adj. op de zelve wyze met *de* omgekeerd, dus: langoorde, eng. long-eared; gryshairde, eng. gray-haired; driehoofde, eng. three-headed. enz., enz.

STREKEL. (den) - Van stryken, streek, gestreken - strykestok of steen om de ziksem te wetten, z. Kil.

STREUVELEN. - Te berge ryzen of staen, van hair sprekende of pluimen; v.d. streuvelhair, streuvelkop, opgestreuveld hair, z. Kil. struvelen.

STUIKEN. Stook, gestoken - 1° stooten; 2° stuiken, stuikte, gestuikt - schooven kooren tegen malkaer zetten, z. Kil.

SWANSELEN. - Heen en weêr bewegen van 't water, hd. schwänslen.

T, ET. - Hd, es, by ons alle dagen gebruikt voor er, b.v. 't is er die zeggen - hd. *es* sind leute die sagen, 't was een keer een man - *es* war mal ein man, hoe veel menschen zyn der? 't is er twintig, *es* sind zwanzig. Als men Germanismen wil, waerom die niet, die ter zelve tyde Vl. zyn?

TALE. (de) - Stemme, b.v. een mensch met een groeve tale, fyne tale, lyze tale, enz. (fr. Basse taille, bas-tale?)

TAS. (den) - Hoop, schelf, z. Kil.

TERDEN. - Tord, getorden, of terten, tort, getorten, by verzetting van *r*, gemaekt van treden. - Wy veranderen somtyds *d* in *t* op 't einde van de w. dus: hart, harter, voor hard, harder; korte wagen voor korde of beter krode wagen; v.d. de wankelbaerheid tusschen *terden* en *terten*. v. *terden* hebben wy:

- den terd - planta pedis; geterd, geterden - pedalia, sc. treddle, z. Gers. z. Kil.
- TOOG (den). - Disch, toogberd, waer de ware op te koope geleid wordt, b.v. men koopt hier niet ten zy met geld op toog. v. toogen - toonen. hd. zeigen, z. Kil.
- TOOGEN. - Z. toog.
- TORRE (den). - Toren, It. torre, l. turris, z. Kil.
- TRIBBELEN. - 1° Beven. 2° Met drie klokken beijaerden, v.d. tribbel (den) - drieklokkespel.
- TROPPELEN. - In troppen by een komen, v.d. trop (den) en troppel (den), hoop, menigte, z. Kil.
- TRYFELING (de). - Beuzeling, tryfel (den), - id. eng. trifle, trifling.
- TUITEN. - 1° Toeten, den hoorn blazen. 2° Ruischen van de ooren.
- TUK (den). - 1° Pooze slapens. 2° Aenraking, slag, z. Kil.
- TYËLYK. - Verkort van tydelyk, dat spreken wy uit als of er tielyk stonde, zoo zeggen wy: snien vr. snyden, rien ryden, blien blyden - bly maken.
- TWEENEGDE. - Adj., tweesnedig, z. stoppelde, z. negge.
- VAREN. - Fr. avoir une aventure; 'k voer alzo - j'eus cette aventure; v.d. gevaerte - aventure.
- VEEDTE. - Zoo schryft Ten Kate, als komende van vyden, veed, geveden, z. beeten.
- VEI. Adj. - Malsch, l. veg-es, z. dei.
- VERSCHUWEN. - Schuw maken of worden.
- VERTERDEN. - Z. terden.
- VERWEZEND. - Verslegen, van wezen veranderd.
- VISSEL (den). - Diminutiv. van visch, dus hebben wy

- wegel van weg, tikkel van tik, berdel van berd; dus nog: briefelke, flasselke, bosselke, trosselke, enz.
- VIERBAKE. - Z. bake.
- VLERE (de) en VLERIK (den), - Vlerk, z. Kil.
- VLENDERS. - Flarden, eng. flinders.
- VOORSTE. - Verste, z. Kil.
- VORDEREN. - Voordeelig zyn, de voorbyganger groet in Vl. den landman op zyn werk met: 'God vordere u!' de landman, antw. 'God beware u!'
- VREEND. Adj. - Vr. vereend, van *een* - desolatus, eenig - schrikverwekkend; v.d. vereenig adj., horribilis, z. eendelyk en Kil. vereenlick.
- WABBEREN. - Wapperen, vrgl. snabberen.
- WAGEN. - Bewegen, in roere zyn, z. Kil.
- WEDEWAEL (den). - Vogel - auriolus, goudvogel, hd. wittwol, fr. compère loriot, z. Kil.
- WEER. - Utrùm, hd. weder, eng whether.
- WEGEL. (den) - Z. vissel.
- WERFHOUT. - Soort van kruipwilge, z. Kil. wervenhout.
- WINDE. (de) - Een kruipend en welriekend bloemgewas, dat geern in 't zand groeit, l. convolvulus arvensis, z. Dodoens kruidb.
- WINKELN. - Krinkelen.
- WIPPEN. - Huppen, Huppelen.
- WISTELN. - Schuifelen, eng. to whistle; wistelen staet in Hoffmans Hor. Belg., en is een oud vl. woord.
- WOEL. - Waeide; zoo zeggen wy droei vr. draeide.
- ZANDHIL. - Z. Hil.
- ZANDTEN. - Koorenaren uit het zand rapen, fr. glaner, v.d. zandte - glanure, zandter - glaneur-euse.
- ZEEROT. - Z. rot.

ZENDER, ZINDER. (den) - Scoria, eng. cinder.

ZERK. (den) - 1° Grafsteen. 2° Een vierkantte stuk land heeten wy een *zerk* land.

ZEUP. (den) - Van zuipen, zoop, gezopen; teug - haustus; b.v. met kleene zeupkes drinken, eng. sip, zw. sup, z. Kil.

ZOEVEN. - Nabootsend, wkw. 't gerucht van een ding dat men snel door de lucht beweegt.

ZWAKKEN. - Zakken, zinken. enz. enz. enz.

Alle bydragen of bemerkingen, dienstig om den W. Vl. woordenboek te vergrooten en te verbeteren, zullen dankbaer aenveerd worden.

Verkortingen.

B.v.	-	By voorbeeld.
Brug.	-	Brugsch.
Ch.	-	Cheshire Engelsch.
D.	-	Deensch.
D.i.	-	Dit is.
Fr.	-	Fransch.
Gr.	-	Grieksch.
Hd.	-	Hoogduitsch.
It.	-	Italiaensch.
Kil.	-	Kiliani Etymologicon Teutonicae linguae.
L.	-	Latyn.
Lc.	-	Lancashire Engelsch.
Oudh.	-	Oudheid.
Plat d.	-	Plat Duitsch.
Sc.	-	Schotsch.
Sp.	-	Spaensch.
Sx.	-	Saksensch.
Tautol.	-	Tautologie, tweemaal 't zelve.
V.	-	Van.
V.d.	-	Van daer.
V.w.	-	Van waer.
Vl.	-	Vlaensch.
Vrgl.	-	Vergelyk.
W.	-	Woord.
Wall.	-	Waelsch.
Wkw.	-	Werkwoord.
Y.	-	Yslandsch.
Z.	-	Zie.
Zw.	-	Zweedsch.
-	-	Is te zeggen.

Goedkeuringe.

*'t Is altyd met vreugde dat Wy de heeren Professors Onzer Kollegien hunne schriften zien in het licht geven. Wy verleenen dus volgeern Onze Goedkeuring aen de **Vlaemsche Dichtoefeningen, van den Eerweerden Heer GUIDO GEZELLE, Pbr., Professor van Poësis in 't Kleen Seminarie, te Rousselaere;** Dit werk, dat den Schryver moet tot eere strekken, zal ook, verhoppen Wy, van langs om beter bewyzen dat Godsdienst en Deugd de schoonste stoffen leveren voor Letter- en Dichtoefening; het zal Onze jonge Leerlingen meer en meer aenmoedigen om hunne Tael te beoefenen en in weerde te houden.*

Gegeven te Brugge, op Sint-Laureins dag, A.D. 1858.

† **J.B.** BISSCHOP VAN BRUGGE.